



การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างเงินปันผล กับอัตราส่วนความสามารถในการก่อหนี้
และอัตราส่วนความสามารถในการทำกำไร ของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์
กลุ่มประกันภัยและประกันชีวิต

The Analysis of the Relationship among Dividends, Leverage Ratios and
Profitability Ratios of Listed Companies in the Stock Exchange:
Non-Life and Life Insurance Sectors

สุพัตรา อภิชัยมงคล

งานวิจัยนี้ได้รับทุนสนับสนุนจากงบประมาณเงินรายได้ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ.2563
คณะบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร

ชื่อเรื่อง : การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างเงินปันผล กับอัตราส่วนความสามารถในการก่อหนี้ และอัตราส่วนความสามารถในการทำกำไร ของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์ กลุ่มประกันภัยและประกันชีวิต

ผู้วิจัย : สุพัตรา อภิชัยมงคล

พ.ศ. : 2563

บทคัดย่อ

การวิจัยเรื่องการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างเงินปันผล กับอัตราส่วนความสามารถในการก่อหนี้ และอัตราส่วนความสามารถในการทำกำไรของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย กลุ่มประกันภัยและประกันชีวิต มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาและวิเคราะห์การนำเสนอข้อมูลทางการเงินผ่านรายงานทางการเงินของบริษัทในกลุ่มธุรกิจประกันภัยและประกันชีวิต โดยเฉพาะข้อมูลในส่วนของอัตราการจ่ายเงินปันผล อัตราส่วนความสามารถในการก่อหนี้ และอัตราส่วนความสามารถในการทำกำไร จำนวน 16 บริษัท ระหว่างปี พ.ศ.2556-2560 โดยใช้วิธีการวิเคราะห์สหสัมพันธ์

ผลการวิจัยพบว่า อัตราส่วนทางการเงินที่มีความสัมพันธ์ในทิศทางเดียวกันกับอัตราการจ่ายเงินปันผลแต่ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ได้แก่ อัตราส่วนกำไรจากการดำเนินงาน อัตราส่วนกำไรสุทธิ อัตราผลตอบแทนต่อสินทรัพย์รวม และอัตราผลตอบแทนต่อส่วนของผู้ถือหุ้น ส่วนอัตราส่วนทางการเงินที่มีความสัมพันธ์ในทางตรงกันข้ามกับอัตราการจ่ายเงินปันผลแต่ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ได้แก่ อัตราส่วนหนี้สินรวมต่อส่วนของผู้ถือหุ้น ยกเว้นอัตราส่วนหนี้สินรวมต่อสินทรัพย์รวมที่มีความสัมพันธ์ในทิศทางตรงกันข้ามกับอัตราการจ่ายเงินปันผลและมีนัยสำคัญทางสถิติ

Title : The Analysis of the Relationship among Dividends, Leverage Ratios and Profitability Ratios of Listed Companies in the Stock Exchange: Non-Life and Life Insurance Sectors

Researcher : Supattra Apichaimongkol

Year : 2020

ABSTRACT

The analysis of the relationship among dividends, leverage ratios and profitability ratios of listed companies in the Stock Exchange of Thailand: non-life and life insurance sectors aims to study and analyze the financial presentation via financial statement of non-life and life insurance companies. To do so, the researcher, in particular, focused on the information of dividend pay – out ratios, leverage ratios and profitability ratios on sixteen (16) firms during the years 2013 – 2017 by employing correlation analysis.

The results of the study found that the financial ratios with the same directions to dividend pay – out ratio but there were statistical insignificant included operating profitability ratio, net profitability ratio, return on assets ratio, as well as, return on equity ratio. On the other hand, the financial ratio with contrary direction to dividend pay – out ratio but there was no statistical significant consisted of debt to equity ratio. However, debt to total asset ratio was the one which was not only in the opposite direction to dividend pay – out ratio but also was statistical significant.

กิตติกรรมประกาศ

การวิจัยครั้งนี้สำเร็จได้ด้วยดี เนื่องจากผู้วิจัยได้รับความกรุณาจากคณะกรรมการบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร ที่ได้ให้ทุนอุดหนุนในการทำวิจัย ตลอดจนผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องในการทำวิจัยทุก ๆ ท่าน ในการให้คำแนะนำตลอดจนให้ความรู้และข้อมูลต่าง ๆ ที่เป็นประโยชน์ต่องานวิจัย เพื่อให้งานวิจัยมีความถูกต้องและสมบูรณ์มากยิ่งขึ้น

สุพัตรา อภิชัยมงคล

2563



สารบัญ

| | หน้า |
|---|------|
| บทคัดย่อภาษาไทย | ก |
| บทคัดย่อภาษาอังกฤษ | ข |
| กิตติกรรมประกาศ | ค |
| สารบัญ | ง |
| สารบัญตาราง | จ |
| บทที่ 1 บทนำ | |
| ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา | 1 |
| วัตถุประสงค์ของการวิจัย | 3 |
| ขอบเขตของการวิจัย | 4 |
| กรอบแนวคิดในการวิจัย | 4 |
| ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ | 4 |
| นิยามศัพท์เฉพาะ | 5 |
| บทที่ 2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง | |
| แนวคิดและหลักการการประกันภัย | 6 |
| ประวัติการประกันภัยในประเทศไทย | 7 |
| การประกอบธุรกิจประกันภัย | 9 |
| ทฤษฎีที่เกี่ยวกับการจ่ายเงินปันผล (Dividend Policy) | 14 |
| การวิเคราะห์รายงานทางการเงิน | 25 |
| งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง | 33 |
| บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย | |
| บริษัทที่ทำการวิจัย | 41 |
| ข้อมูลและแหล่งข้อมูล | 42 |
| การวิเคราะห์ข้อมูล | 43 |
| สมมติฐานงานวิจัย | 45 |
| บทที่ 4 ผลการวิจัย | 46 |

สารบัญ (ต่อ)

| | | |
|--------------------|------------------------------|----|
| บทที่ 5 | สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ | |
| | สรุปผลการวิจัย | 55 |
| | อภิปรายผล | 56 |
| | ข้อเสนอแนะ | 57 |
| บรรณานุกรม | | |
| ประวัติย่อผู้วิจัย | | |



สารบัญตาราง

| | หน้า | |
|--------------|---|----|
| ตารางที่ 4.1 | ข้อมูลทางการเงินของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย กลุ่มธุรกิจประกันภัยและประกันชีวิต | 46 |
| ตารางที่ 4.2 | อัตราส่วนทางการเงินของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่ง ประเทศไทย กลุ่มธุรกิจประกันภัยและประกันชีวิต | 49 |
| ตารางที่ 4.3 | อัตราการจ่ายเงินปันผลของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่ง ประเทศไทย กลุ่มธุรกิจประกันภัยและประกันชีวิต | 51 |
| ตารางที่ 4.4 | ความสัมพันธ์ของอัตราส่วนหนี้สินรวมต่อสินทรัพย์รวมกับอัตราการจ่าย เงินปันผล | 53 |
| ตารางที่ 4.5 | ความสัมพันธ์ของอัตราส่วนหนี้สินรวมต่อส่วนของผู้ถือหุ้นกับอัตรา การจ่ายเงินปันผล | 53 |
| ตารางที่ 4.6 | ความสัมพันธ์ของอัตราส่วนกำไรจากการดำเนินงานกับอัตราการจ่าย เงินปันผล | 53 |
| ตารางที่ 4.7 | ความสัมพันธ์ของอัตราส่วนกำไรสุทธิกับอัตราการจ่ายเงินปันผล | 54 |
| ตารางที่ 4.8 | ความสัมพันธ์ของอัตราผลตอบแทนต่อสินทรัพย์รวมกับอัตราการจ่าย เงินปันผล | 54 |
| ตารางที่ 4.9 | ความสัมพันธ์ของอัตราผลตอบแทนต่อส่วนของผู้ถือหุ้นกับอัตราการจ่าย เงินปันผล | 54 |

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

การประกันภัยเป็นเครื่องมือทางการเงินที่มีส่วนสำคัญอย่างยิ่งในการส่งเสริมความเข้มแข็งมั่นคงให้กับระบบเศรษฐกิจและสังคมของประเทศ รวมทั้งคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้นของประชาชน การประกันภัยในประเทศไทย มี 2 ประเภท คือ การประกันวินาศภัย (Non-life Insurance) และการประกันชีวิต (Life Insurance) ธุรกิจประกันภัยและประกันชีวิต เป็นธุรกิจที่มีการเจริญเติบโตอย่างต่อเนื่อง สาเหตุเพราะความเสี่ยงต่าง ๆ ได้แก่ ภัยธรรมชาติ โรคภัยไข้เจ็บ ภาวะโลกร้อน ปัญหามลพิษและสิ่งแวดล้อม ความเสี่ยงของภาคธุรกิจและการเงิน รวมถึงความไม่แน่นอนของระบบเศรษฐกิจที่เพิ่มมากขึ้นจากระบบทุนนิยม ในปัจจุบัน ประชาชนจึงเริ่มตื่นตัวและให้ความสำคัญต่อการประกันภัยมากยิ่งขึ้น เพื่อป้องกันความไม่แน่นอนที่จะอาจเกิดขึ้นทั้งต่อชีวิตและทรัพย์สิน จากการเติบโตของธุรกิจประกันภัย บริษัทหลายแห่งได้เข้าจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย เพื่อระดมเงินทุนจากนักลงทุน และนำเงินไปใช้ในการพัฒนาและขยายกิจการของบริษัท รวมทั้งสร้างความได้เปรียบด้านต้นทุนเงินทุนของบริษัท และเพิ่มศักยภาพในการแข่งขันในธุรกิจการประกันภัย

การประกันภัยมีความสำคัญและมีบทบาทต่อการขับเคลื่อนเศรษฐกิจและสังคมของประเทศไทยเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง โดยธุรกิจประกันภัย เติบโตแปรผันตามภาวะเศรษฐกิจในประเทศ (Cyclical Industry) ช่วงเศรษฐกิจเติบโต ผู้บริโภครู้สึกว่าการทำประกันภัย ตรงกันข้าม หากเศรษฐกิจตกต่ำ รายได้ฝืดเคืองผู้บริโภคจะนึกถึงปากท้องของตนเอง ส่วนกลไกการสร้างรายได้และโครงสร้างค่าใช้จ่ายที่เป็นภาระผูกพันของบริษัทประกันภัย ไม่ว่าจะบริษัทประกันวินาศภัยหรือประกันชีวิตต่างมีความคล้ายคลึงกัน หลักการคือรับเงินเบี้ยประกันภัยจากลูกค้า ทั้งในระยะสั้นหรือระยะยาวแล้วนำเงินไปบริหารเพื่อให้เกิดผลตอบแทนเพิ่มขึ้นในรูปแบบของดอกเบี้ยรับจากการฝากเงิน ลงทุนในตราสารหนี้ หรือตราสารทุนทั้งในหรือนอกตลาดหลักทรัพย์ โดยเน้นการบริหารเงินเพื่อนำไปจ่ายค่าสินไหมทดแทน และการจ่ายเงินตามกรมธรรม์ให้แก่ลูกค้าเมื่อครบกำหนด (กรณีประกันชีวิต) (อุษณีย์ ลิ่วรัตน์, 2561)

บริษัทประกันภัยจึงเป็นธุรกิจที่มีลักษณะคล้ายกับสถาบันการเงิน เมื่อใดที่มีชาวต่างชาติเกี่ยวกับธุรกิจประกันภัยจะมีผลกระทบต่อประชาชนวงกว้าง ไม่ใช่แค่ผู้ลงทุน และเมื่อวันที่ 7 กันยายน พ.ศ. 2561 รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลัง ได้มีคำสั่งที่ 1213/2561 ให้เพิกถอนใบอนุญาตประกอบธุรกิจประกันวินาศภัยของบริษัท เจ้าพระยาประกันภัย จำกัด(มหาชน) เนื่องจากบริษัท เจ้าพระยาประกันภัย จำกัด(มหาชน) มีหนี้สินเกินกว่าทรัพย์สิน มีฐานะการเงินไม่มั่นคง ไม่

สามารถดำรงเงินกองทุนให้ครบถ้วนตามที่กฎหมายกำหนด ซึ่งอาจทำให้เกิดความเสียหายแก่ผู้เอาประกันภัยและประชาชน (ข่าวประชาชาติธุรกิจออนไลน์ 8 ก.ย.2561 เวลา 12.20 น.)

การลงทุนในตลาดหลักทรัพย์เป็นทางเลือกที่นักลงทุนให้ความสนใจเนื่องจากปัจจุบันอัตราผลตอบแทนที่ได้รับจากเงินฝากธนาคารลดลง ซึ่งการลงทุนในตลาดหลักทรัพย์จะได้รับผลตอบแทน 2 รูปแบบ คือ ผลตอบแทนจากเงินปันผล (Dividend) และผลตอบแทนจากการเปลี่ยนแปลงของราคาหุ้นสามัญ (Capital Gain) ตามทฤษฎีแล้ว เมื่อบริษัทมีกำไรเพิ่มขึ้น ราคาหุ้นก็มักจะปรับตัวสูงขึ้น ในขณะเดียวกัน บริษัทต่าง ๆ ก็มักจะกำหนดนโยบายเอาไว้ว่า หากบริษัทมีกำไรในแต่ละปี บริษัทจะปันส่วนกำไรที่ทำได้มาให้กับผู้ถือหุ้นตามสัดส่วนที่บริษัทเห็นว่าสมควร โดยรูปแบบการจ่ายเงินปันผล อาจเป็นเงินสด หรือเป็นหุ้นสามัญ และอีกส่วนที่นักลงทุนมักพิจารณาคือความถี่ในการจ่าย “เงินปันผล” ซึ่งแตกต่างกันตามนโยบายของแต่ละบริษัท (เว็บไซต์ moneybuffalo.in.th) นักลงทุนเห็นว่าการจ่ายเงินปันผลเป็นสัญลักษณ์ของความแข็งแกร่งของบริษัทและเป็นความคาดหวังถึงรายได้ในอนาคต ซึ่งทำให้หุ้นน่าสนใจมากขึ้น และทำให้เกิดปริมาณความต้องการหุ้นมากขึ้น ราคาของบริษัทก็จะเพิ่มขึ้นตามลำดับ นโยบายการจ่ายเงินปันผลของบริษัทประกอบด้วย 2 ส่วน คือ อัตราการจ่ายปันผล ซึ่งแสดงถึงความสัมพันธ์ระหว่างเงินปันผลจ่ายกับกำไรของบริษัท อีกส่วนคือ ความสม่ำเสมอในการจ่ายเงินปันผล ซึ่งมีผลกับการตัดสินใจลงทุนของผู้ลงทุนพอ ๆ กับอัตราเงินปันผลที่ได้รับ ซึ่งนโยบายเงินปันผลที่คณะกรรมการของบริษัทเลือกจะมีผลกระทบต่อบริษัทและผู้ลงทุนด้วยเช่นกัน

การที่บริษัทมีกำไรอาจไม่จ่ายเงินปันผลได้ด้วยสาเหตุ เช่น บริษัทยังมีผลขาดทุนสะสม และธุรกิจเพิ่งเริ่มพลิกฟื้นกลับมาทำกำไรได้ แต่ถ้าบริษัทมีกำไรและทำกำไรมาตลอด แต่ไม่จ่ายเงินปันผล อาจด้วยสาเหตุคือ การนำกำไรที่มีกลับไปลงทุน (re-invest) เพื่อสร้างการเติบโต ลงทุนต่อ ทำให้มูลค่าของบริษัทมีแนวโน้มเพิ่มขึ้น ตัวอย่างเช่น Berkshire Hathaway บริษัทลงทุนยักษ์ใหญ่ภายใต้การบริหารงานของ Warren Buffett ไม่เคยจ่ายเงินปันผล กำไรที่บริษัททำได้ในแต่ละปีถูกนำไปลงทุน ทำให้กำไรเหล่านี้ถูกสะสมเป็นมูลค่าที่เพิ่มขึ้นอยู่ในราคาหุ้น จึงเป็นเหตุให้ราคาหุ้นเพิ่มและเติบโตขึ้นตลอดช่วง 30 ปีที่ผ่านมา และเติบโตขึ้นกว่า 40 เท่า อีกกรณีคือ Netflix ที่สามารถสร้างกำไรได้ถึง 2,232 ล้านดอลลาร์สหรัฐฯ หรือประมาณ 67,000 ล้านบาท แต่ไม่เคยจ่ายเงินปันผลออกมาเช่นกัน สาเหตุเพราะบริษัทยังคงลงทุนอย่างต่อเนื่อง ทำให้ราคาหุ้นเพิ่มขึ้น 2,833% ข้อดีของการถือหุ้นในบริษัทที่มีกำไรเติบโตอย่างสม่ำเสมอ แต่ไม่จ่ายเงินปันผล คือมูลค่าหุ้นมีแนวโน้มเติบโตอย่างก้าวกระโดด ขณะเดียวกันผู้ถือหุ้นยังได้รับผลตอบแทนจากกำไรที่บริษัททำได้ เพราะถ้าบริษัทจ่ายเงินปันผลออกมา ผู้ถือหุ้นจะมีภาระภาษีเพิ่มขึ้น แต่ข้อเสียคือผู้ถือหุ้นไม่ได้รับกระแสเงินสดกลับคืนมา และมีความเสี่ยงคือความผันผวนของราคาหุ้นที่มีโอกาสผันผวนไปตามภาวะตลาดหุ้นในแต่ละช่วงได้ (คอนเทนท์ เบเกอร์, 2563)

ปลายปี พ.ศ.2561 สำนักงานคณะกรรมการกำกับและส่งเสริมการประกอบธุรกิจประกันภัย (คปภ.) ออกประกาศเรื่อง แนวปฏิบัติในการขอรับความเห็นชอบการคำนวณผลกำไรของบริษัท เพื่อประโยชน์ในการจ่ายเงินปันผลแก่ผู้ถือหุ้นของบริษัทประกันชีวิต ซึ่งจากประกาศดังกล่าว ทำให้บริษัทประกันชีวิตสามารถนำกำไรจากการจำหน่ายเงินลงทุน และกำไรจากการจำหน่ายอสังหาริมทรัพย์ มาคำนวณเป็นกำไร เพื่อจ่ายปันผลแก่ผู้ถือหุ้นได้ในสัดส่วนไม่เกิน 25% ของกำไรดังกล่าว อย่างไรก็ตาม บริษัทประกันชีวิตจะสามารถนำกำไรส่วนนี้มาจ่ายปันผลได้นั้นจะต้องมีการวิเคราะห์ผลกระทบที่เกิดจากการบังคับใช้มาตรฐานรายงานทางการเงิน ฉบับที่ 9 เรื่อง เครื่องมือทางการเงิน และ ฉบับที่ 7 เรื่อง การเปิดเผยข้อมูลเครื่องมือทางการเงิน ก่อน โดยจะต้องครอบคลุมผลิตภัณฑ์ประกันที่มีสัดส่วนการรับประกันสูงสุดของบริษัทรวมแล้วเกินกว่า 50% ของการรับประกันทั้งหมด สำหรับคุณสมบัติของบริษัทประกันชีวิตที่จะขอรับความเห็นชอบเรื่องการจ่ายเงินปันผลนั้น ต้องเป็นบริษัทที่มีความมั่นคงและฐานะการเงินดี มีอัตราส่วนความเพียงพอของเงินกองทุน (CAR) มากกว่า 200% หลังจากหักจำนวนเงินปันผล และทดสอบภาวะวิกฤต (stress test) นอกจากนี้ ต้องมีอัตราส่วนสินทรัพย์ลงทุนต่อเงินสำรองประกันภัยมากกว่า 110% และมีอัตราส่วนผลตอบแทนจากการลงทุนมากกว่า 3% ด้านอัตราส่วนผลตอบแทนของผู้ถือหุ้นเป็นบวก รวมถึงมีกำไรสุทธิต่อเนื่อง 2 ปี รวมถึงบัญชีที่จ่ายปันผล พร้อมทั้งต้องจัดทำประมาณการงบการเงิน และประมาณการอัตราส่วนความเพียงพอของเงินกองทุนของบริษัทอย่างน้อย 3 ปี ซึ่งสอดคล้องกับแผนธุรกิจ (เว็บไซต์ ประชาชาติธุรกิจออนไลน์, 9 มี.ค.62)

ผู้วิจัยจึงมีความสนใจในการศึกษาเกี่ยวกับบริษัทประกันภัย เนื่องจากบริษัทกลุ่มนี้เป็นบริษัทที่ต้องอาศัยความมั่นคงทางการเงินที่สะท้อนมาจากการมีภาระหนี้สินจากการรับประกันภัย และต้องสอดคล้องกับความสามารถในการทำกำไร เพราะหากบริษัทฯ ไม่สามารถบริหารให้มีความสอดคล้องกัน บริษัทฯ อาจถูกคำสั่งเพิกถอนได้ อีกทั้งบริษัทฯ ในกลุ่มนี้มีการซื้อขายหุ้นในตลาดหลักทรัพย์ ทำให้มีผู้สนใจลงทุน ซึ่งผู้ลงทุนมักให้ความสำคัญกับกำไร และอัตราการจ่ายเงินปันผล ดังนั้นผู้วิจัย จึงสนใจที่จะศึกษาวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่าง เงินปันผล กับอัตราส่วนความสามารถในการก่อหนี้ และอัตราส่วนความสามารถในการทำกำไร ของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์ กลุ่มประกันภัย และประกันชีวิต

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

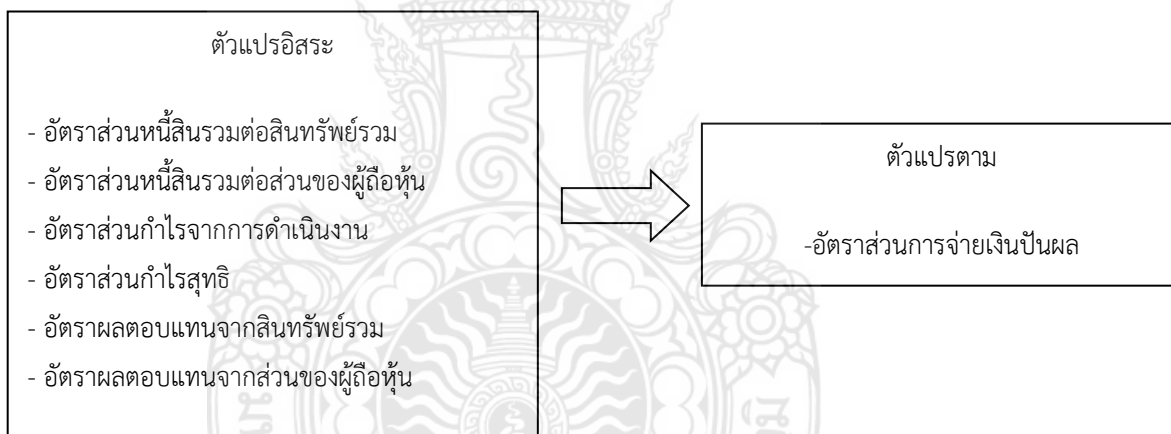
1. เพื่อศึกษาลักษณะของการนำเสนอข้อมูลทางการเงินผ่านงบการเงินของกลุ่มธุรกิจประกันภัยและประกันชีวิต
2. เพื่อศึกษาวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่าง เงินปันผล กับ อัตราส่วนความสามารถในการก่อหนี้ และอัตราส่วนความสามารถในการทำกำไร

ขอบเขตงานวิจัย

ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างเงินปันผลกับอัตราความสามารถในการก่อหนี้ และอัตราส่วนความสามารถในการทำกำไร กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษา คือ บริษัทที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย กลุ่มธุรกิจประกันภัยและประกันชีวิต จำนวน 16 บริษัท โดยเก็บรวบรวมข้อมูล ตั้งแต่ปี พ.ศ.2556 ถึง พ.ศ.2560 นอกจากนี้กลุ่มตัวอย่างจะต้องมีคุณสมบัติเป็นไปตามเกณฑ์การคัดเลือกคือการจ่ายเงินปันผลด้วยเงินสด ไม่รวมถึงกรณีจ่ายเงินปันผลในรูปแบบอื่น

กรอบแนวคิดในการวิจัย

สำหรับการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ ผู้วิจัยต้องการศึกษาถึงการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่าง เงินปันผลกับ อัตราส่วนความสามารถในการก่อหนี้ และอัตราส่วนความสามารถในการทำกำไร ว่ามีความสัมพันธ์กันหรือไม่ ซึ่งกรอบแนวคิดของการวิจัยแสดงได้ดังนี้



ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. เพื่อให้ผู้บริหารของกิจการใช้ในการกำหนดนโยบายการจ่ายเงินปันผล และผู้ลงทุนจะได้ทราบว่าผู้บริหารของธุรกิจประกันภัยพิจารณาจากประเด็นใดบ้าง เพื่อประกอบการตัดสินใจลงทุน
2. นักวิเคราะห์สามารถคาดการณ์ถึงผลการดำเนินงานของบริษัทในอนาคตจากการทดสอบสมมติฐานผลกระทบในการจ่ายเงินปันผล

นิยามศัพท์เฉพาะ

บริษัทประกันภัย หมายถึง บริษัทที่ดำเนินธุรกิจในการรับประกันภัย รับทำสัญญา (ออกกรมธรรม์) ให้ความคุ้มครองชีวิตและการออมเงิน และคุ้มครองภัยพิบัติต่าง ๆ เช่น ประกันอัคคีภัย ประกันภัยรถยนต์ ประกันสุขภาพ ฯลฯ และยังคงดำเนินธุรกิจให้บริการทางการเงินอีกรูปแบบหนึ่ง บริษัทประกันภัยจะเป็นผู้ประเมินความเสี่ยงภัยต่าง ๆ เพื่อกำหนดค่าเบี้ยประกันภัยที่จะเรียกเก็บจากผู้เอาประกันภัยทุกคนให้ได้เงินหรือกองทุนเพียงพอที่จะจ่ายค่าสินไหมประกันภัยตามสัญญากรมธรรม์ประกันภัย

บริษัทประกันชีวิต หมายถึง บริษัทที่ได้รับใบอนุญาตจากรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลังให้ประกอบธุรกิจประกันชีวิต เพื่อรับประกันต่อความสูญเสียหรือความเสียหายต่อบุคคลหรือกลุ่มบุคคล โดยสัญญาว่าจะจ่ายชดเชยให้แก่ผู้เอาประกันภัย หรือผู้รับผลประโยชน์กรณีผู้เอาประกันภัยมีการเสียชีวิต และอาจมีความคุ้มครองอื่น ๆ เช่น การประกันอุบัติเหตุและสูญเสียอวัยวะ การประกันกรณีทุพพลภาพ หรือการประกันภัยสุขภาพ เป็นต้น

บริษัทประกันวินาศภัย หมายถึง บริษัทที่ได้รับใบอนุญาตจากรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลังให้ประกอบธุรกิจประกันวินาศภัย เพื่อรับประกันต่อความเสียหายต่าง ๆ เช่น อัคคีภัย ภัยรถยนต์ ภัยทางทะเลและขนส่ง

เงินปันผล หมายถึง ผลตอบแทนจากการลงทุนที่ผู้ลงทุนจะได้รับจากบริษัท โดยเป็นการนำส่วนของกำไรมาแบ่งจ่ายให้แก่ผู้ลงทุน ทั้งนี้ บริษัทอาจพิจารณาจ่ายเป็นเงินปันผลหรือหุ้นปันผล ขึ้นอยู่กับผลการดำเนินงานในแต่ละปี และนโยบายการจ่ายเงินปันผลของบริษัท

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

แนวคิดและหลักการการประกันภัย

การประกันภัยไม่ว่าจะเป็นการประกันชีวิต หรือการประกันวินาศภัยที่เรารู้จักกันดีในปัจจุบัน นั้นมีต้นกำเนิดยาวนาน โดยเมื่อประมาณห้าพันปีก่อนคริสตกาล ชาวบาบิโลน ซึ่งอาศัยอยู่บริเวณลุ่มแม่น้ำยูเฟรติส ได้ผลิตสินค้าออกขาย และส่งลูกจ้างหรือทาสของตนเป็นผู้ออกไปเร่ขายสินค้าตามเมืองต่าง ๆ ให้ แต่ทาสหรือลูกจ้างเหล่านี้ไม่มีอำนาจตกลงกับผู้ซื้อ นอกเหนือไปจากคำสั่งที่ได้รับมาเท่านั้น และยังไม่มีส่วนได้เสียในกำไรจากการค้าขายนั้นด้วย ต่อมาเมื่อการค้าเจริญขึ้นก็เริ่มเปลี่ยนเป็นการใช้พ่อค้าเร่เพื่อแก้ปัญหาความไม่สะดวกจากการที่ทาสและลูกจ้างไม่มีอำนาจต่อรองกับผู้ซื้อ โดยพ่อค้าเร่เหล่านี้จะเป็นผู้รับสินค้าจากพ่อค้าไปจำหน่ายยังเมืองต่าง ๆ โดยพ่อค้าเร่จะต้องมอบทรัพย์สิน ภรรยา และบุตรที่อยู่ทางบ้านให้พ่อค้าไว้เป็นประกัน โดยสัญญากันว่าพ่อค้าเร่ต้องแบ่งกำไรที่ได้รับให้พ่อค้าเจ้าของสินค้าครึ่งหนึ่ง หากพ่อค้าเร่หนีหายไป หรือถูกโจรปล้นเอาสินค้าไปหมด บรรดาทรัพย์สินจะถูกพ่อค้าริบ และภรรยา กับบุตรก็จะตกเป็นทาสไปด้วย ซึ่งพ่อค้าเร่ไม่พอใจในเงื่อนไขที่เสียเปรียบนี้จึงแข็งข้อ และตกลงกันในเงื่อนไขใหม่ว่า หากการสูญเสสินค้าไม่ใช่ความผิดของพ่อค้าเร่ หรือพ่อค้าเร่ได้พยายามปกป้องสินค้าอย่างเต็มที่แล้ว ให้ถือว่าไม่ใช่ความผิดของพ่อค้าเจ้าของสินค้าจะริบทรัพย์สิน ภรรยาและบุตรไม่ได้ ข้อตกลงนี้ได้ใช้อย่างแพร่หลายในการค้าสมัยนั้น จึงนับได้ว่าข้อตกลงดังกล่าวเป็นการเริ่มต้นของการประกันภัยในสมัยโบราณ (ไชยรงค์ ชูชาติ, 2512 หน้า 28 อ้างถึงใน เขมฤทัย สุมาวงศ์ และคณะ, 2558 หน้า 8) ซึ่งต่อมาชาวกรีกก็ได้รับเอาความคิดของชาวบาบิโลนมาใช้ในการเดินเรือของตน โดยเอาเรือหรือสินค้าของตนเป็นประกันเงินกู้ที่ต้องกู้ยืมจากนายทุนมาใช้ในการจัดซื้อสินค้า โดยมีเงื่อนไขว่า ถ้าเรือสินค้าลำนั้นไม่กลับท่า เจ้าหนี้จะเรียกร้องหนี้สินคืนจากเจ้าของเรือไม่ได้ นับได้ว่าการประกันภัยทางทะเลได้เริ่มขึ้นในระยนี้ ซึ่งถึงกับมีการจัดตั้งเป็นสถาบันการประกันภัยทางทะเลในกรุงเอเธนส์สมัยนั้น ในขณะเดียวกันเมื่อ 3 พันปีก่อนคริสตกาลพ่อค้าชาวจีนก็ได้ริเริ่มคิดหลักการประกันภัยขึ้นเช่นกัน โดยพ่อค้าเหล่านั้นเห็นถึงความเสี่ยงในการขนส่งสินค้าทางเรือตามลำน้ำแยงซีเกียงที่มีกระแสน้ำเชี่ยว ซึ่งอาจทำให้สินค้าในเรือได้รับความเสียหายจากกระแสน้ำและหินใต้น้ำได้ ดังนั้น เพื่อกระจายความเสี่ยงต่อความเสียหายที่อาจเกิดขึ้นต่อสินค้าของตนซึ่งอาจเป็นสินค้าที่มีราคาแพงและอาจเป็นทรัพย์สินทั้งหมดที่พ่อค้ามีอยู่ จึงได้คิดกระจายความเสี่ยงโดยการกระจายสินค้าไปกับเรือหลาย ๆ ลำแทนที่จะขนส่งด้วยเรือเพียงลำเดียว

เพราะหากเกิดความเสียหายกับเรือลำใดแล้วพ่อค้าเหล่านั้นก็จะสูญเสียสินค้าของตนเพียงบางส่วนเท่านั้น (เขมฤทัย และคณะ, 2558 หน้า 8-9)

สำหรับการประกันชีวิตนั้นไม่มีหลักบานแน่นอนว่ากำเนิดขึ้นตั้งแต่เมื่อใดทราบกันเพียงว่าชาวกรีกและชาวโรมันในสมัยโบราณใช้วิธีบริจาคเงินช่วยในการทำศพด้วยการเก็บเงินจากคนที่ไปโบสถ์ในวันอาทิตย์คนละเล็กละน้อยเป็นรายเดือน เพื่อเป็นการช่วยเหลือในการทำศพ และต่อมาได้จัดตั้งสมาคมรับประกันในหมู่พวกทหารขึ้น โดยสมาชิกที่เสียชีวิตจะได้เงินสำหรับทำศพ และจะได้รับเงินบำนาญเมื่อถึงวัยชรา เป็นต้น ซึ่งถือได้ว่าเป็นการเริ่มต้นของการประกันชีวิตในสมัยโบราณ (เขมฤทัย และคณะ, 2558 หน้า 9)

จากประวัติศาสตร์ที่ปรากฏในอดีตจะเห็นได้ว่าการประกันภัยในสมัยโบราณนั้นเป็นหลักการกระจายความเสี่ยงแบบง่าย ๆ ไม่ซับซ้อน และไม่มีระเบียบแบบแผนที่แน่นอน ต่อมาเมื่อประมาณปี พ.ศ.1853 ได้มีบันทึกสัญญาประกันภัยฉบับแรกอยู่ที่เมือง Flanders ประเทศอิตาลี เป็นสัญญาประกันภัยทางทะเลเกี่ยวกับสินค้าของเรือซานตาอาลา ที่เมืองเจนัวในปี พ.ศ.1890 และในปี พ.ศ. 2117 พระนางเอลิซาเบธแห่งประเทศอังกฤษได้ตรากฎหมายจัดตั้งหอประกันภัยขึ้น สำหรับขายกรมธรรม์ประกันภัยทางทะเล ทำให้ธุรกิจประกันภัยของอังกฤษได้เจริญก้าวหน้าวิวัฒนาการเรื่อยมา เริ่มต้นแต่การจัดตั้งในรูปแบบสำนักงานจนเป็นสมาคม โดยสัญญาประกันภัยของอังกฤษฉบับแรกที่บันทึกไว้คือ “The Broke Sea Insurance Policy” ซึ่งยังเก็บรักษาไว้ตั้งแต่ พ.ศ.2190 (เสริมสุขะ, ผู้แปล, 2520 หน้า 3 อ้างถึงใน เขมฤทัย และคณะ, 2558 หน้า 9)

ประวัติการประกันภัยในประเทศไทย

จากที่กล่าวมาแล้วข้างต้นจะเห็นได้ว่ากิจการประกันภัยได้เริ่มมีขึ้นในทวีปยุโรปมาเป็นเวลานานแล้ว ต่อมาเมื่อมีชาวต่างชาติเข้ามาค้าขายในสมัยกรุงศรีอยุธยา ก็เริ่มมีการดำเนินธุรกิจประกันภัย โดยเฉพาะการประกันภัยทางทะเลและขนส่ง แต่อย่างไรก็ดี การทำประกันภัยดังกล่าวเป็นการประกันภัยที่ชาวต่างชาติทำระหว่างกันเองไม่ได้ทำกับคนไทย ส่วนการประกันภัยในประเทศไทยนั้นเริ่มปรากฏขึ้นประมาณปี พ.ศ.2368 ในสมัยพระบาทสมเด็จพระนั่งเกล้าเจ้าอยู่หัว โดยพระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวซึ่งยังทรงผนวชอยู่ได้ทรงสั่งซื้อเครื่องพิมพ์ดีดจากประเทศอังกฤษ และด้วยเกรงว่าจะเกิดความเสียหายขึ้นระหว่างทาง จึงได้สั่งให้ทำประกันภัยเครื่องพิมพ์ดีดดังกล่าวระหว่างขนส่งในนามของพระองค์เอง จึงจะเห็นได้ว่าประเทศไทยเริ่มรับการแผ่ขยายของการประกันภัยเข้ามา และรู้จักวิธีการประกันภัยตั้งแต่สมัยรัชกาลที่ 3

ส่วนการประกันภัยที่เกิดขึ้นในประเทศไทยโดยตรง เริ่มขึ้นในสมัยรัชกาลที่ 4 เป็นต้นมา เนื่องจากมีการค้าขายจากต่างประเทศเข้ามามากขึ้น ชาวฝรั่งเศสเข้ามาตั้งห้างค้าขายในประเทศไทย และบางห้างเป็นตัวแทนของบริษัทประกันภัยต่างประเทศด้วย ได้แก่

1) ห้างบอเนียวจัดตั้งขึ้นเมื่อปี พ.ศ.2399 เป็นตัวแทนของ Netherlands India Sea and Fire Insurance Company รับประกันภัยทางทะเล และประกันอัคคีภัย กับเป็นตัวแทนของ North China Insurance Company

2) ห้างสก็อตจัดตั้งขึ้นเมื่อปี พ.ศ.2399 เป็นตัวแทนของ Ocean Marine Insurance Company

3) ห้างบีกเคนแบ็กจัดตั้งเมื่อปี พ.ศ.2401 เป็นตัวแทนของ Colonial Sea and Fire Insurance Company

ต่อมาในสมัยรัชกาลที่ 5 คณะทูตจากประเทศอังกฤษได้ขอพระบรมราชานุญาตให้บริษัทอีสเอเซียติก จำกัด ของชาวอังกฤษดำเนินธุรกิจรับประกันชีวิตจากประชาชนคนไทยและชาวต่างประเทศในประเทศไทย ในฐานะตัวแทนของบริษัท เอควิตาเบลประกันภัยแห่งกรุงลอนดอน ซึ่งพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวได้ทรงอนุญาต โดยมีสมเด็จพระยาบรมมหาศรีสุริยวงศ์เป็นผู้ถือกรรมธรรม์เป็นคนแรก หลังจากนั้นมาธุรกิจประกันชีวิตก็ไม่ประสบผลสำเร็จ เพราะกรรมธรรม์ต้องส่งมาจากประเทศอังกฤษและคนไทยก็ยังไม่มีความสนใจ ธุรกิจประกันชีวิตจึงหยุดชะงักไปเองในปลายสมัยรัชกาลที่ 5 แต่ในส่วนกิจการประกันภัยด้านอื่นที่ไม่ใช่ประกันชีวิตก็ยังคงดำเนินอยู่ต่อไป ห้างฝรั่งที่ตั้งอยู่ในประเทศไทยส่วนมากเป็นตัวแทนของบริษัทรับประกันต่างประเทศหลายแห่ง และนอกจากบริษัทอีสเอเซียติกจำกัดแล้ว ก็ยังมีหลายห้างที่เป็นตัวแทนของบริษัทประกันชีวิตของต่างประเทศ เช่น

1) ห้างสยามฟอเรสต์ เป็นตัวแทนของ Commercial Union Assurance Company

2) ห้างเบนเมเยอร์ เป็นตัวแทนของ Nordstern Life Insurance Company of Berlin

3) ห้างหลุยส์ ที เลียวโนเวนส์ เป็นตัวแทนของ China Mutal Life Insurance Company

โดยในสมัยนั้นยังไม่มีบริษัทหรือห้างที่จะจัดตั้งกิจการประกันภัยโดยตรงขึ้นในประเทศไทย มีเพียงแต่บริษัทเรือเมล์จีนสยามที่ได้รับอำนาจพิเศษให้รับประกันอัคคีภัย และรับประกันภัยทางทะเลด้วย และต่อมาในเวลาไล่เลี่ยกันก็มีการประกันภัยรถยนต์เกิดขึ้น โดยห้างสยามอิมพอร์ต เป็นตัวแทนของ Motor Union Insurance Company เข้ามาดำเนินการรับประกันรถยนต์

ต่อมาในปี พ.ศ.2472 เริ่มมีบริษัทประกันภัยที่ก่อตั้งขึ้นในประเทศไทย โดยคนไทยเป็นบริษัทแรก คือ บริษัท เตียอันเปาเฮียม จำกัด ซึ่งในปีนั้นเองมีอีกหลายบริษัท คือ บริษัท เซ่งเชียงหลี

ประกันภัยธนากิจและพาณิชย์การ จำกัด บริษัทเชียงอาน รับประกันอัคคีภัย และอุทกภัย จำกัด ซึ่ง ล้วนแล้วแต่เป็นบริษัทประกันวินาศภัยทั้งสิ้น โดยในช่วงเวลาตั้งแต่ พ.ศ.2472 จนถึงก่อนสงครามโลก ครั้งที่ 2 คือ ในปี พ.ศ.2484 นั้นมีบริษัทที่จดทะเบียนในประเทศไทยเพียง 10 บริษัทเท่านั้นเป็น บริษัทประกันวินาศภัยและไม่มีบริษัทที่ประกอบธุรกิจประกันชีวิต ส่วนบริษัทต่างประเทศได้จดทะเบียนถึง 62 บริษัท ซึ่งเป็นทั้งบริษัทประกันวินาศภัย และบริษัทประกันชีวิต

บริษัทประกันชีวิตของคนไทยนั้นได้เริ่มจัดตั้งเพิ่มขึ้นภายหลังเกิดสงครามโลกครั้งที่ 2 แล้ว เพราะในช่วงสงครามโลก บริษัทประกันภัยของต่างประเทศตกอยู่ในฐานะชนชาติศัตรูต้องหยุด ประกอบกิจการไปเกือบทั้งหมด โดยบริษัทประกันชีวิตของคนไทยบริษัทแรก คือ บริษัท ไทย เศรษฐกิจประกันภัย จำกัด ซึ่งจดทะเบียนในปี พ.ศ.2485 และต่อมา บริษัท ไทยประกันชีวิต จำกัด ก็ได้จดทะเบียนเช่นกัน (เขมฤทัย และคณะ, 2558 หน้า 13)

ดังนั้น จึงจะเห็นได้ว่าการประกันภัยในรูปแบบต่าง ๆ เกิดขึ้นในประเทศไทยมาเป็นระยะเวลา นาน โดยมีวิวัฒนาการมาอย่างต่อเนื่อง และแพร่หลายมากในปัจจุบันทั้งธุรกิจประกันภัยแบบ ภาคบังคับ และภาคสมัครใจ โดยมีวิวัฒนาการมาอย่างต่อเนื่อง และแพร่หลายมากในปัจจุบันทั้งธุรกิจ ประกันภัยแบบภาคบังคับ และภาคสมัครใจ โดยหลักเกณฑ์ที่จะใช้กำกับเกี่ยวกับการประกันภัยต่าง ๆ นั้น ได้มีการบัญญัติเป็นกฎหมาย ซึ่งกฎหมายฉบับแรกที่มีบทบัญญัติเกี่ยวกับการประกันภัย คือ พระราชบัญญัติลักษณะเข้าหุ้นส่วนและบริษัท ร.ศ.130 (พ.ศ.2454) ต่อมาในปี พ.ศ.2467 ได้มีการ บัญญัติประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ขึ้น (เขมฤทัย และคณะ, 2558 หน้า 13)

การประกอบธุรกิจประกันภัย

การประกอบธุรกิจประกันภัย แบ่งออกเป็น การประกันวินาศภัย และการประกันชีวิต

1) การประกันวินาศภัย หมายถึง การประกันภัยที่มีการกำหนดไว้ในประมวลกฎหมายแพ่ง และพาณิชย์ ลักษณะ 20 หมวด 2 ว่าด้วยการประกันวินาศภัย ซึ่งเป็นหลักประกันที่ให้การคุ้มครอง ต่อทรัพย์สิน ชีวิต ร่างกายหรืออนามัย อันเกิดจากภัยใด ๆ ที่เกิดขึ้นตามที่กำหนดไว้ในสัญญา หรือ เป็นการประกันภัยที่ให้ความคุ้มครองถึงความสูญเสีย หรือความเสียหายใด ๆ ที่สามารถประเมิน มูลค่าหรือและกำหนดเป็นวงเงินได้ โดยผู้เอาประกันภัยต้องชำระเบี้ยประกันภัยจำนวนหนึ่ง และ บริษัทผู้รับประกันภัยตกลงจะชดใช้ค่าสินไหมทดแทนหากเกิดความสูญเสียหรือเสียหายต่อทรัพย์สินที่ ได้เอาประกันภัยไว้เพื่อจำนวนความวินาศภัยนั้น ซึ่งแบ่งออกเป็น 4 แบบหลัก ได้แก่ (ประสิทธิ์ คำเกิด , 2562)

1.1) การประกันภัยขนส่ง และภัยทางทะเล หมายถึง การประกันความเสียหายของตัวเรือและสินค้าที่บรรทุกอยู่ในยานพาหนะต่าง ๆ ที่ทำการขนส่งซึ่งมีอยู่ 2 ประเภทคือ

1.1.1) การประกันภัยการขนส่งระหว่างประเทศ ซึ่งเป็นการประกันภัยเพื่อให้การคุ้มครองความเสียหายที่อาจเกิดขึ้นต่อทรัพย์สินที่อยู่ในระหว่างการขนส่งทางทะเลโดยเรือ ซึ่งอาจจะมีการเอาประกันภัยตัวเรือ และหรือ การประกันภัยสินค้าก็ได้ โดยเป็นการขนส่งระหว่างประเทศ ตัวอย่างเช่น หากเราเป็นเจ้าของสินค้าเป็นข้าวหอมมะลิ มีลูกค้าจากประเทศสิงคโปร์ สั่งซื้อข้าวหอมมะลิจากเราจำนวน 1,000 ตัน เราจะต้องส่งสินค้าไปให้เขา อย่างนี้เราก็จะต้องจัดส่งทางเรือ จึงเกิดความเสียหายในระหว่างการนำส่งโดยเรืออาจเจอพายุ เรือล่ม เรือไปชนหินโสโครก ทำให้ข้าวที่ต้องนำส่งเสียหายหรือจมลงในทะเล แต่หากมีการทำประกันภัยขนส่งและภัยทางทะเลไว้กับ บริษัทประกันภัย โดยจ่ายเบี้ยประกันภัยจำนวนหนึ่งเพื่อคุ้มครองต่อความเสียหายของข้าวหอมมะลิ (จำนวนเบี้ยและเงินเอาประกันภัยขึ้นอยู่กับการตกลงกัน) กรณีนี้ หากในระหว่างการขนส่งทางทะเลนั้นเรือไปเจอพายุเรือจมในทะเลทำให้ข้าวเสียหายทั้งหมด เราก็จะได้รับเงินตามจำนวนที่เอาประกันภัยไว้จากบริษัทประกันภัย ส่วนทางเจ้าของเรือหากมีการเอาประกันภัยไว้ก็จะได้รับความคุ้มครองความเสียหายของตัวเรือเช่นกัน

1.1.2) การประกันการขนส่งภายในประเทศ (Inland Transit) ซึ่งเป็นการประกันภัยเพื่อให้การคุ้มครองความเสียหายที่อาจเกิดขึ้นต่อทรัพย์สินที่อยู่ในระหว่างการขนส่งซึ่งเกิดขึ้นภายในประเทศ ก็จะเหมือนกับข้อ 1.1.1) แต่ต่างกันตรงที่เป็นการขนส่งสินค้าภายในประเทศ เช่น ขนส่งโดยเรือที่ใช้ในแม่น้ำลำคลอง แต่ที่นิยมกันมากจะเป็นการขนส่งทางถนนโดยรถยนต์บรรทุก เช่น โรงงานผู้ผลิตรถยนต์จะขนส่งรถยนต์ไปส่งให้กับ ตัวแทนจำหน่ายรถยนต์ในต่างจังหวัด โดยวิธีการจ้างให้รถบรรทุกเทลเลอร์เป็นผู้รับขนส่ง โดยมีการทำประกันภัยสินค้า (รถยนต์) เอาไว้ในระหว่างการขนส่ง หากในระหว่างทาง รถบรรทุกเทลเลอร์เกิดอุบัติเหตุพลิกคว่ำลงข้างทาง สินค้าซึ่งเป็นรถยนต์ที่บรรทุกไปนั้นได้รับความเสียหาย กรณีนี้บริษัทผู้รับประกันภัยจะเป็นผู้รับผิดชอบต่อความเสียหายที่เกิดขึ้นต่อสินค้านั้น ส่วนรถบรรทุกเทลเลอร์นั้นมีการประกันภัยในระหว่างการขนส่งมีการทำประกันภัยรถยนต์หรือประกันความรับผิดเอาไว้บริษัทรับประกันภัยรถยนต์ก็ต้องไปพิจารณาว่าเงื่อนไขของกรมธรรม์ประกันภัยคุ้มครองความเสียหายที่เกิดขึ้นหรือไม่เพียงใดก็ต้องว่ากันไป

1.2) การประกันอัคคีภัย หมายถึง การประกันภัยเพื่อคุ้มครองความเสียหายหรือสูญหายของทรัพย์สินอันเนื่องมาจากเพลิงไหม้ ฟ้าผ่า หรือการระเบิดของแก๊สที่ใช้สำหรับทำแสงสว่าง หรือการอยู่อาศัย รวมทั้งความเสียหายต่อเนื่องจากอัคคีภัย โดยมีหลักอยู่ 3 ประการที่บริษัทผู้รับประกันภัยจะให้การคุ้มครองก็ต่อเมื่อมีองค์ประกอบทั้ง 3 ประการ คือ 1.ต้องมีการลุกไหม้เกิดขึ้นจริง

2.ไฟที่ใช้งานปกติแต่เกิดการลุมลามเกินขอบเขต และ 3.ไฟนั้นต้องเกิดขึ้นโดยอุบัติเหตุหรือเหตุบังเอิญ โดยทรัพย์สินที่จะเอาประกันอัคคีภัยนั้น ได้แก่ บ้าน ที่อยู่อาศัย อาคาร สำนักงาน และสิ่งปลูกสร้างอื่น ๆ ซึ่งมีความเสี่ยงที่อาจเกิดอุบัติเหตุไฟไหม้หากมีการทำประกันอัคคีภัยไว้บริษัทที่รับประกันไว้จะเป็นผู้ชดเชยค่าเสียหายที่เกิดขึ้นกับทรัพย์สินนั้นให้กับเจ้าทรัพย์สินตามที่มีการตกลงกันได้

1.3) การประกันภัยเบ็ดเตล็ด หมายถึง การประกันภัยเพื่อการคุ้มครองต่อทรัพย์สินหรือสิ่งอื่นใดที่ไม่ได้เป็นการประกันภัยรถยนต์ ประกันอัคคีภัย การประกันภัยขนส่งและภัยทางทะเล โดยแบ่งออกเป็น 4 หมวดหมู่คือ 1.การคุ้มครองเกี่ยวกับตัวบุคคล 2.การคุ้มครองความรับผิดชอบบุคคลภายนอก 3.การคุ้มครองเกี่ยวกับทรัพย์สิน และ 4.การคุ้มครองเกี่ยวกับภัยอื่น ๆ การประกันภัยเบ็ดเตล็ด เช่น การประกันสุขภาพ การประกันอุบัติเหตุส่วนบุคคล การประกันเงินสด

1.4) การประกันภัยรถยนต์ หมายถึง การประกันภัยเพื่อความรับผิดชอบเนื่องจากการใช้รถของผู้เอาประกันภัยหรือบุคคลที่ได้รับการยินยอมจากผู้เอาประกันภัย ซึ่งมีความคุ้มครองอยู่ 4 ส่วน คือ 1.ความเสียหายต่อตัวรถที่เอาประกันภัย 2.การสูญหายและไฟไหม้ที่เกิดกับตัวรถที่เอาประกันภัย 3.ความเสียหายของทรัพย์สินบุคคลภายนอก 4.ความเสียหายต่อชีวิต-ร่างกายของบุคคล

ในประเทศไทยแบ่งการประกันภัยรถยนต์ ออกเป็น 2 ภาค คือ

- การประกันภัยรถยนต์ภาคบังคับ หมายถึง การประกันภัยที่ให้การคุ้มครองเฉพาะความเสียหายต่อชีวิต ร่างกายของบุคคล ไม่คุ้มครองทรัพย์สินใด ๆ ซึ่งเป็นการประกันภัยตามพระราชบัญญัติคุ้มครองผู้ประสบภัยจากรถ พ.ศ.2535 ที่กำหนดให้เจ้าของหรือผู้ครอบครองรถทุกคัน มีหน้าที่ต้องทำประกันภัยตามกฎหมายฉบับนี้ หากเจ้าของรถฝ่าฝืนไม่ทำประกันภัยจะมีบทลงโทษคือปรับไม่เกิน 10,000 บาท และกำหนดให้บริษัทประกันวินาศภัยต้องรับประกันภัย หากบริษัทประกันวินาศภัยบริษัทใดปฏิเสธไม่รับประกันจะมีบทลงโทษคือ ปรับตั้งแต่ 50,000 ถึง 250,000 บาท อัตราค่าเบี้ยประกันภัย และความคุ้มครองเป็นไปตามที่กฎหมายที่มอบให้นายทะเบียนเป็นผู้ประกาศและกำหนด จึงมีการเรียกการประกันภัยรถยนต์ประเภทนี้เรียกว่า การประกันภัยรถยนต์ภาคบังคับ หรือ การประกันภัย พ.ร.บ.

- การประกันภัยรถยนต์ภาคสมัครใจ หมายถึง การประกันภัยรถยนต์ที่ให้ความคุ้มครอง ทั้งตัวรถยนต์ ทรัพย์สิน และชีวิตร่างกายของบุคคลภายนอก เป็นการประกันภัยส่วนขยายความคุ้มครองสำหรับความเสียหายส่วนที่เกินจากการประกันภัยรถยนต์ภาคบังคับ การประกันภัยรถยนต์ภาคสมัครใจนี้ไม่มีบทลงโทษตามกฎหมายเหมือนการประกันภัยรถยนต์ภาคบังคับ โดยมีการแบ่งประเภทย่อยอีก 5 ประเภท คือ 1.การประกันภัยรถยนต์ประเภทหนึ่ง 2.การประกันภัยรถยนต์ประเภทสอง 3.การประกันภัยรถยนต์ประเภทสาม 4.การประกันภัยรถยนต์คุ้มครองทรัพย์สินหรือการ

ประกันภัยประเภทสี่ และ 5.การประกันภัยรถยนต์ประเภทคุ้มครองเฉพาะภัย หรือการประกันภัยประเภทห้า

2) การประกันชีวิต เป็นวิธีการที่บุคคลกลุ่มหนึ่งร่วมกันเฉลี่ยภัยอันเนื่องจากการตาย การสูญเสียอวัยวะ ทูพพลภาพ และการสูญเสียรายได้ในยามชรา โดยที่เมื่อบุคคลใดต้องประสบภัยเหล่านั้น ก็ได้รับเงินเฉลี่ยช่วยเหลือเพื่อบรรเทาความเดือดร้อนแก่ตนเองและครอบครัว โดยบริษัทประกันชีวิตจะทำหน้าที่เป็นแกนกลางในการนำเงินก้อนดังกล่าวไปจ่ายให้แก่ผู้ได้รับภัย

การประกันชีวิต แยกออกได้เป็น 3 ประเภท คือ (สำนักงานคณะกรรมการกำกับและส่งเสริมการประกอบธุรกิจประกันภัย, 2563)

1. ประเภทสามัญ เป็นการประกันชีวิตที่มีจำนวนเงินเอาประกันภัยค่อนข้างสูง ตั้งแต่ 50,000 บาทขึ้นไป เหมาะสมกับผู้ที่มีรายได้ปานกลางขึ้นไป ในการพิจารณารับประกันชีวิตอาจจะมีการตรวจสอบสุขภาพหรือไม่ตรวจสอบสุขภาพขึ้นอยู่กับดุลยพินิจของบริษัท และมีการชำระเบี้ยประกันภัยเป็นรายปี, ราย 6 เดือน, ราย 3 เดือน หรือรายเดือน

2. ประเภทอุตสาหกรรม เป็นการประกันชีวิตที่มีจำนวนเงินเอาประกันภัยต่ำ โดยทั่วไปตั้งแต่ 10,000-30,000 บาท เหมาะสำหรับผู้ที่มีรายได้ปานกลางถึงรายได้ต่ำ การชำระเบี้ยประกันภัยจะชำระเป็นรายเดือน และไม่มีการตรวจสอบสุขภาพ ฉะนั้นจึงมีระยะเวลารอคอย คือ ถ้าผู้เอาประกันภัยเสียชีวิตด้วยโรคร้ายไข้เจ็บตามธรรมชาติ บริษัทจะไม่จ่ายจำนวนเงินเอาประกันภัยให้ แต่จะคืนเบี้ยประกันภัยที่ผู้เอาประกันภัยได้ชำระมาแล้วทั้งหมด

3. ประเภทกลุ่ม เป็นการประกันชีวิตที่กรมธรรม์หนึ่งจะมีผู้เอาประกันชีวิตร่วมกันตั้งแต่ 5 คนขึ้นไป ส่วนมากจะเป็นกลุ่มของพนักงานบริษัท ในการพิจารณารับประกันอาจจะมีการตรวจสอบสุขภาพหรือไม่ตรวจก็ได้ ขึ้นอยู่กับดุลยพินิจของบริษัท การประกันชีวิตกลุ่มนี้อัตราเบี้ยประกันชีวิตจะต่ำกว่าประเภทสามัญและประเภทอุตสาหกรรม

แบบของการประกันชีวิต มีมากมายหลายแบบ แต่ละแบบจะมีลักษณะความคุ้มครองและผลประโยชน์แตกต่างกันออกไป แบบการประกันชีวิตพื้นฐานมีอยู่ 4 แบบ คือ

1. แบบตลอดชีพ เป็นการประกันชีวิตที่ให้ความคุ้มครองตลอดชีพ ถ้าผู้เอาประกันภัยเสียชีวิตเมื่อใดในขณะที่ยังมีชีวิต บริษัทประกันชีวิตจะจ่ายจำนวนเงินเอาประกันภัยให้แก่ผู้รับประโยชน์ วัตถุประสงค์เบื้องต้นของการประกันภัยแบบนี้เพื่อจัดหาเงินทุนสำหรับเงินเก็บบุคคลที่อยู่ในความอุปการะเมื่อผู้เอาประกันภัยเสียชีวิต หรือเพื่อเป็นเงินทุนสำหรับการเจ็บป่วยครั้งสุดท้ายและค่าทำศพ ทั้งนี้เพื่อไม่ให้ตกเป็นภาระของคนอื่น

2. แบบสะสมทรัพย์ เป็นการประกันชีวิตที่บริษัทจะจ่ายจำนวนเงินเอาประกันภัยให้แก่ผู้เอาประกันภัย เมื่อชีวิตอยู่ครบกำหนดสัญญา หรือจ่ายเงินเอาประกันภัย ให้แก่ผู้รับประโยชน์เมื่อผู้เอาประกันภัยเสียชีวิตลงภายในระยะเวลาประกันภัย การประกันชีวิตแบบสะสมทรัพย์เป็นส่วนผสมของการคุ้มครองชีวิตและการออมทรัพย์ ส่วนของการออมทรัพย์คือส่วนที่ผู้เอาประกันภัยได้รับคืนเมื่อสัญญาครบกำหนด

3. แบบชั่วระยะเวลา เป็นการประกันชีวิตที่บริษัทประกันชีวิตที่บริษัทประกันชีวิตจะจ่ายเงินให้แก่ผู้รับประโยชน์เมื่อผู้เอาประกันภัยเสียชีวิตในระยะเวลาประกันภัย วัตถุประสงค์เพื่อคุ้มครองการเสียชีวิตก่อนวัยอันสมควร การประกันชีวิตแบบนี้ไม่มีส่วนของการออมทรัพย์ เบี้ยประกันภัยจึงต่ำกว่าแบบอื่น ๆ และไม่มีเงินเหลือคืนให้หากผู้เอาประกันภัยอยู่จนครบกำหนดสัญญา

4. แบบเงินได้ประจำ เป็นการประกันชีวิตที่บริษัทประกันชีวิตจะจ่ายเงินจำนวนหนึ่งเท่ากันอย่างสม่ำเสมอให้แก่ผู้เอาประกันภัยทุกเดือนนับแต่ผู้เอาประกันภัยเกษียณอายุ หรือมีอายุครบ 55 ปี หรือ 60 ปีเป็นต้นไปแล้วแต่เงื่อนไขในกรมธรรม์ที่กำหนดไว้ สำหรับระยะเวลาการจ่ายเงินได้ประจำนี้ขึ้นอยู่กับความต้องการของผู้เอาประกันชีวิตที่จะเลือกซื้อ

นอกจากนี้ยังมีแบบประกันพิเศษอีก 2 แบบ ที่มีการเพิ่มการมีส่วนร่วมในการลงทุนเข้าไปด้วย คือ (เว็บไซต์ คนประกันภัย, 2563)

1. แบบยูนิเวอร์แซลไลฟ์ (Universal Life) เป็นแบบประกันที่ให้ความคุ้มครองระยะยาว เช่นเดียวกับแบบตลอดชีพ ที่มีลักษณะพิเศษคือได้มีการรวมเอาการลงทุนในกองทุนรวมเข้ามาด้วย โดยการนำเบี้ยประกันภัยบางส่วน หลังจากหักค่าใช้จ่ายต่าง ๆ แล้ว ไปลงทุนในกองทุนรวม ซึ่งบริษัทจะนำไปลงทุนในกองทุนรวมที่บริษัทเห็นว่าเหมาะสม และจะมีการแจ้งยอดจำนวนเงินที่ลงทุนในกองทุนรวมให้ทราบเป็นระยะ

ถึงแม้ว่าจะเป็นแบบที่มีการลงทุนเข้าไปเกี่ยวข้องด้วย แต่เนื่องจากว่ามีการรับประกันผลตอบแทนขั้นต่ำไว้ จะทำให้บริษัทต้องระมัดระวังในเรื่องของความเสี่ยงในการลงทุนด้วย จึงทำให้ผลตอบแทนที่ได้มาอาจไม่สูงเท่าไร และแบบยูนิเวอร์แซลไลฟ์นี้ ยังมีจุดเด่นอีกอย่างคือความยืดหยุ่น ทั้งในเรื่องของทุนประกันภัย เบี้ยประกันภัย ที่สามารถจะเพิ่มหรือลดได้ตามความต้องการและความจำเป็นในแต่ละช่วงของชีวิต

2. แบบยูนิทลิงค์ (Unit Link) เป็นกรมธรรม์ประกันชีวิตควบการลงทุนที่แท้จริง กล่าวคือเป็นกรมธรรม์ที่ให้ความคุ้มครองระยะยาวเช่นเดียวกับแบบตลอดชีพ และยังมีความยืดหยุ่น โปร่งใส เหมือนแบบยูนิเวอร์แซลไลฟ์แล้ว ยังเปิดโอกาสให้ได้รับผลตอบแทนที่ดีขึ้น จากการเลือกลงทุนด้วย

ตนเอง โดยเบี่ยงประกันภัยของกรรมธรรม์แบบยูนิคัลคัมที่ได้รับความนิยม บริษัทจะทำการแยกออกเป็น 3 ส่วน คือ

- เบี่ยงประกันส่วนของความคุ้มครองชีวิต โดยบริษัทจะนำไปคิดเป็นค่าความคุ้มครองตามที่ระบุในกรรมธรรม์ ทั้งนี้จะมากหรือน้อยก็ขึ้นอยู่กับอายุของผู้เอาประกันภัย โดยเงินส่วนนี้บริษัทจะนำไปบริหารและรับความเสี่ยงไว้เอง

- เบี่ยงประกันส่วนที่เป็นค่าธรรมเนียม และค่าใช้จ่ายและต่าง ๆ ของบริษัท ซึ่งเบี่ยงประกันส่วนนี้จะค่อนข้างสูงในปีแรก ๆ และจะลดลงในปีต่อ ๆ ไป

- เบี่ยงประกันในส่วนที่นำไปลงทุนในกองทุนต่าง ๆ ตามระดับความเสี่ยงและสัดส่วนที่ผู้เอาประกันภัยระบุไว้ โดยเงินส่วนนี้ผู้เอาประกันภัยต้องรับความเสี่ยงไว้เอง แต่เนื่องจากที่ผู้เอาประกันภัยรับความเสี่ยงเองนั้น จึงทำให้สามารถไปลงทุนในระดับความเสี่ยงที่สูงขึ้น เพื่อเพิ่มโอกาสในการที่จะได้รับผลตอบแทนที่ดีในระยะยาว

ทฤษฎีที่เกี่ยวกับการจ่ายเงินปันผล (Dividend Policy)

ทฤษฎีที่เกี่ยวกับนโยบายการจ่ายเงินปันผลมีแนวความคิดหลัก ๆ คือ ผู้ลงทุนชอบเงินปันผลสูงหรือต่ำ มี 5 ทฤษฎี (เอมจิรา เดชแพ, 2556)

1. ทฤษฎีของ Merton Miller และ Franco Modigliani (M&M) หลักการสำคัญคือ มูลค่าของกิจการควรขึ้นอยู่กับความสามารถในการทำกำไร และระดับความเสี่ยงของธุรกิจ ไม่ควรขึ้นอยู่กับรูปแบบของการจ่ายเงินปันผล ดังนั้นนโยบายเงินปันผลไม่มีผลต่อราคาหุ้นสามัญของกิจการหรือต้นทุนของเงินทุน

สมมติฐานของทฤษฎีนี้ คือ

- ไม่มีความแตกต่างในการได้รับตอบแทนในรูปแบบเงินปันผล หรือส่วนต่างราคาหลักทรัพย์

- ไม่มีค่าใช้จ่ายในการซื้อขายหลักทรัพย์ และค่าใช้จ่ายในการทำธุรกรรมทางการเงิน

- ไม่มีภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา หรือภาษีเงินได้นิติบุคคลที่เกี่ยวข้อง

- นโยบายการลงทุนไม่ขึ้นอยู่กับนโยบายเงินปันผล

- ผู้บริหารและผู้ลงทุนได้รับข้อมูลข่าวสาร แนวโน้มการดำเนินงานของธุรกิจ และข้อมูลภายในของบริษัทที่เหมือนกัน

จากสมมติฐาน เห็นได้ว่า สมมติฐานบางข้อไม่สอดคล้องกับความเป็นจริงของการดำเนินงานของบริษัท เช่น อัตราภาษีที่เก็บจากเงินปันผลจะสูงกว่าอัตราภาษีที่เก็บจากส่วนต่างของ

ราคาหุ้น (Capital Gain) การออกหุ้นสามัญมีค่าใช้จ่ายต่าง ๆ และผู้บริหารจะได้รับข้อมูลภายในหรือแนวโน้มของบริษัทที่ดีกว่าผู้ลงทุนภายนอก และผู้ลงทุนต้องจ่ายค่าใช้จ่ายในการซื้อหลักทรัพย์

2. ทฤษฎีลูกนกในกำมือ เจ้าของทฤษฎี คือ Myron Gordon และ John Lintner หลักการสำคัญคือ ผู้ถือหุ้นเป็นพวกไม่ชอบความเสี่ยง นโยบายเงินปันผลจึงเป็นสิ่งสำคัญมากกว่าส่วนต่างของราคาหุ้น (Capital Gain) ดังนั้น ผู้ถือหุ้นจะพอใจมากกว่าที่จะได้รับเงินปันผลในปีนี้เพราะมีความแน่นอนมากกว่าที่จะนำเงินไปลงทุนต่อและรอรับเงินปันผลในอนาคต ถ้าเปรียบเทียบเงิน 1 บาท ผู้ถือหุ้นก็อยากจะได้เงิน 1 บาทในรูปเงินสดปันผล มากกว่าเพราะมีความแน่นอนกว่าส่วนประโยชน์ที่ผู้ถือหุ้นจะได้รับ 1 บาท กลับมาภายหลังโดยนำกำไรสะสมไปลงทุนในทรัพย์สินของบริษัทก่อน ผู้ถือหุ้นคิดว่ามีความไม่แน่นอนจึงลดอัตราผลตอบแทนที่ต้องการ เนื่องจากไม่แน่ใจว่าจะได้รับเงินสดในอนาคต 1 บาทหรือไม่

3. Tax Preference ทฤษฎีนี้ถูกพัฒนาโดย Litzenger & Ramaswamy โดยมีความเชื่อว่าการจ่ายเงินปันผลของกิจการจะทำให้มูลค่าของกิจการเปลี่ยนไป โดยกิจการที่จ่ายเงินปันผลเพิ่มขึ้นจะทำให้มูลค่าของกิจการลดลง ทฤษฎีนี้สนับสนุนการจ่ายเงินปันผลในอัตราที่ต่ำ เพราะเชื่อว่า นักลงทุนชอบกำไรจากการขายหุ้นมากกว่าเงินปันผล โดยกิจการควรนำกำไรสะสมมาลงทุนต่อเพื่อให้นักลงทุนได้รับผลกำไรจากส่วนทุนในระยะยาว

4. ข้อมูลข่าวสารหรือสัญญาณ (Information content of Signaling hypothesis) ทฤษฎีนี้อธิบายว่า ควรจ่ายเงินปันผลสม่ำเสมอ ตามแนวคิดของนักลงทุน เงินปันผลเพิ่มขึ้นจึงเป็นสัญญาณที่ผู้บริหารมองเหตุการณ์ในอนาคตไว้ดี เมื่อจ่ายเงินปันผลสูงขึ้นจะทำให้ราคาหุ้นสามัญสูงขึ้น หรือการที่ราคาเปลี่ยนแปลงตามการจ่ายเงินปันผลนั้นบ่งบอกเป็นนัยว่าการประกาศจ่ายเงินเป็นตัวเลขสัญญาณที่สำคัญ

5. Clientele Effect หมายถึง แนวโน้มที่บริษัทต้องดึงดูดผู้ลงทุนโดยกำหนดนโยบายเงินปันผลที่ผู้ลงทุนพอใจ นักลงทุนที่ต้องการรายได้ประจำจึงต้องการเงินปันผลสูง ทฤษฎีนี้กล่าวว่า นักลงทุนแต่ละคน มีความต้องการนโยบายการจ่ายเงินปันผลที่แตกต่างกันไป ดังนั้นนักลงทุนที่ต้องการรายได้จากการลงทุนในปัจจุบันสูง ก็ควรลงทุนในหุ้นที่มีอัตราการจ่ายเงินปันผลตอบแทนสูง ขณะที่นักลงทุนที่ต้องการรายได้จากการลงทุนในปัจจุบันต่ำ จึงควรถือหุ้นบริษัทที่มีการจ่ายอัตราเงินปันผลตอบแทนต่ำ เนื่องจากนักลงทุนสามารถเปลี่ยนบริษัทในการลงทุนได้ บริษัทก็จะเปลี่ยนแปลงนโยบายการจ่ายเงินปันผลเช่นกัน และอนุญาตให้ผู้ถือหุ้นรายเดิมไม่ชอบนโยบายการจ่ายเงินปันผลอันใหม่ ขายหุ้นให้กับนักลงทุนรายอื่นได้ ซึ่งการเปลี่ยนแปลงนโยบายการจ่ายเงินปันผล อาจทำให้ผู้ถือหุ้นขายหุ้น

และราคาหุ้นตกลงชั่วคราว หรือในบางครั้งราคาหุ้นอาจตกลงถาวร ดังนั้นนโยบายการจ่ายเงินปันผลใหม่ควรที่จะต้องดึงดูดนักลงทุนจำนวนมากพอที่ทำให้ราคาหุ้นสูงขึ้นได้

เนื่องจากเงินปันผลเป็นค่าตอบแทนที่บริษัทจ่ายให้แก่ผู้ถือหุ้น ซึ่งถือเป็นการกระจายกำไร โดยบริษัทสามารถเก็บกำไรส่วนหนึ่งเพื่อไปลงทุนต่อหรือจ่ายให้แก่ผู้ถือหุ้นซึ่งออกมาในรูปแบบที่เรียกว่าเงินปันผล ซึ่งประเภทของการจ่ายปันผล แบ่งออกเป็น 5 ประเภท คือ (เว็บไซต์ moneyhub, 2015)

1. เงินสดปันผล คือ การจ่ายเงินสดให้แก่ผู้ถือหุ้นโดยเป็นส่วนที่ปันผลจากกำไรสะสม ซึ่งการจ่ายหรือไม่นั้น ขึ้นอยู่กับปริมาณเงินสดที่กิจการถืออยู่ว่ามีเพียงพอหรือไม่ การจ่ายเงินสดปันผลทำให้งบแสดงฐานะการเงินมีการเปลี่ยนแปลงทั้งด้านสินทรัพย์ คือเงินสดลดลงตามจำนวนเงินที่จ่ายปันผล ด้านหนี้สินและส่วนของผู้ถือหุ้นลดลง โดยกำไรสะสมลดลงตามจำนวนปันผลที่จ่าย

2. หุ้นปันผล คือ การจ่ายปันผลที่อยู่ในรูปแบบของการออกหุ้นสามัญใหม่ ซึ่งจะกำหนดจำนวนหุ้นที่จ่ายให้ผู้ถือหุ้นตามสัดส่วนของหุ้นที่ถืออยู่ เช่น การจ่ายหุ้นปันผลร้อยละ 10 หมายความว่า ผู้ถือหุ้นอยู่ 100 หุ้น จะได้รับหุ้นปันผล 10 หุ้น โดยกิจการต้องจดทะเบียนเพิ่มทุน ซึ่งการจ่ายหุ้นปันผลนี้จะไม่ส่งผลกระทบต่องบแสดงฐานะการเงิน เนื่องจากกำไรสะสมลดลง แต่ในขณะเดียวกันมูลค่าหุ้นสามัญเพิ่มขึ้นในจำนวนที่เท่ากัน ข้อดีของการจ่ายหุ้นปันผลในด้านบริษัทคือประหยัดเงินสดที่ต้องจ่ายสำหรับการปันผล โดยนำเงินดังกล่าวเพื่อใช้ในการลงทุนโครงการเพื่ออนาคต อีกทั้งไม่ต้องจัดหาเงินทุนจากแหล่งภายนอก นอกจากนี้หากบริษัทเกิดประสบปัญหาทางการเงินยังนำวิธีการจ่ายหุ้นปันผลมาใช้ และส่งผลให้ราคาตลาดของหุ้นสามัญไม่สูงจนเกินไปด้วย แต่การจ่ายหุ้นปันผลยังมีข้อเสียคือ ค่าใช้จ่ายในการจ่ายหุ้นปันผลค่อนข้างสูง ซึ่งกระทบทำให้กำไรต่อหุ้นลดลง ราคาตลาดของหุ้นจึงลดลงตามไปด้วย

3. การแยกหุ้น โดยการจ่ายปันผลในลักษณะนี้ คือวิธีการที่ทำให้จำนวนหุ้นสามัญที่ผู้ลงทุนถือหุ้นอยู่มีจำนวนมากขึ้น เช่น แยกหุ้นจาก 1 เป็น 10 หมายความว่า ผู้ถือหุ้นเดิมจะได้รับหุ้นสามัญเพิ่มขึ้น 9 หุ้น ต่อหุ้นที่ถืออยู่ 1 หุ้น โดยมูลค่าหุ้นสามัญที่ตราไว้จะลดลงเหลือ 1 ใน 10 ด้วย แสดงว่าหากมูลค่าหุ้นสามัญเดิมตราไว้ที่ 100 บาทต่อหุ้น เมื่อแยกหุ้นแล้วจะเท่ากับ 10 บาทต่อหุ้น การแยกหุ้นไม่ส่งผลกระทบต่องบแสดงฐานะการเงิน ไม่ว่าจะปันจำนวนเงินกำไรสะสมหรือมูลค่าหุ้นสามัญรวมยังคงเดิม เพียงแต่จำนวนหุ้นจะเพิ่มมากขึ้น แต่ในราคามูลค่าที่ตราไว้ต่อหุ้นลดลง วิธีนี้ทำให้เกิดความพึงพอใจแก่ผู้ถือหุ้น เมื่ออยู่ในสถานการณ์ที่บริษัทมีกำไรมาก จะทำให้มีการจ่ายปันผลสูง และมีความเจริญเติบโตในอัตราที่ดีแล้ว อาจทำให้ราคาตลาดของหุ้นสามัญอยู่ในราคาที่สูงจนส่งผลต่อสภาพคล่องของหุ้นสามัญ

4. การซื้อหุ้นกลับคืน คือกรณีที่บริษัทนำเงินกำไรส่วนที่เก็บไว้ในรูปแบบของกำไรสะสม หรือเงินที่ได้จากการจัดหาเงินไปซื้อหุ้นสามัญที่ออกจำหน่ายแล้ว ทำให้หุ้นสามัญมีจำนวนน้อยลง โดยที่ถ้าปัจจัยอื่นคงที่ และการซื้อหุ้นคืนไม่กระทบต่อความสามารถในการทำกำไรของบริษัท จะทำให้กำไรต่อหุ้นเพิ่มขึ้น เมื่อกำไรต่อหุ้นเพิ่มขึ้น จะส่งผลกระทบต่อราคาตลาดของหุ้นสามัญสูงขึ้น ถ้าธุรกิจนำเงินที่เก็บไว้ในรูปแบบกำไรสะสมไปซื้อหุ้นกลับคืน ทำให้การจ่ายเงินปันผลด้นน้อยลง โดยผู้ลงทุนสามารถทำกำไรจากการขายหุ้นสามัญเมื่อราคาหุ้นปรับตัวสูงขึ้นเพื่อทดแทนกับเงินปันผลที่ลดลง การซื้อหุ้นกลับคืนจะเกิดขึ้นเมื่อบริษัทมีเงินทุนเหลือใช้เป็นการถาวร หรือต้องการลดจำนวนหุ้นสามัญที่หมุนเวียนในตลาดลง เพื่อให้ราคาหุ้นสามัญสูงขึ้น หรือเพื่อเพิ่มอำนาจการควบคุมกิจการ เป็นการป้องกันมิให้ผู้ถือหุ้นขายหุ้นให้บริษัทอื่น หุ้นที่ซื้อกลับคืนมานี้ เรียกว่า Treasury Stock

5. การรวมหุ้น คือการรวมหุ้นในรูปแบบที่บริษัทลดจำนวนหุ้นสามัญลง และเพิ่มมูลค่าที่ตราไว้ต่อหุ้น การลดจำนวนหุ้นสามัญลงสามารถทำได้โดยการรวมหุ้น ซึ่งเกิดขึ้นในกรณีที่ราคาตลาดของหุ้นต่ำมาก บริษัทจึงทำการรวมหุ้นเพื่อให้จำนวนหุ้นในมือของผู้ถือหุ้นลดลง ราคาตามมูลค่าของหุ้นจะเพิ่มขึ้น อันมีผลทำให้ราคาตลาดของหุ้นสูงขึ้น

การที่บริษัทจะทำการจ่ายปันผล ไม่ว่าจะเป็วิธีใด มักเป็นการปฏิบัติตามนโยบายการจ่ายเงินปันผลของแต่ละแห่ง โดยการกำหนดนโยบายการจ่ายเงินปันผลต้องคำนึงถึงองค์ประกอบ 2 อย่างคือ อัตราการจ่ายเงินปันผลและความสม่ำเสมอในการจ่ายเงินปันผล นักลงทุนส่วนมากมักให้ความสำคัญกับความสม่ำเสมอในการจ่ายเงินปันผลพอ ๆ กับจำนวนเงินปันผลที่ได้รับ ดังนั้นในการกำหนดนโยบายการจ่ายเงินปันผลผู้บริหารจะต้องพิจารณาถึงแผนการลงทุนในอนาคต การจัดหาเงินอัตราส่วนหนี้สินต่อทุน ก่อนที่จะจัดสรรกำไรที่มีเพื่อจ่ายเงินปันผล เพราะกระแสเงินสดในรูปแบบกำไรสะสมส่วนที่เหลือจะเป็นแหล่งเงินทุนภายในเพื่อใช้ในการขยายกิจการต่อไปในอนาคต ดังนั้นถ้าผู้บริหารตัดสินใจจ่ายเงินปันผลจำนวนมากก็จะเหลือกำไรสะสมน้อยทำให้ต้องพึ่งพิงแหล่งเงินทุนภายนอกมากขึ้น ในทางกลับกันถ้าจัดสรรกำไรสะสมที่มีอยู่ในการจ่ายเงินปันผลจำนวนน้อยก็จะเหลือกำไรเพื่อลงทุนขยายกิจการมากทำให้บริษัทไม่ต้องพึ่งพิงแหล่งเงินทุนภายนอกมากนัก ส่งผลให้อัตราส่วนหนี้สินต่อทุนต่ำ

ในความหมายของบริษัทจะจ่ายเงินปันผลให้ผู้ถือหุ้นไม่ต่ำกว่า 100% ของกำไรสุทธิ ถ้าหากบริษัทมีกำไร 100 บาทในปี และมีหุ้นที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์อยู่ทั้งหมด 100 หุ้น เท่ากับว่าผู้ลงทุนจะได้เงินปันผล 1 บาท (ได้จาก 100 บาทต่อหุ้น 100 หุ้น) แต่สิ่งหนึ่งที่ท่านต้องคำนึงถึงเสมอก็คือ เงื่อนไขเพิ่มเติมของการจ่ายปันผล บางครั้งยังซ่อนวาระบางอย่างไว้ โดยนโยบายเงินปันผล แบ่งเป็น 4 ประเภท คือ

1. นโยบายเงินปันผลส่วนที่เหลือ (Residual Dividend Policy) คือการที่กิจการเห็นโอกาสที่ดีในการลงทุน และมีความจำเป็นในการใช้เงินทุนนั้น กิจการอาจต้องนำผลกำไรสะสมของกิจการไปลงทุนก่อน ถ้ามีส่วนที่เหลือจึงจ่ายเงินปันผล ซึ่งการจ่ายเงินปันผลลักษณะนี้ไม่มีความสม่ำเสมอในแต่ละปี ขึ้นอยู่กับโอกาสในการลงทุนของกิจการ และกำไรสุทธิที่อาจมีความแตกต่างกันในแต่ละปี

2. นโยบายที่กำหนดให้จ่ายเงินปันผลเป็นจำนวนบาทต่อหุ้นคงที่ (Stable Dividend Policy) การกำหนดจ่ายเงินปันผลเป็นจำนวนเงินต่อหุ้นคงที่ กิจการต้องสามารถสร้างกำไรสุทธิให้เพียงพอในการจ่ายเงินปันผลที่กำหนดเป็นนโยบายไว้

3. นโยบายที่กำหนดให้จ่ายเงินปันผลในอัตราเงินปันผลจ่ายคงที่ (Constant Dividend Payout Ratio) การกำหนดอัตราเงินปันผลเป็นอัตราร้อยละของผลกำไรแต่ละปี ทำให้ผู้ถือหุ้นเกิดความเสถียรในจำนวนเงินปันผลที่ได้รับ

4. นโยบายที่กำหนดให้จ่ายเงินปันผลเป็นจำนวนบาทต่อหุ้นจำนวนน้อยและมีเงินปันผลเพิ่มพิเศษตามความเหมาะสม (Low Regular Dividend Plus Extras) เป็นนโยบายที่เป็นส่วนผสมของนโยบายที่ 2 ที่กำหนดเงินปันผลเป็นจำนวนบาทต่อหุ้นคงที่ และนโยบายที่ 3 ที่กำหนดอัตราเงินปันผลจ่ายคงที่ การกำหนดนโยบายนี้ทำให้ผู้ถือหุ้นเกิดความมั่นใจว่าได้รับเงินปันผลแน่นอนในจำนวนหนึ่ง และอาจได้รับเงินปันผลเพิ่มพิเศษในปีที่กิจการมีผลการดำเนินงานที่ดี

การจ่ายเงินปันผลของบริษัทจำกัด (สุเทพ พงษ์พิทักษ์, 2561)

1. กฎหมายเกี่ยวกับการจ่ายเงินปันผล

1.1 ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ สำหรับบริษัทจำกัดที่มีใช้บริษัทมหาชน การจ่ายเงินปันผล

“มาตรา 1200 การแจกเงินปันผลนั้น ต้องคิดตามส่วนจำนวน ซึ่งผู้ถือหุ้น ได้ส่งเงินแล้วในหุ้นหนึ่ง ๆ เว้นแต่จะได้ตกลงกันไว้เป็นอย่างอื่นในเรื่องหุ้นบุริมสิทธิ

มาตรา 1201 ห้ามมิให้ประกาศอนุญาตเงินปันผล นอกจากโดยมติของที่ประชุมใหญ่

กรรมการอาจจ่ายเงินปันผลระหว่างกาลให้แก่ผู้ถือหุ้น ได้เป็นครั้งเป็นคราว ในเมื่อปรากฏแก่กรรมการว่าบริษัทมีกำไรสมควรพอที่จะทำเช่นนั้น

ห้ามมิให้จ่ายเงินปันผลจากเงินประเภทอื่นนอกจากเงินกำไร ถ้าหากบริษัทขาดทุน ห้ามมิให้จ่ายเงินปันผลจนกว่าจะได้แก้ไขให้หายขาดทุน เช่นนั้น

“การจ่ายเงินปันผลนั้นให้กระทำภายในหนึ่งเดือนนับแต่วันที่ประชุมใหญ่หรือกรรมการลงมติ แล้วแต่กรณี”

มาตรา 1202 ทุกคราวที่แจกเงินปันผล บริษัทต้องจัดสรรเงินไว้เป็นทุนสำรองอย่างน้อยหนึ่งในสี่สิบส่วนของจำนวนผลกำไร ซึ่งบริษัททำมาหาได้จากกิจการของบริษัท จนกว่าทุนสำรองนั้นจะมีจำนวนถึงหนึ่งในสี่สิบของจำนวนทุนของบริษัทหรือมากกว่านั้น แล้วแต่จะได้ตกลงกำหนดไว้ในข้อบังคับของบริษัท

ถ้าได้ออกหุ้นโดยคิดเอาราคาเกินกว่าที่ปรากฏในใบหุ้นเท่าใด จำนวนที่คิดเกินท่านให้บวกทบเข้าในทุนสำรองจนกว่าทุนสำรองจะมีจำนวนเท่าถึงที่กำหนดไว้ในวรรคก่อน

มาตรา 1203 ถ้าจ่ายเงินปันผลไปโดยฝ่าฝืนความในมาตราทั้งสองซึ่งกล่าวมาไซ้ร้เจ้าหนี้ทั้งหลายของบริษัทชอบที่จะเรียกเอาเงินจำนวนซึ่งได้แจกไปคืนมายังบริษัทได้ แต่ว่าถ้าผู้ถือหุ้นคนใดได้รับเงินปันผลไปแล้วโดยสุจริต ท่านว่าจะกลับบังคับให้เขาจำคืนนั้นหาได้ไม่

มาตรา 1204 การบอกกล่าวว่าจะปันผลอย่างใด ๆ อันได้อนุญาตให้จ่ายนั้น ให้บริษัทมีจดหมายบอกกล่าวไปยังตัวผู้ถือหุ้นที่ปรากฏชื่ออยู่ในทะเบียนผู้ถือหุ้นทุกคน แต่ในกรณีที่บริษัทมีหุ้นชนิดที่มีใบหุ้นออกให้แก่ผู้ถือ ให้โฆษณาในหนังสือพิมพ์แห่งท้องที่อย่างน้อยหนึ่งคราวด้วย

มาตรา 1205 เงินปันผลนั้น แม้จะค้างจ่ายอยู่ ท่านว่าหาอาจจะคิดเอา ดอกเบี้ยแก่บริษัทได้ไม่

การประชุมใหญ่

มาตรา 1175 คำบอกกล่าวเรียกประชุมใหญ่ ให้ลงพิมพ์โฆษณาในหนังสือพิมพ์แห่งท้องที่อย่างน้อยหนึ่งคราวก่อนวันนัดประชุมไม่น้อยกว่าเจ็ดวัน และส่งทางไปรษณีย์ตอบรับไปยังผู้ถือหุ้นทุกคนที่มีชื่อในทะเบียนของบริษัทก่อนวันนัดประชุมไม่น้อยกว่าเจ็ดวัน เว้นแต่เป็นคำบอกกล่าวเรียกประชุมใหญ่เพื่อลงมติพิเศษ ให้กระทำการตั้งว่านั้นก่อนวันนัดประชุมไม่น้อยกว่าสิบสี่วัน

คำบอกกล่าวเรียกประชุมใหญ่นั้น ให้ระบุสถานที่ วัน เวลา และสภาพแห่งกิจการที่จะได้ประชุมปรึกษากัน และในกรณีที่เป็นการบอกกล่าวเรียกประชุมใหญ่เพื่อลงมติพิเศษ ให้ระบุข้อความที่จะนำเสนอให้ลงมติด้วย

2. ในทางภาษีอากร เกี่ยวกับการจ่ายเงินปันผลของบริษัทฯ นั้น มีข้อควรคำนึงดังนี้

2.1 บริษัทฯ พึงต้องจ่ายเงินปันผลจากกำไรสะสมทางบัญชีเท่านั้น กรณีมีผลขาดทุนสะสมไม่ว่าจะเกิดขึ้นเนื่องจากการใดบริษัทฯ ย่อมไม่มีสิทธิจ่ายเงินปันผล ซึ่งในการจ่ายเงินปันผลดังกล่าว บริษัทฯ ไม่ต้องนำจำนวนกำไรทางภาษีเงินได้นิติบุคคลที่มีเพื่อการคำนวณภาษีเงินได้นิติบุคคลตาม

ประมวลรัษฎากรมาพิจารณา เว้นแต่เรื่องของอัตราภาษีเงินได้นิติบุคคลจากกำไรสุทธิ ให้พิจารณาตาม 2.2

บริษัทห้างหุ้นส่วนนิติบุคคล ต้องการจ่ายเงินปันผลหรือเงินส่วนแบ่งกำไร บริษัทหรือห้างหุ้นส่วนนิติบุคคลนั้น ต้องจ่ายจากกำไรสะสมในทางบัญชีเท่านั้น ไม่อาจนำกำไรสุทธิในทางภาษีอากรมาจ่ายเป็นเงินปันผลหรือเงินส่วนแบ่งของกำไรได้ เนื่องจากกำไรสุทธิในทางภาษีอากรมีขึ้นเพื่อประโยชน์ในการคำนวณภาษีเงินได้นิติบุคคลเท่านั้น

ดังนั้น บริษัทหรือห้างหุ้นส่วนนิติบุคคลจึงต้องจำแนกกำไรสุทธิที่บันทึกในบัญชีกำไรสะสมให้ชัดเจนว่า เป็นกำไรสุทธิที่ได้ผ่านการเสียภาษีเงินได้นิติบุคคลหรือไม่ และได้จ่ายภาษีเงินได้นิติบุคคลในอัตราเท่าใด

2.2 ให้จำแนกจำนวนกำไรสะสมที่ได้ผ่านการเสียภาษีเงินได้นิติบุคคลเป็นรายรอบระยะเวลาบัญชี โดยจำแนกเป็น

(1) กำไรสะสมในส่วนที่ไม่ผ่านการเสียภาษีเงินได้นิติบุคคล ไม่ว่าจะเกิดจากการยกเว้นภาษีเงินได้นิติบุคคลกรณีใด ๆ

(2) กำไรสะสมในแต่ละช่วงอัตราภาษี โดยหักจำนวนภาษีเงินได้นิติบุคคลที่บริษัทฯ ได้ชำระออกไป คงเหลือสุทธิเป็นจำนวนเท่าใดในแต่ละชั้น อัตราภาษีเงินได้นิติบุคคล

(3) กรณีที่มีรายการปรับปรุงกำไรสุทธิทางภาษีอากรให้มีจำนวนมากกว่ากำไรสุทธิทางบัญชี อาทิ การบวกกลับรายจ่ายต้องห้าม การบอกเพิ่มรายได้ที่ไม่เป็นไปตามราคาตลาด ถือได้ว่าบริษัทฯ ไม่มีจำนวนกำไรสุทธิที่จะนำไปจ่ายเงินปันผลสำหรับกำไรสุทธิในส่วนนี้ (เท่ากับกิจการต้องเสียภาษีเงินได้นิติบุคคลจากกำไรที่ไม่เกิดขึ้นจริง (เสียฟรี) ตามหลักเกณฑ์แห่งประมวลรัษฎากร

2.3 ที่ประชุมผู้ถือหุ้นของบริษัทฯ มีสิทธิที่จะกำหนดเลือกจ่ายเงินปันผลจากจำนวนกำไรสะสมที่ผ่านการเสียภาษีเงินได้นิติบุคคลอัตราใด ของรอบระยะเวลาบัญชีใด ๆ ก็ได้ โดยให้ระบุอัตราภาษีเงินได้นิติบุคคลที่บริษัทฯ ได้จ่ายชำระไว้ในหนังสือรับรองการหักภาษีเงินได้ ณ ที่จ่าย ที่จ่ายให้แก่ผู้ถือหุ้นเป็นผู้มีภูมิลำเนาในประเทศไทย หรือเป็นผู้อยู่ในประเทศไทย ตามมาตรา 50 ทวิ แห่งประมวลรัษฎากร ประกอบด้วยประกาศอธิบดีกรมสรรพากร เกี่ยวกับภาษีเงินได้ (ฉบับที่ 62) รวมทั้งคำสั่งกรมสรรพากรที่ ป.119/2545

บริษัทฯ มีสิทธิที่จะเลือกจ่ายเงินปันผลจากกำไรสะสมก้อนใดก่อนหลังก็ได้ โดยไม่จำเป็นต้องเฉลี่ยเงินปันผลตามสัดส่วนของกำไรสะสมในแต่ละอัตราภาษีเงินได้นิติบุคคล เพราะได้ทราบโดยชัดแจ้งว่า เงินปันผลจากกำไรสุทธิที่บริษัทฯ จะนำมาจ่ายให้แก่ผู้ถือหุ้นนั้น ได้มีการเสียภาษีเงินได้นิติบุคคลไปก่อนแล้วในอัตราเท่าใด เมื่อบริษัทฯ จ่ายเงินปันผลจากกำไรสุทธิที่คำนวณได้จาก

เงินปันผลที่ได้รับมาจากบริษัทในเครือโดยระบุในหนังสือรับรองการหักภาษี ณ ที่จ่าย อย่างชัดเจนว่า เงินปันผลที่จ่ายนั้น จำนวนใดมาจากเงินปันผลที่เสียภาษีเงินได้นิติบุคคลในอัตราเท่าใดให้แก่ผู้ถือหุ้น ซึ่งเป็นบุคคลธรรมดา ผู้ถือหุ้นดังกล่าวย่อมมีสิทธิได้รับเครดิตภาษีเงินปันผลตามมาตรา 47 ทวิ แห่งประมวลรัษฎากร โดยอนุโลมตามข้อ 3 ของหนังสือตอบข้อหารือของกรมสรรพากรเลขที่ กค 07062156 ลงวันที่ 14 มีนาคม 2549

เกี่ยวกับการจัดเก็บภาษีเงินได้จาก “กำไรสุทธิ” นั้น ตามความเข้าใจ คือ รัฐจัดเก็บภาษีเงินได้จากกำไรสุทธิเป็นสองระดับ คือ

ระดับที่หนึ่ง จัดเก็บภาษีเงินได้นิติบุคคล ในอดีตก่อนรอบระยะเวลาบัญชีปี 2555 ได้เคยจัดเก็บภาษีเงินได้นิติบุคคลในอัตราร้อยละ 30 ของกำไรสุทธิ แต่ในปัจจุบัน โดยทั่วไปจัดเก็บในอัตราร้อยละ 20 ของกำไรสุทธิ หากจะจัดเก็บในอัตราที่ต่ำกว่าก็เป็นกรณีที่รัฐส่งเสริมกิจการประเภทนั้น เป็นกรณีพิเศษ แม้จะเป็นการจัดเก็บภาษีจากบริษัทหรือห้างหุ้นส่วนนิติบุคคล แต่ทว่าในทางความเป็นจริงแล้ว ผู้ที่เสียภาษีเงินได้นิติบุคคล ได้แก่ ผู้ถือหุ้นหรือผู้เป็นหุ้นส่วนหรือเจ้าของกิจการนั่นเอง

ระดับที่สอง จัดเก็บจาก “เงินปันผล” อันเป็นการนำเอากำไรสะสมภายหลังการเสียภาษีเงินได้นิติบุคคลมาจ่ายให้แก่ผู้ถือหุ้น โดยกำหนดให้คำนวณหักภาษีเงินได้ในอัตราร้อยละ 10 ของเงินปันผล ซึ่งถือเป็นการจัดเก็บภาษีเงินได้ “ซ้ำซ้อน” โดยถือเป็นการซ้ำซ้อนเชิงเศรษฐกิจ (Economic Double Taxation)

ประการหนึ่ง รัฐจึงเปิดทางให้ผู้มีเงินได้ที่เป็นบุคคลธรรมดา ซึ่งได้รับเงินปันผลหรือเงินส่วนแบ่งของกำไรจากบริษัทหรือห้างหุ้นส่วนนิติบุคคลตามมาตรา 40 (4) (ข) แห่งประมวลรัษฎากร มีสิทธิเลือกเสียภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาเท่าที่ถูกหักภาษีเงินได้ ณ ที่จ่ายในอัตราร้อยละ 10 ของเงินได้ไว้แล้ว ในประการนี้ เท่ากับรัฐได้รับภาษีเงินได้ไปแล้ว 2 ระดับ คือ 20% ของกำไรสุทธิ คงเหลืออีก 80% รัฐจัดเก็บภาษีเงินได้หัก ณ ที่จ่ายอีก 10% คิดเป็น 8% ของกำไรสุทธิ รวมเป็นจำนวนภาษีเงินได้ที่รัฐจัดเก็บไปในกรณีนี้คือ $20\% + 8\% = 28\%$ ซึ่งเป็นจำนวนที่มากเพียงพอแล้ว รัฐจึงกำหนดให้เลือกเสียภาษีเงินได้เท่าที่ถูกหักภาษีเงินได้ ณ ที่จ่ายดังกล่าว ตามมาตรา 48 (3) แห่งประมวลรัษฎากร (Final Tax)

อีกประการหนึ่ง เพื่อความเป็นธรรมในการจัดเก็บภาษีเงินได้จากกำไรสุทธิ รัฐได้บัญญัติมาตรา 47 ทวิ แห่งประมวลรัษฎากร ให้เครดิตภาษีแก่ผู้มีเงินได้ที่เป็นผู้มีภูมิลำเนาในประเทศไทย หรือเป็นผู้อยู่ในประเทศไทย เพื่อการขจัดความซ้ำซ้อน โดยกำหนดให้บริษัทหรือห้างหุ้นส่วนนิติ

บุคคล ผู้จ่ายเงินได้ต้องระบุในหนังสือรับรองการหักภาษี ณ ที่จ่าย ให้ชัดเจนว่าเงินได้ที่จ่ายนั้นจำนวนใดได้มาจากกิจการที่ต้องเสียภาษีเงินได้ในอัตราใด ดังนี้

“มาตรา 47 ทวิ ให้ผู้มีเงินได้ตามมาตรา 40 (4) (ข) ซึ่งได้รับจากบริษัท หรือห้างหุ้นส่วนนิติบุคคลที่ตั้งขึ้นตามกฎหมายไทยได้รับเครดิตในการคำนวณภาษี โดยให้นำอัตราภาษีเงินได้ที่บริษัทหรือห้างหุ้นส่วนนิติบุคคลนั้น ต้องเสียหารด้วยผลต่างของหนึ่งร้อยลบด้วยอัตราภาษีเงินได้ที่กล่าวนั้น ได้ผลลัพธ์เท่าใดให้คุณด้วยจำนวนเงินปันผลหรือเงินส่วนแบ่งของกำไรที่ได้รับ ผลลัพธ์ที่ได้เป็นเครดิตในการคำนวณภาษี ในกรณีที่บริษัทหรือห้างหุ้นส่วนนิติบุคคลผู้จ่ายเงินได้ประกอบกิจการที่ต้องเสียภาษีเงินได้หลายอัตรา ผู้จ่ายเงินได้ต้องระบุในหนังสือรับรองการหักภาษี ณ ที่จ่ายให้ชัดเจนว่าเงินได้ที่จ่ายนั้นจำนวนใดได้มาจากกิจการที่ต้องเสียภาษีเงินได้ในอัตราใด

เครดิตภาษีที่คำนวณได้ตามความในวรรคหนึ่งให้นำมารวมคำนวณเป็นเงินได้พึงประเมินเพื่อเสียภาษีเงินได้ตามเกณฑ์ในมาตรา 48 เป็นเงินภาษีทั้งสิ้นเท่าใดให้นำเครดิตภาษีที่คำนวณได้ดังกล่าวหักออกจากภาษีที่ต้องเสีย ถ้ายังขาดหรือเหลือเท่าใดให้ผู้มีเงินได้เสียภาษีสำหรับจำนวนที่ขาดหรือมีสิทธิได้รับเงินจำนวนที่เหลือนั้นคืน

ความในวรรคหนึ่งและวรรคสองมิให้ใช้บังคับแก่ผู้มีเงินได้ซึ่งมิได้มีภูมิลำเนาอยู่ในประเทศไทย และมีได้เป็นผู้อยู่ในประเทศไทย

ในกรณีที่บริษัทหรือห้างหุ้นส่วนนิติบุคคลผู้จ่ายเงินได้แสดงข้อความที่กำหนดให้ต้องระบุในหนังสือรับรองการหักภาษี ณ ที่จ่ายตามวรรคหนึ่งไม่ถูกต้อง อันเป็นเหตุให้เครดิตภาษีที่คำนวณได้มีจำนวนเกินกว่าที่ผู้มีเงินได้พึงได้รับ ให้ผู้จ่ายเงินได้รับผิดร่วมกับผู้มีเงินได้เท่ากับจำนวนเงินที่ได้รับคืนเกินไป หรือที่ชำระไว้ไม่ครบ และถ้าผู้จ่ายเงินได้หรือผู้มีเงินได้ไม่ชำระเงินดังกล่าวภายในเจ็ดวันนับแต่ได้รับหนังสือแจ้งจากเจ้าพนักงานประเมิน ให้ถือว่าเงินจำนวนที่เรียกให้ชำระเป็นภาษีอากรค้าง ในกรณีที่เจ้าพนักงานประเมินตรวจสอบพบว่าเครดิตภาษีที่คำนวณได้มีจำนวนน้อยกว่าที่ผู้มีเงินได้พึงได้รับ ให้แจ้งผู้มีเงินได้ทราบถึงสิทธิที่จะได้รับเงินที่เหลือนั้นคืนตามกฎหมาย”

อนึ่ง หากบริษัทฯ ไม่ดำเนินการดังกล่าว เพราะเหตุที่บริษัทฯ ไม่สามารถทราบโดยชัดแจ้งว่าจ่ายจากเงินกำไรหลังจากเสียภาษีในอัตราใด บริษัทฯ ผู้จ่ายเงินได้ต้องเฉลี่ยเงินปันผลตามส่วนของกำไรหลังจากเสียภาษีในแต่ละอัตราภาษี และจะต้องระบุในหนังสือรับรองการหักภาษี ณ ที่จ่ายให้ชัดเจนว่าเงินปันผลหรือเงินส่วนแบ่งของกำไรที่จ่ายนั้นจำนวนใดได้มาจากกิจการที่ต้องเสียภาษีเงินได้ในอัตราใด ตามข้อ 13 วรรคสองของคำสั่งกรมสรรพากรที่ ป.119/2545

กระบวนการจ่ายปันผลของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์

1) ระยะเวลาการจ่ายปันผล – ตามพระราชบัญญัติบริษัทมหาชนจำกัด มาตรา 115 ได้กำหนดระยะเวลาการจ่ายปันผล ดังนี้

1.1) การจ่ายปันผลประจำปี : มีกำหนดจ่ายภายใน 1 เดือนนับจากวันที่ที่ประชุมผู้ถือหุ้นอนุมัติ

1.2) การจ่ายปันผลระหว่างกาล : มีกำหนดจ่ายภายใน 1 เดือนนับจากวันที่คณะกรรมการบริษัทมีมติให้จ่ายปันผล ซึ่งต้องรายงานต่อที่ประชุมผู้ถือหุ้นครั้งต่อไป

2) ประเภทของการจ่ายปันผล

2.1) เงินสด

2.2) หุ้นปันผล

3) การกำหนดวันให้สิทธิแก่ผู้ถือหุ้นเพื่อรับปันผล

3.1) กำหนดสิทธิโดยแจ้งมติคณะกรรมการล่วงหน้าไม่น้อยกว่า 14 วันก่อนวันกำหนดสิทธิ

3.2) การกำหนดสิทธิมี 2 แบบ คือ Record Date และ Book Closing (ปิดสมุดทะเบียน)

3.3) กรณีบริษัทจัดประชุมผู้ถือหุ้นเพื่อขออนุมัติจ่ายปันผลควรกำหนดวันกำหนดสิทธิในการรับปันผลภายหลังจากวันที่ประชุมผู้ถือหุ้นมีมติไม่น้อยกว่า 5 วันทำการ อย่างไรก็ตามหากบริษัทจดทะเบียนมีความจำเป็นและประเมินแล้วว่าที่ประชุมผู้ถือหุ้นจะพิจารณาอนุมัติตามข้อเสนอของคณะกรรมการ ก็อาจกำหนดให้วันกำหนดรายชื่อผู้มีสิทธิเข้าร่วมประชุมผู้ถือหุ้นและมีสิทธิได้รับปันผลเป็นวันเดียวกัน โดยควรระบุข้อความไว้ในข่าวแจ้งต่อตลาดหลักทรัพย์และหนังสือเชิญประชุมผู้ถือหุ้นว่า “การให้สิทธิดังกล่าวของบริษัทยังมีความไม่แน่นอน เนื่องจากต้องรอการอนุมัติจากที่ประชุมผู้ถือหุ้น”

การเปิดเผยข้อมูล

1. กรณีจ่ายปันผล

1.1 บริษัทจะต้องแจ้งมติคณะกรรมการเกี่ยวกับการจ่ายปันผล และวันกำหนดรายชื่อผู้ถือหุ้น เพื่อสิทธิในการรับปันผลทันที คือ ภายในวันที่คณะกรรมการบริษัทมีมติหรืออย่างช้าภายในเวลา 9.00 น.ของวันทำการถัดไปผ่านระบบ SETLink

1.2 ข้อมูลสำคัญในมติคณะกรรมการดังกล่าวมีดังนี้

- วันที่คณะกรรมการมีมติให้จ่าย

- ข้อเสนอของคณะกรรมการที่จะจ่าย
- เปิดเผย อัตราการจ่าย และจ่ายจากผลการดำเนินงานในงวดใด จำนวนปันผลที่ได้รับยกเว้นภาษีจาก BOI (ถ้ามี)
- เปิดเผยข้อมูลเป็น 2 ส่วน
 - ก) หุ้นปันผล: ระบุจำนวนหุ้น อัตราส่วนหุ้นเดิมต่อหุ้นปันผล มูลค่าหุ้นปันผลที่จ่าย
 - ข) เงินสดเพื่อรองรับภาษีหัก ณ ที่จ่ายในอัตราร้อยละ 10 ของเงินได้ตามมาตรา 50(2) (จ) แห่งประมวลรัษฎากร

การคำนวณมูลค่าหุ้นปันผลเพื่อใช้คำนวณภาษีหัก ณ ที่จ่าย : มูลค่าหุ้นปันผลแต่ละหุ้นที่ผู้ถือหุ้นได้รับและถือเป็นเงินได้พึงประเมินที่ต้องนำไปคำนวณเพื่อเสียภาษี ให้คำนวณดังนี้

$$\text{มูลค่าหุ้นปันผล} = \frac{\text{จำนวนเงินกำไรสะสมที่บริษัทตัดออกจากบัญชีเพื่อโอนไปเป็นทุน}}{\text{จำนวนหุ้นปันผลทั้งหมดที่ออกในคราวนั้น}}$$

- วันจ่ายปันผล

1.3 การดำเนินการอื่น ๆ เมื่อจ่ายหุ้นปันผล

- คณะกรรมการต้องมีมติเสนอวาระจัดประชุมผู้ถือหุ้นเพื่อขออนุมัติเพิ่มทุนเพื่อรองรับการจ่ายหุ้นปันผล และนำส่งแบบรายงานการเพิ่มทุน (F 53-4) พร้อมการแจ้งมติคณะกรรมการเกี่ยวกับการเพิ่มทุนเพื่อจ่ายหุ้นปันผล
- เมื่อผู้ถือหุ้นอนุมัติและบริษัทดำเนินการจ่ายหุ้นปันผลแล้ว จะต้องนำหุ้นปันผลเข้าจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์ โดยดำเนินการดังนี้
 - ก) รายงานผลการขายหลักทรัพย์ต่อตลาดหลักทรัพย์ (F53-5) หลังการจ่ายหุ้นปันผลภายใน 14 วัน นับจากวันจองซื้อและชำระค่าหุ้น
 - ข) ยื่นแบบคำขอให้รับหุ้นเพิ่มทุน (F53-6) พร้อมเอกสารประกอบการจดทะเบียนกับกระทรวงพาณิชย์ (MOC) เพื่อให้ตลาดหลักทรัพย์รับเป็นหลักทรัพย์จดทะเบียนเพิ่มเติม
- กรณีเพิ่มทุนเพื่อรองรับหุ้นปันผล หากมีหุ้นจดทะเบียนที่ยังไม่เรียกชำระ และไม่ได้มีไว้เพื่อรองรับการแปลงสภาพหลักทรัพย์ใด ๆ บริษัทต้องลดทุนจดทะเบียนก่อนการเพิ่มทุนจดทะเบียน

2. กรณีงดจ่ายปันผล – บริษัทจะต้องแจ้งมติคณะกรรมการเกี่ยวกับการงดจ่ายปันผล ทันที คือ ภายในวันที่คณะกรรมการบริษัทมีมติหรืออย่างช้าภายในเวลา 9.00 น.ของวันทำการถัดไปผ่านระบบ SETLink

กระบวนการจ่ายปันผลของบริษัทจำกัด

1) เงินปันผลต้องเป็นเงินกำไรของการประกอบกิจการของบริษัทจำกัดเท่านั้นเงินประเภทอื่น บริษัทจะประกาศจ่ายเป็นเงินปันผลแบ่งกันไม่ได้

2) การแจกเงินปันผล ต้องคิดตามส่วนจำนวนซึ่งผู้ถือหุ้นได้ส่งใช้เงินแล้วในหุ้นหนึ่ง ๆ (บริษัทจำกัดคือบริษัทที่จัดตั้งขึ้นโดยแบ่งทุนเป็นหุ้นมูลค่าหุ้นละเท่า ๆ กัน ดังนั้น การแบ่งเงินปันผลจึงต้องคิดจากมูลค่าของหุ้นหนึ่ง ๆ ของบริษัทนั้นเป็นฐานในการคำนวณ)

3) การอนุญาตให้จ่ายเงินปันผลนั้นต้องได้รับอนุมัติหรืออนุญาตจากมติของที่ประชุมผู้ถือหุ้น แต่ถ้าบริษัทนั้นมีกำไรเพียงพอกรรมการของบริษัทมีอำนาจจะจ่ายเงินปันผลระหว่างกาลได้

4) ทุกคราวที่มีการประกาศจ่ายเงินปันผล บริษัทมีหน้าที่จะต้องจัดสรรเงินไว้เป็นทุนสำรองอย่างน้อยร้อยละ 5 ของเงินกำไรที่ประกาศจ่ายเป็นเงินปันผล จนกว่าบริษัทจะมีเงินทุนสำรองร้อยละ 10 ของจำนวนทุนของบริษัทหรือมากกว่าตามข้อบังคับของบริษัท

5) เมื่อมีการประกาศจ่ายเงินปันผล บริษัทมีหน้าที่แจ้งให้ผู้ถือหุ้นมารับเงินปันผล ถ้าบริษัทยังค้างจ่ายเงินปันผล (ฐานะลูกหนี้) ผู้ถือหุ้นไม่มารับเงินปันผล ผู้ถือหุ้น (เจ้าหนี้) เงินปันผลค้างจ่าย ผู้ถือหุ้นจะคิดดอกเบี้ยกับบริษัทจำกัดนั้นไม่ได้

การวิเคราะห์รายงานทางการเงิน

การวิเคราะห์รายงานทางการเงิน คือการวิเคราะห์ข้อมูลทั้งตัวเลขและตัวอักษรที่ปรากฏในรายงานทางการเงินที่แต่ละกิจการมีการสรุปข้อมูลและนำเสนอ โดยความถี่ในการนำเสนอรายงานทางการเงินที่เผยแพร่ต่อสาธารณชน อาจเป็นรายเดือน รายไตรมาส หรือรายปี สำหรับการวิเคราะห์รายงานทางการเงิน ควรมุ่งการเงินอย่างน้อย 2 ปีขึ้นไป เพื่อให้ผู้วิเคราะห์สามารถนำข้อมูลมาเปรียบเทียบและดูแนวโน้มการเปลี่ยนแปลงของกิจการได้

ขั้นตอนการวิเคราะห์รายงานทางการเงิน

เมื่อรวบรวมข้อมูลที่ได้จากรายงานทางการเงินแล้ว

ขั้นตอนที่ 1 จัดวางข้อมูลที่ได้ในแต่ละปี ให้อยู่ในรูปแบบเดียวกัน เพื่อให้ง่ายต่อการวิเคราะห์ และเปรียบเทียบ

ขั้นตอนที่ 2 เลือกเครื่องมือที่จะใช้วิเคราะห์เฉพาะข้อมูลที่ปรากฏในงบการเงิน เช่น การวิเคราะห์แนวดิ่ง (Common-size Analysis) การวิเคราะห์แนวโน้ม (Trend Analysis) การวิเคราะห์งบแสดงการเคลื่อนไหวของเงินทุน (Fund Flow Analysis) และการวิเคราะห์อัตราส่วนทางการเงิน (Ratio Analysis)

ขั้นตอนที่ 3 การอ่านแปลความจากที่คำนวณได้ตามขั้นตอนที่ 2

ขั้นตอนที่ 4 การจัดทำรายงานและการใช้ประโยชน์

เครื่องมือที่ใช้ในการวิเคราะห์งบการเงิน

1. การวิเคราะห์แนวดิ่ง (Common Size Analysis) คือวิธีการแปลงค่าตัวเลขของรายการต่าง ๆ ให้อยู่ในรูปเปอร์เซ็นต์ของรายการในงบการเงิน นิยมใช้ในกรณีที่ต้องวิเคราะห์แต่ละบริษัทที่ตัวเลขในงบการเงินไม่เท่ากัน ซึ่งหากไม่แปลงค่าตัวเลขแล้วจะทำให้ผู้วิเคราะห์เปรียบเทียบยาก หรือแม้กระทั่งการเปรียบเทียบกับข้อมูลปีที่แล้วที่โครงสร้างทางการเงินในงบแสดงฐานะการเงินหรือโครงสร้างการทำกำไรในงบกำไรขาดทุนเปลี่ยนแปลงไปหรือไม่

วิธีการทำการวิเคราะห์แนวดิ่ง หากในงบแสดงฐานะการเงินให้คำนวณรายการต่าง ๆ คิดเป็นเปอร์เซ็นต์เมื่อเทียบกับสินทรัพย์รวม หรือเทียบกับหนี้สินและส่วนของผู้ถือหุ้น ส่วนในงบกำไรขาดทุน รายการต่าง ๆ คิดเป็นเปอร์เซ็นต์เมื่อเทียบกับยอดขาย

วิธีอ่านและวิเคราะห์แนวดิ่ง

- ด้านสินทรัพย์ : ให้พิจารณาสินทรัพย์หลัก ไม่ว่าจะเป็สินทรัพย์หมุนเวียน หรือสินทรัพย์ถาวรมีส่วนหรือคิดเป็นกี่เปอร์เซ็นต์ และมีการเปลี่ยนแปลงในสัดส่วนดังกล่าวอย่างไร ผิดปกติหรือไม่ เพราะเหตุใด นอกจากนี้อาจพิจารณาเป็นรายบัญชีจะทำให้เห็นโครงสร้างการลงทุนอย่างชัดเจนมากยิ่งขึ้น

- ด้านหนี้สินและส่วนของผู้ถือหุ้น : มีประเด็นในการพิจารณาดังนี้

- โครงสร้างการจัดหาเงินทุน ซึ่งจะทำให้ผู้วิเคราะห์เห็นว่าบริษัทมีการกู้ยืมหรือจัดหาเงินทุนจากภายใน (กำไร และทุนจดทะเบียน) และมีสัดส่วนเท่าใด

- การเหมาะสมของการใช้เงินกู้ยืมว่า หากเป็นเงินกู้ยืมระยะสั้นควรใช้เพื่อหมุนเวียนในการดำเนินงาน หรือกรณีเงินกู้ยืมระยะยาววัตถุประสงค์เพื่อการลงทุน

- สัดส่วนของหนี้สินหมุนเวียนเมื่อเทียบกับสินทรัพย์หมุนเวียนมีความสัมพันธ์กันอย่างไร

2. การวิเคราะห์แนวโน้ม (Trend Analysis) คือการพิจารณาถึงการเปลี่ยนแปลงข้อมูลในงบการเงินโดยการเปรียบเทียบในลักษณะปีต่อปี หรือใช้ปีใดปีหนึ่งเป็นปีฐาน แล้วดูว่าปีอื่น ๆ

เปลี่ยนแปลงอย่างไรเมื่อเทียบกับปีฐาน การวิเคราะห์แนวโน้ม มีวัตถุประสงค์เพื่อให้เห็นการเจริญเติบโตหรืออัตราการเพิ่มหรือลดของรายการที่เราสนใจ

วิธีอ่านและวิเคราะห์แนวโน้ม อาจเกิดจากความสงสัยในการเปลี่ยนแปลงของข้อมูลทางการบัญชี เช่น กรณีสงสัยทำไมกำไรน้อย ผู้วิเคราะห์ต้องนำยอดขายและค่าใช้จ่ายมาทำการวิเคราะห์เปรียบเทียบแบบแนวโน้ม หรือกรณีสงสัยว่าสินทรัพย์ที่มีอยู่ มีการใช้ประโยชน์เพื่อก่อให้เกิดรายได้ได้มากน้อยเพียงใด หรือการเติบโตของยอดขายกับสินทรัพย์ถาวร สินทรัพย์หมุนเวียนและสินทรัพย์รวมมาเปรียบเทียบ

การอ่านผลการวิเคราะห์แนวโน้ม ควรทำหลังจากอ่านผลการวิเคราะห์แนวดิ่ง ซึ่งจะช่วยให้เห็นถึงปัญหาเป็นเฉพาะจุด และจะทำการดึงรายการที่สงสัยนั้นมาวิเคราะห์แนวโน้ม เพื่อยืนยันว่าเป็นปัญหาจริง เช่น ถ้าวิเคราะห์แนวดิ่งแล้ว พบว่า สัดส่วนของต้นทุนเทียบกับยอดขายสูงมาก ในขณะที่บริษัทมียอดขายที่เพิ่มขึ้นตลอด แต่ทำไมกำไรขั้นต้นจึงไม่มากขึ้น ซึ่งทำให้เราสงสัยในประสิทธิภาพของการควบคุมต้นทุน ซึ่งหากเป็นเช่นนี้เราจะใช้วิธีการวิเคราะห์แนวโน้มของยอดขายกับต้นทุนขามาเปรียบเทียบกัน ว่าอัตราการเพิ่มของต้นทุนขายเร็วหรือช้ากว่ายอดขายหรือไม่

3. การวิเคราะห์งบแสดงการเคลื่อนไหวของเงินทุน (Fund Flow Analysis)
วัตถุประสงค์ของวิธีการนี้เพื่อดูว่าในปีหนึ่ง ๆ บริษัทจัดหาเงินทุนมาจากแหล่งใด และใช้ไปในที่ใดบ้างเท่าใด ในบางครั้งอาจเรียกว่า งบแสดงแหล่งที่มาและใช้ไปของเงินทุน (Sources and Uses of Fund Statement) หรือ งบกระแสเงินสด (Statement of Cash Flow) โดยในงบกระแสเงินสดแบ่งกิจกรรมสำหรับเงินสดออกเป็น 3 กิจกรรม คือ กิจกรรมดำเนินงาน กิจกรรมลงทุน และกิจกรรมจัดหาเงิน

โครงสร้างงบกระแสเงินสดทำให้เราเห็นว่ากิจการได้เงินทุนมาจากทางใด และใช้ไปในทางใดผ่านทาง 3 ประเภทกิจกรรม สำหรับวิธีการจัดทำงบกระแสเงินสด (สมมติสำหรับปี 2564) และมีเงื่อนไขอื่น ๆ ดังนี้

1) ต้องมีงบแสดงฐานะการเงินอย่างน้อย 2 ปี คือ งบแสดงฐานะการเงินปี 2564 และปี 2563 และต้องมีกำไรขาดทุน 1 ปี คือ งบของปี 2564

2) นำงบแสดงฐานะการเงิน 2 ปี มาลบกัน (เอาปี 2564 ตั้ลบด้วย ปี 2563) รายการต่าง ๆ ในงบแสดงฐานะการเงินที่เปลี่ยนแปลง (ยกเว้นกำไรสะสม) จะบอกถึงแหล่งที่มาและใช้ไปของเงินทุนของบริษัท

3) กำหนดแหล่งที่มาและใช้ไปของเงินทุน

กระแสเงินสดจากกิจกรรมดำเนินงาน พิจารณาจากแหล่งของเงินทุนจากผลประกอบการก่อนคือ กำไรสุทธิประจำงวด (ของปี 2564) และบวกค่าเสื่อมราคา/ค่าตัดจำหน่ายในปีนั้นกลับเข้าไป

เพื่อเปลี่ยนกำไรดังกล่าวให้เป็นกำไรที่เป็นเงินสด (เนื่องจากในงบกำไรขาดทุนเป็นการจัดทำบนพื้นฐานของเกณฑ์คงค้าง) ซึ่งทำให้ผู้ประกอบการบอกว่า กำไรที่เป็นเงินสดนี้เป็นแหล่งที่มาของเงินทุนซึ่งเกิดการดำเนินงาน โดยเงินทุนนี้ถือว่าบริษัทสามารถนำไปใช้ลงทุน/ชำระหนี้ระยะสั้นหรือระยะยาวได้เพราะไม่มีภาระผูกพัน

นอกจากเงินทุนที่ได้จากกำไรแล้ว แหล่งเงินทุนจากการดำเนินงานอาจเกิดจากรายการของสินทรัพย์หมุนเวียนที่ลดลง โดยเปรียบเสมือนการลดลงของสินทรัพย์ไม่หมุนเวียนเสมือนการขายสินทรัพย์ดังกล่าวออกไปแล้วได้เงินมาในบริษัทและถือว่าเป็นแหล่งที่มาของเงินทุน) หรืออาจได้มาจากการเพิ่มขึ้นของหนี้สินหมุนเวียน โดยที่ถ้าสินทรัพย์หมุนเวียนเพิ่มขึ้นและหนี้สินหมุนเวียนลดลงให้ถือว่าเป็นแหล่งที่ใช้ไปของเงินทุนเมื่อवलบรายการทั้งที่เป็นแหล่งที่มาและใช้ไปของเงินทุนแล้ว ผลสุทธิที่ได้มาเรียกว่า กระแสเงินสดสุทธิจากการดำเนินงาน

กระแสเงินสดจากกิจกรรมลงทุน โดยที่รายการในสินทรัพย์ถาวรและสินทรัพย์มีการเปลี่ยนแปลงเพิ่มขึ้น แสดงว่าเป็นการใช้ไปของเงินทุน เพราะการลงทุนหมายถึงการได้หรือใช้เงินทุนแบบระยะยาว ส่วนถ้ารายการในสินทรัพย์ถาวรและสินทรัพย์อื่นมีการเปลี่ยนแปลงลดลง แสดงว่าเป็นการได้มาของเงินทุนประเภทระยะยาว เมื่อคำนวณทุกรายการของสินทรัพย์ถาวรและสินทรัพย์อื่นแล้วผลสุทธิที่ได้จะเป็นผลทำให้ได้กระแสเงินสดสุทธิจากการลงทุน ซึ่งถ้ายอดติดลบแสดงว่าแหล่งที่ใช้ไปของเงินทุนมากกว่าแหล่งที่มาของเงินทุน

กระแสเงินสดจากกิจกรรมจัดหาเงินทุน คือการจัดหาเงินทุนจากแหล่งเงินทุนระยะยาว โดยอาจเป็นการเพิ่มขึ้นของหนี้สินระยะยาว หรือทุนจดทะเบียน แต่ต้องคำนวณหักรายการที่ด้านตรงข้ามกัน เช่น การลดลงของหนี้สินระยะยาว หรือการจ่ายเงินปันผล

การเคลื่อนไหวของกระแสเงินสดทั้ง 3 ประเภทกิจกรรม เป็นการสะท้อนถึงพฤติกรรมการณ์การได้มาและใช้ไปของเงินทุนของกิจการ ซึ่งต้องนำผลที่ได้ไปดูว่ามีผลกระทบในทางบวกหรือลบต่อฐานะการเงินและผลการดำเนินงานของกิจการอย่างไร

4. การวิเคราะห์อัตราส่วนทางการเงิน (Financial Ratios) ถึงแม้การวิเคราะห์การเคลื่อนไหวของเงินทุนจะทำให้เห็นถึงปัญหาทางการเงินได้ชัดเจนเพียงใด แต่ถ้ามีการวิเคราะห์อัตราส่วนทางการเงินประกอบด้วยแล้วจะทำให้สามารถสรุปปัญหาได้กระชับและชัดเจนมากยิ่งขึ้น โดยการวิเคราะห์อัตราส่วนทางการเงิน แบ่งออกเป็น 4 ด้านได้ดังนี้

- 1) ความสามารถชำระหนี้ระยะสั้นของกิจการ
- 2) ความสามารถในการบริหารสินทรัพย์ของกิจการเพื่อก่อให้เกิดรายได้
- 3) ภาระหนี้สิน และความเสี่ยงทางการเงินของกิจการ
- 4) ความสามารถในการทำกำไรของกิจการ

โดยการวิเคราะห์รายงานทางการเงิน อาจไม่สามารถใช้วิธีการใดวิธีการหนึ่งอย่างเดียวจะเพียงพอ ซึ่งผู้วิเคราะห์ควรใช้เครื่องมือในการวิเคราะห์แนวตั้ง เพื่อเริ่มต้นพอให้เห็นสถานการณ์บางส่วน และเพิ่มเติมในส่วนการวิเคราะห์แนวนอน และวิเคราะห์การเคลื่อนไหวของเงินทุน จึงมาทำการวิเคราะห์อัตราส่วนทางการเงินเพื่อให้สามารถแปลผลของข้อมูลได้อย่างถูกต้อง

4.1 อัตราส่วนที่วัดสภาพคล่อง (Liquidity) หรือความสามารถในการชำระหนี้ระยะสั้น (Short-term solvency)

$$\text{Current Ratio} = \frac{\text{สินทรัพย์หมุนเวียน}}{\text{หนี้สินหมุนเวียน}}$$

$$\text{Quick Ratio} = \frac{\text{สินทรัพย์หมุนเวียน} - \text{สินค้าคงเหลือ}}{\text{หนี้สินหมุนเวียน}}$$

$$\text{จำนวนวันหมุนเวียนของลูกหนี้} = \frac{\text{ลูกหนี้} \times 365}{\text{ขายเชื่อ}}$$

$$\text{จำนวนวันหมุนเวียนของสินค้าคงเหลือ} = \frac{\text{สินค้าคงเหลือ} \times 365}{\text{ต้นทุนขาย}}$$

สภาพคล่องหมายถึงความสามารถในการชำระหนี้ระยะสั้น โดยที่ความสามารถในการชำระหนี้ระยะสั้นสูง แสดงว่าสภาพคล่องสูงด้วย อัตราส่วน Current Ratio บ่งบอกถึงระดับความสามารถในการชำระหนี้ระยะสั้นเพราะถ้าสินทรัพย์หมุนเวียนเพียงพอหรือครอบคลุมหนี้สินหมุนเวียนได้พอดี (1:1) แสดงว่าเจ้าหนี้ระยะสั้นหรือหนี้สินหมุนเวียนได้รับความคุ้มครองพอดี ยิ่งอัตราส่วน Current Ratio สูงมากกว่า 1 เท่าใด แสดงว่าเจ้าหนี้ระยะสั้นก็จะยิ่งเกิดความปลอดภัยมากขึ้นเท่านั้น ดังนั้นผู้ประกอบการทราบว่า เวลาขอสินเชื่อทางการค้าจากเจ้าหนี้การค้าเป็นจำนวนเงินมาก ๆ เจ้าหนี้การค้ามักขอดูงบการเงินเพื่อให้เกิดความมั่นใจในสภาพคล่องของกิจการ อย่างไรก็ตามไม่ได้หมายความว่าควรปล่อยให้อัตราส่วน Current Ratio สูงโดยไม่มีขีดจำกัดเพราะสภาพคล่องที่สูงเกินไปจะทำให้ลดความสามารถในการทำกำไรลง เช่น ถ้าถือเงินสดที่เป็นสินทรัพย์หมุนเวียนไว้มาก ๆ แม้จะมีสภาพคล่องสูงแต่เงินสดไม่ก่อให้เกิดผลตอบแทนแต่อย่างใด สรุปแล้วจุดที่เรียกว่ากิจการมีสภาพคล่องที่เหมาะสมไม่มีกฎเกณฑ์ที่ตายตัว ขึ้นอยู่กับแต่ละกิจการและประสบการณ์ของผู้วิเคราะห์

สำหรับอัตราส่วน Quick Ratio เป็นการคำนวณสินทรัพย์หมุนเวียนหักสินค้าคงเหลือ ซึ่งถือสินค้าคงเหลือมีสภาพคล่องน้อยที่สุด สิ่งที่เราควรระวังหากพบว่า อัตราส่วน Quick Ratio อยู่ในระดับต่ำ อย่าเพิ่งตัดสินว่ากิจการมีปัญหาสภาพคล่อง เพราะถ้าสินค้าคงเหลือยังขายได้อย่างคล่องตัวเป็นที่ต้องการของตลาด สภาพคล่องก็ไม่น่ามีปัญหา

การนำเอาอัตราส่วนจำนวนวันหมุนเวียนของลูกหนี้การค้า และจำนวนวันหมุนเวียนของสินค้าคงเหลือมาร่วมพิจารณาในส่วนสภาพคล่อง เนื่องจากถึงแม้ว่าอัตราส่วน Current Ratio มากกว่า 1 แสดงว่าเจ้าหนี้ระยะสั้นได้รับการคุ้มครองเต็มทีนั่น แต่ยังไม่สามารถบอกได้ว่าสภาพคล่องดีหรือไม่ได้ จนกว่าจะมีการคำนวณ สินทรัพย์หมุนเวียน มีคุณภาพดี ซึ่งมักเลือกเฉพาะสินทรัพย์หมุนเวียนที่สำคัญ คือ ลูกหนี้การค้า และสินค้าคงเหลือมาพิจารณาว่ากิจการมีการบริหาร 2 รายการนี้ได้ดีเพียงใด โดยในส่วนอัตราส่วนจำนวนวันหมุนเวียนของลูกหนี้ ถ้ามีระดับลดลงและต่ำกว่าระยะเวลาที่มีการให้เครดิตต่อลูกค้า แสดงว่าการบริหารลูกหนี้ทำได้ดี เพราะมีระยะเวลาเก็บหนี้เฉลี่ยลดลง ในทำนองเดียวกันสินค้าคงเหลือหากมีระยะเวลาที่หมุนเวียนลดลง แสดงว่าการขายสินค้าเป็นไปอย่างคล่องตัว ระยะเวลาที่นำสินค้ามาเก็บในคลังสินค้าจนขายออกไปได้สามารถทำได้ โดยใช้เวลาน้อยลง

4.2 อัตราส่วนที่วัดประสิทธิภาพการบริหารสินทรัพย์ (Asset Management Efficiency)

$$\text{Fixed Asset Turnover} = \frac{\text{ขาย}}{\text{สินทรัพย์ไม่หมุนเวียน}}$$

$$\text{Total Asset Turnover} = \frac{\text{ขาย}}{\text{สินทรัพย์รวม}}$$

อัตราส่วนทั้ง 2 นี้ใช้เพื่อพิจารณาว่ามีการใช้สินทรัพย์ในการสร้างรายได้ ได้อย่างมีประสิทธิภาพมากน้อยเพียงใด โดยอัตราส่วน Total Asset Turnover ใช้ในการวัดว่าสินทรัพย์รวมทั้งหมดของกิจการสามารถก่อให้เกิดยอดขายได้กี่เท่า ถ้าอัตราส่วนนี้ยิ่งสูงแสดงถึงควมมีประสิทธิภาพในการใช้สินทรัพย์ ส่วนอัตราส่วน Fixed Asset Turnover เพื่อเป็นการตรวจสอบว่าประสิทธิภาพในการใช้สินทรัพย์ไม่หมุนเวียนในการสร้างรายได้เป็นอย่างไรเหมือนกันหรือแตกต่างจากอัตราส่วน Total Asset Turnover แต่เป็นการแยกดูเฉพาะสินทรัพย์ไม่หมุนเวียน เนื่องจากกิจการบางประเภท เช่น กิจการอุตสาหกรรมต้องลงทุนในอาคาร โรงงาน เครื่องจักรเป็นจำนวนมาก

ซึ่งสินทรัพย์กลุ่มนี้จะเป็นสินทรัพย์กลุ่มหลักในการสร้างหรือผลิตสินค้า และทำให้สามารถประเมินประสิทธิภาพการใช้สินทรัพย์ของกิจการได้

4.3 อัตราส่วนวัดภาระหนี้สิน (Leverage) และความสามารถในการชำระค่าใช้จ่ายทางการเงิน (Coverage)

$$\text{Debt Ratio} = \frac{\text{หนี้สินรวม}}{\text{สินทรัพย์รวม}}$$

$$\text{Debt to Equity Ratio} = \frac{\text{หนี้สินรวม}}{\text{ส่วนของผู้ถือหุ้น}}$$

$$\text{Times Interest Earned} = \frac{\text{กำไรจากการดำเนินงาน}}{\text{ดอกเบี้ยจ่าย}}$$

อัตราส่วน Debt Ratio และอัตราส่วน Debt to Equity Ratio เป็นอัตราส่วนที่แสดงให้เห็นว่ากิจการมีภาระหนี้สินสูงเพียงใด ถ้าอัตราส่วน Debt Ratio มีระดับที่สูงนั้นแสดงว่า การลงทุนในสินทรัพย์ของกิจการส่วนใหญ่จัดหาเงินมาจากการกู้ ซึ่งการกู้สะท้อนให้เห็นถึงภาระผูกพันที่ต้องจ่ายให้แก่เจ้าหนี้ในอนาคตจะมีมากขึ้น ยิ่งถ้าปัจจุบันกิจการมีแผนกู้เงินอีก เจ้าหนี้ที่พิจารณาเงินกู้พิจารณาในส่วนภาระผูกพันดังกล่าว สำหรับอัตราส่วน Debt to Equity Ratio จะมีความคล้ายคลึงกับอัตราส่วน Debt Ratio เพราะถ้ากู้มากแสดงว่ามีการใช้เงินทุนจากส่วนของผู้ถือหุ้นน้อย และทำให้อัตราส่วนนี้สูง และสะท้อนถึงภาระหนี้สินที่สูงเช่นกัน

ส่วนอัตราส่วน Times Interest Earned เป็นอัตราส่วนที่วัดว่าบริษัทมีความสามารถในการจ่ายค่าใช้จ่ายทางการเงิน โดยเฉพาะดอกเบี้ยจ่าย ถ้าอัตราส่วนนี้ยิ่งสูงเกินกว่า 1 เท่าใด แสดงว่ากิจการมีกำไรจากการดำเนินงานที่มากพอจ่ายดอกเบี้ยได้มาก

4.4 อัตราส่วนวัดความสามารถในการทำกำไร (Profitability)

$$\text{Gross Profit Margin} = \frac{\text{กำไรขั้นต้น} \times 100}{\text{ขาย}}$$

$$\text{Operating Profit Margin} = \frac{\text{กำไรจากการดำเนินงาน} \times 100}{\text{ขาย}}$$

$$\text{Net Profit Margin} = \frac{\text{กำไรสุทธิ} \times 100}{\text{ขาย}}$$

$$\text{Return on Assets (ROA)} = \frac{\text{กำไรสุทธิ}}{\text{สินทรัพย์รวม}} \times 100$$

$$\text{Return on Equity (ROE)} = \frac{\text{กำไรสุทธิ}}{\text{ส่วนของผู้ถือหุ้น}} \times 100$$

อัตราส่วนทางการเงินในกลุ่มนี้ คือการวัดความสามารถในการทำกำไร โดยที่หากมีข้อมูลหลาย ๆ ปี มาเปรียบเทียบกับกันจะทำให้เห็นว่า กิจการมีขีดความสามารถในการทำกำไรดีขึ้นหรือแย่ลง เช่น ยอดขายที่เพิ่มขึ้นมาก แต่ทำไม่อัตรากำไรขั้นต้น (Gross Profit Margin) ไม่เพิ่มขึ้น หรือเพิ่มขึ้นแต่ไม่สอดคล้องกัน ซึ่งกิจการต้องหาสาเหตุว่า เกิดจากการบริหารต้นทุนผลิต หรือต้นทุนขายที่ไม่มีประสิทธิภาพหรือไม่ เพราะถ้ายอดขายเพิ่มขึ้น แต่ต้นทุนขายเพิ่มขึ้นในอัตราที่มากกว่า อาจแสดงว่าไม่มีการควบคุมต้นทุนที่ดีพอ เช่น การซื้อวัตถุดิบหรือสินค้ามาในราคาแพง หรือเกิดการรั่วไหลของค่าใช้จ่ายในขั้นตอนการผลิต ดังนั้นแสดงว่าอัตราส่วนกลุ่มนี้ ถ้าสูงขึ้นแสดงถึงความสามารถในการทำกำไรของกิจการจะสูงขึ้น

สำหรับอัตราส่วน Operating Profit Margin และอัตราส่วน Net Profit Margin เป็นอัตราส่วนที่ใช้ตรวจสอบถึงความสามารถในการทำกำไรในมุมมองด้านอื่น ๆ เช่น ค่าใช้จ่ายการตลาด การขายและการบริหาร ที่ไม่มีการควบคุมให้ดีซึ่งจะส่งผลต่อกำไรจากการดำเนินงาน และกำไรสุทธิ

ส่วนอัตราส่วน Return on Assets (ROA) เป็นอัตราส่วนที่แสดงว่าสินทรัพย์รวมของกิจการสามารถก่อให้เกิดกำไรได้มากน้อยเพียงใด โดยบางครั้งอัตราส่วน Total Asset Turnover สูง คือมีการใช้สินทรัพย์ก่อให้เกิดยอดขายได้ดี แต่ถ้าขาดการควบคุมค่าใช้จ่ายที่ดีแล้ว กำไรที่ได้จากการใช้สินทรัพย์ก็จะน้อยไปด้วย สำหรับอัตราส่วน Return on Equity (ROE) เป็นอัตราส่วนที่แสดงว่าเงินลงทุนที่ผู้ถือหุ้นนำมาลงทุนได้สร้างกำไรให้แก่กิจการเท่าใด โดยที่ถ้าอัตราส่วน ROE สูง แสดงว่ากิจการได้ใช้เงินทุนของผู้ถือหุ้นอย่างคุ้มค่า ผู้ถือหุ้นจะเกิดความพอใจเพราะมีโอกาสได้รับเงินปันผลเป็นสิ่งตอบแทน ผลของอัตราส่วนทั้ง ROA และ ROE มักเป็นไปในทิศทางเดียวกัน

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

โสภา มุลสม (2555) ทำการศึกษา ความสัมพันธ์ระหว่างคุณภาพกำไรกับการเปลี่ยนแปลง การจ่ายเงินปันผลของธุรกิจกลุ่มอุตสาหกรรมการเกษตรและอาหารที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์ แห่งประเทศไทย ระหว่างปี พ.ศ.2545 ถึงปี พ.ศ.2553 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาคือ บริษัทใน กลุ่มอุตสาหกรรมการเกษตรและอาหารที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์ จำแนกเป็น 2 หมวดธุรกิจ คือ หมวดธุรกิจการเกษตรมีจำนวน 13 บริษัท และหมวดอาหารและเครื่องดื่มมีจำนวน 16 บริษัท ทำ การเก็บรวบรวมข้อมูลจากงบการเงินจากแบบรายงานข้อมูลประจำปี (แบบ 56-1) วิเคราะห์ข้อมูล เบื้องต้นด้วยค่าสถิติเชิงพรรณนา และใช้การวิเคราะห์ค่าสหสัมพันธ์เพียร์สัน โดยใช้รายการคงค้างจาก การดำเนินงานสุทธิ ซึ่งพิจารณารายการคงค้างที่เป็นองค์ประกอบของกำไร เป็นตัวแทนในการวัด คุณภาพกำไร การเปลี่ยนแปลงการจ่ายเงินปันผลวัดจากการจ่ายเงินปันผลในปีปัจจุบันที่มีการ เปลี่ยนแปลงไปจากปีที่ผ่านมา ผลการศึกษาพบว่า คุณภาพกำไรมีความสัมพันธ์กับการเปลี่ยนแปลง การจ่ายเงินปันผลของทั้งหมวดธุรกิจการเกษตร และหมวดอาหารและเครื่องดื่ม โดยหมวดธุรกิจ การเกษตรมีทิศทางของความสัมพันธ์กันต่ำเป็นไปในทิศทางบวก ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เท่ากับ 0.196 ส่วนหมวดอาหารและเครื่องดื่มมีทิศทางของความสัมพันธ์กันต่ำเป็นไปในทิศทางบวก เช่นเดียวกัน ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เท่ากับ 0.175

สิริสุตา เนียมนาค (2556) ศึกษาเรื่อง การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างเงินปันผลกับ ความสามารถในการทำกำไรของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย โดยใช้ อัตราส่วนความสามารถในการทำกำไร 5 อัตรา คือ อัตรากำไรเบื้องต้น อัตรากำไรจากการดำเนินงาน อัตรากำไรสุทธิ อัตราผลตอบแทนจากส่วนของผู้ถือหุ้นและอัตราผลตอบแทนจากสินทรัพย์ทั้งหมดที่ ส่งผลต่อการจ่ายเงินปันผลให้แก่ผู้ลงทุนของกิจการ กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาคือ บริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์ จำนวน 128 บริษัท จำนวน 18 กลุ่มธุรกิจ โดยเก็บรวบรวมข้อมูลจาก รายงานประจำปีและแบบ 56-1 ของปี 2553-2554 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลคือ สถิติเชิง อนุमान เพื่อศึกษาถึง ความสัมพันธ์ระหว่างเงินปันผลกับความสามารถในการทำกำไร ซึ่งใช้วิธีการ วิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ ของเพียร์สัน เพื่อหาความสัมพันธ์ระหว่างเงินปันผลกับ ความสามารถในการทำกำไรที่ระดับนัยสำคัญ 0.05 ผลการศึกษาพบว่า อัตราผลตอบแทนจากส่วน ของผู้ถือหุ้น มีความสัมพันธ์กับการจ่ายเงินปันผลให้แก่ผู้ถือหุ้นมากที่สุด จำนวน 5 กลุ่มธุรกิจ ซึ่งมีความสัมพันธ์ในทิศทางเดียวกัน 2 กลุ่มธุรกิจคือ กลุ่มแพชั่นและกลุ่มบรรจุภัณฑ์ และมีความสัมพันธ์ ในทิศทางตรงกันข้าม 3 กลุ่มธุรกิจ คือ กลุ่มการแพทย์ กลุ่มของใช้ส่วนตัวและเวชภัณฑ์และกลุ่ม

พลังงานและสาธารณูปโภค อัตรากำไรเบื้องต้น อัตรากำไรสุทธิและอัตราผลตอบแทนจากสินทรัพย์ทั้งหมด มีความสัมพันธ์กับการจ่ายเงินปันผลให้แก่ผู้ถือหุ้น จำนวน 4 กลุ่มธุรกิจ และความสามารถในการทำกำไรที่มีความสัมพันธ์กับการจ่ายเงินปันผลให้แก่ผู้ถือหุ้นน้อยที่สุด คือ อัตรากำไรจากการดำเนินงาน จำนวน 2 กลุ่มธุรกิจ

เอมจิรา เดชแพ (2556) ได้ทำการศึกษา การเปรียบเทียบความสัมพันธ์ระหว่างการเปลี่ยนแปลงของเงินปันผลจ่ายต่อหุ้นกับกำไรจากการดำเนินงานและกำไรสุทธิของกลุ่มธนาคารพาณิชย์ โดยปัจจัยที่นำมาใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล คือ การจ่ายเงินปันผลต่อหุ้น การเปลี่ยนแปลงของกำไรจากการดำเนินงานและกำไรสุทธิ และอัตราส่วนผลตอบแทนต่อส่วนของผู้ถือหุ้น จำนวน 14 ธนาคารพาณิชย์ ปี พ.ศ.2543 – 2550 โดยใช้เทคนิคการวิเคราะห์สมการถดถอยเป็นตัวแทนในการทดสอบสมมติฐาน ผลการศึกษาพบว่า การจ่ายเงินปันผลมีความสัมพันธ์กับกำไรสุทธิมากกว่ากำไรจากการดำเนินงานหลัก สามารถสรุปได้อีกว่า ในช่วงหลังวิกฤติเศรษฐกิจ พ.ศ.2540 อัตราการเปลี่ยนแปลงการจ่ายเงินปันผลแบบเพิ่มขึ้นสามารถพยากรณ์ความสามารถในการทำกำไรในอนาคตของธนาคารพาณิชย์ได้ในทิศทางเดียวกัน โดยคาดการณ์ว่าผลกำไรในปีหน้าของธนาคารพาณิชย์จะเพิ่มขึ้นจึงจ่ายเงินปันผลเพิ่มขึ้น

จุฑามาศ พวงสมบัติ (2558) ได้ทำการศึกษา การศึกษาลักษณะการจ่ายปันผลกับผลการดำเนินงานในอนาคตของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย โดยใช้ฐานข้อมูล SETSMART และ Data streaming ประกอบด้วยข้อมูลจากรายงานทางการเงิน คือ การจ่ายเงินปันผล หุ้นปันผล ยอดขายสุทธิ กำไรสุทธิ และอายุของบริษัท ผลการศึกษาพบว่า การจ่ายเงินปันผลหรือการจ่ายหุ้นปันผลพร้อมเงินปันผล มีความสัมพันธ์ในทิศทางบวกกับผลการดำเนินงานในอนาคตของบริษัท อีกทั้งมูลค่าของเงินปันผลมีความสัมพันธ์ในทิศทางเดียวกับผลการดำเนินงานในอนาคตของบริษัท แต่ไม่พบความสัมพันธ์ระหว่างมูลค่าของหุ้นปันผลและเงินปันผลที่จ่ายพร้อมกันกับผลการดำเนินงานในอนาคต

ปิยภรณ์ แซ่เตียว (2558) ได้ทำการศึกษา ความสัมพันธ์ระหว่างการจ่ายเงินปันผลกับคุณภาพกำไร ของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย จำนวน 245 บริษัท ระหว่างปี พ.ศ.2554-2556 โดยใช้ตัวแปรการจ่ายเงินปันผล 4 รูปแบบคือ สถานะของการจ่ายเงินปันผล จำนวนเงินสุดที่จ่ายปันผล การเปลี่ยนแปลงของจำนวนเงินปันผลจ่าย ความเสถียรของเงินปันผลจ่าย

และคุณภาพกำไรผ่านรายการคงค้างในเงินทุนหมุนเวียน ผลการศึกษาพบว่า สถานะของการจ่ายเงินปันผล และความเสถียรภาพของเงินปันผลจ่ายมีความสัมพันธ์เชิงบวกกับคุณภาพกำไร แต่ไม่พบความสัมพันธ์ระหว่างจำนวนเงินสดที่จ่ายปันผล และการเปลี่ยนแปลงของจำนวนเงินปันผลจ่ายกับคุณภาพกำไร ผลการศึกษาแสดงให้เห็นว่าการจ่ายเงินปันผลและการจ่ายเงินปันผลอย่างต่อเนื่อง แสดงถึงคุณภาพกำไรของกิจการสนับสนุนทฤษฎีการส่งสัญญาณ

กนกพร หัวใจเจริญ (2559) ได้ทำการศึกษา ความสัมพันธ์ระหว่างคุณภาพกำไรกับการจ่ายเงินปันผลของบริษัทที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย กลุ่มอุตสาหกรรม อสังหาริมทรัพย์และก่อสร้าง จำนวน 94 บริษัท ระหว่างปี พ.ศ.2553-2558 โดยใช้ข้อมูลจากรายงานทางการเงินของบริษัทในฐานะข้อมูลตลาดหลักทรัพย์ออนไลน์ ซึ่งคุณภาพกำไรใช้ระดับรายการคงค้างที่อยู่ในดุลพินิจของผู้บริหาร ผลการศึกษาพบว่า รายการคงค้างที่อยู่ในดุลพินิจของผู้บริหารมีความสัมพันธ์ทิศทางตรงกันข้ามกับอัตราจ่ายเงินปันผล

นพดล สังข์ลาย (2559) ได้ทำการศึกษา ความสัมพันธ์ระหว่างวงจรธุรกิจกับการจ่ายปันผลของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย จำนวน 1190 ตัวอย่าง ระหว่างปี พ.ศ. 2554-2557 ผลการศึกษาพบว่า อัตราส่วนกำไรสะสมต่อสินทรัพย์รวม และกระแสเงินสดอิสระมีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญในทิศทางเดียวกันกับการจ่ายเงินปันผล สำหรับอัตราส่วนผลตอบแทนจากสินทรัพย์รวม และอัตราส่วนราคาตลาดต่อราคาตามบัญชีมีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญในทิศทางตรงกันข้ามกับการจ่ายเงินปันผล ส่วนขนาดของบริษัท และอัตราส่วนหนี้สินต่อสินทรัพย์รวม ไม่มีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญกับการจ่ายเงินปันผล

อรทิษา อินทาปัจ (2559) ปัจจัยที่กำหนดการจ่ายเงินปันผลของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์ เอ็ม เอ ไอ จำนวน 50 บริษัท ระหว่างปี พ.ศ.2553-2558 โดยใช้มาตรวัดการจ่ายเงินปันผล คือ อัตราเงินปันผลตอบแทนและอัตรารายการจ่ายเงินปันผล ใช้การวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณ ผลการศึกษาพบว่า อัตราผลตอบแทนต่อส่วนของผู้ถือหุ้น อัตราส่วนเงินทุนหมุนเวียน อัตราส่วนหนี้สินต่อสินทรัพย์ และอัตราส่วนกระแสเงินสดจากการดำเนินงาน มีความสัมพันธ์ในทิศทางเดียวกันกับอัตราเงินปันผลตอบแทนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ แต่อัตราผลตอบแทนต่อสินทรัพย์รวมและอัตราส่วนระหว่างราคาหุ้นกับมูลค่าทางบัญชีของกิจการมีความสัมพันธ์ในทิศทางตรงกันข้ามกับอัตราเงิน

ปันผลตอบแทนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ และยังพบว่ามีเพียงปัจจัยเดียวที่มีอิทธิพลต่ออัตราการจ่ายเงินปันผลในเชิงบวกคือขนาดของกิจการ

ปาลิตา นิมมณี (2560) ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่ออัตราการจ่ายเงินปันผลของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย: กรณีศึกษาบริษัทในกลุ่มอุตสาหกรรมอาหารและเครื่องดื่มของประเทศไทย จำนวน 39 บริษัท ระหว่างปี พ.ศ.2550-2559 แบบจำลองที่ใช้ศึกษาคือ Random Effect อัตราส่วนที่ใช้ในการศึกษา ประกอบด้วย อัตราการจ่ายเงินปันผล อัตราผลตอบแทนต่อส่วนผู้ถือหุ้น อัตราผลตอบแทนต่อสินทรัพย์ อัตราส่วนสภาพคล่อง อัตราส่วนหนี้สินต่อส่วนของผู้ถือหุ้น สินทรัพย์รวม อัตรากระแสเงินสดจากการดำเนินงานต่อสินทรัพย์รวม อัตราการเติบโตของยอดขายมูลค่าตามบัญชี และมูลค่าการส่งออกของอุตสาหกรรม ผลการศึกษาพบว่า อัตราส่วนหนี้สินต่อส่วนผู้ถือหุ้นเป็นปัจจัยที่มีอิทธิพลต่ออัตราการจ่ายเงินปันผลในทิศทางตรงกันข้ามอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

Tse (2005) ได้ทำการศึกษา เงินปันผลเป็นการส่งสัญญาณหรือไม่: การตรวจสอบรูปแบบการจ่ายเงินปันผลของสหราชอาณาจักร กลุ่มตัวอย่าง บริษัทจดทะเบียนทุกบริษัทในสหราชอาณาจักรในดัชนี FTSE ระหว่างปี 1992-1998 วิธีการวิจัยใช้การจับคู่รูปแบบการจ่ายเงินกับนโยบายเงินปันผลที่แตกต่างกัน ผลการศึกษาพบว่า การส่งสัญญาณผ่านเงินปันผลไม่ได้เกิดกับทุกบริษัท และไม่มีบรรทัดฐานของอุตสาหกรรมสำหรับเรื่องนโยบายการจ่ายเงินปันผล โดยเฉพาะอย่างยิ่งเมื่อบริษัทตัดสินใจว่าจะใช้เงินปันผลเพื่อส่งสัญญาณหรือไม่ นอกจากนี้ยังพบว่า เฮอร์เซ็นต์ของผู้ถือหุ้นภายในมูลค่าหลักทรัพย์ตามราคาตลาด และมูลค่าตามบัญชี เป็นการวัดว่าบริษัทใช้เงินปันผลเป็นตัวส่งสัญญาณหรือไม่อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

Dasilas, Lyroudi and Ginoglou (2008) ได้ทำการศึกษา ผลกระทบร่วมของเงินปันผลระหว่างกาลและการประกาศกำไรของกรีซ กลุ่มตัวอย่างคือบริษัทจดทะเบียนในตลาด ASE ระหว่างปี 1999-2004 โดยบริษัทต้องไม่มีการจ่ายเงินปันผลระหว่างกาลก่อนปี 1999 ข้อมูลเงินปันผลต่อหุ้น ราคาปิดของหุ้น และปริมาณการซื้อขายหุ้นใช้ข้อมูลจากหน่วยงานเผยแพร่ข้อมูลของตลาด ASE ส่วนเงินปันผลจ่ายและการประกาศกำไรรายไตรมาสมาจากหนังสือพิมพ์ Greek และข่าวประชาสัมพันธ์ ผลการศึกษาพบว่า ตลาดมีการคาดการณ์ต่อเงินปันผลจากการประกาศกำไร และปฏิกิริยาของราคาเริ่มมาจากการประกาศเงินปันผลประจำปีมากกว่าการประกาศเงินปันผลระหว่างกาล

Ameer (2008) ได้ทำการศึกษา การแข่งขันทางการตลาดของผลิตภัณฑ์ ระเบียบข้อบังคับ และนโยบายการจ่ายเงินปันผลของธนาคารในประเทศมาเลเซีย กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาเป็นธนาคารที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์ ระหว่างปี 1995-2005 ในประเทศมาเลเซีย ผลการศึกษาพบว่า การจ่ายเงินของธนาคารที่จัดว่าเป็นการขายผลิตภัณฑ์ที่ไม่ใช่ดอกเบี้ยและมีการผสมผสานระหว่างผลิตภัณฑ์ดอกเบี้ยและไม่ใช่ดอกเบี้ย มีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญ และยังพบว่าการตัดสินใจเพิ่มเงินปันผลมีความสัมพันธ์กับกำไรอย่างมีนัยสำคัญ และการตัดสินใจลดเงินปันผลนั้นมีความสัมพันธ์กับการเปลี่ยนแปลงของสินเชื่อโดยคุณภาพ อัตราเงินกู้ของธุรกิจทั่วไปและภาคอสังหาริมทรัพย์และการเกิดขึ้นของผลขาดทุน

Al-Najjar and Hussainey (2009) ได้ทำการศึกษา ความสัมพันธ์ระหว่าง การจ่ายเงินปันผล และกรรมการภายนอก กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาเป็น บริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์ลอนดอน ที่ไม่ใช่สถาบันการเงินจำนวน 400 แห่ง ระหว่างปี 1991-2002 สถิติที่ใช้เป็นสมการถดถอยโทบิต (tobit) และโลจิต (logit) เพื่อตรวจสอบเพิ่มเติมว่าบริษัทที่มีกรรมการภายนอกส่วนใหญ่มีประสบการณ์จะทำให้การจ่ายเงินปันผลเพิ่มขึ้นหรือลดลง โดยมีตัวแปรควบคุมคือ การถือหุ้นของบุคคลภายใน ความสามารถในการทำกำไร สภาพคล่อง โครงสร้างสินทรัพย์ ความเสี่ยงธุรกิจ ขนาดของกิจการ อัตราการเติบโตของกิจการ และอัตราการกู้ยืม ผลการศึกษาพบว่า การจ่ายเงินปันผลมีความสัมพันธ์เชิงลบกับจำนวนของกรรมการภายนอกของคณะกรรมการบริหาร

Sirait and Siregar (2013) ได้ทำการศึกษา การจ่ายเงินปันผลและคุณภาพกำไร กรณีประเทศอินโดนีเซีย กลุ่มตัวอย่าง 90 บริษัทในกลุ่มอุตสาหกรรมผลิตในประเทศอินโดนีเซีย ระหว่างปี 2005-2009 โดยตัวแปรเงินปันผลใช้ลักษณะ 4 ประการคือ สถานการณ์จ่ายเงินปันผล ขนาดของเงินปันผล การเปลี่ยนแปลงการจ่ายเงินปันผล และความคงอยู่ของเงินปันผล สถิติที่ใช้เป็นการวิเคราะห์ถดถอยเชิงพหุเพื่อทดสอบสมมติฐาน ผลการศึกษาพบว่า สถานการณ์จ่ายเงินปันผล การเพิ่มขนาดของเงินปันผล และความคงอยู่ของเงินปันผลเป็นตัวชี้วัดหรือสัญญาณต่อคุณภาพกำไร

Wei, Zhang and Xiao (2015) ได้ทำการศึกษา การจ่ายเงินปันผลกับโครงสร้างความเป็นเจ้าของในประเทศจีน กลุ่มตัวอย่าง บริษัทจดทะเบียน จำนวน 3,994 บริษัท จากปี 1995 ถึง 2001 โดยตัวแปรการจ่ายเงินปันผล ใช้ 3 อัตราส่วน คือ เงินปันผลต่อหุ้น (DPS), DPS หากรกำไร และ DPS หารยอดขาย สถิติที่ใช้เป็น OLS ผลการศึกษาพบว่า การจ่ายเงินปันผลที่เป็นเงินสดมีความสัมพันธ์เชิง

บวกโครงสร้างความเป็นเจ้าของอย่างมีนัยสำคัญ และโครงสร้างความเป็นเจ้าของแบบเอกชนมีความสัมพันธ์เชิงบวกกับการจ่ายหุ้นปันผล

Eldomiaty et al. (2015) ได้ทำการศึกษาเรื่อง ผู้จัดการบริหารจัดการอัตราการเติบโตของเงินปันผลอย่างไร? ในงานวิจัยวิเคราะห์อัตราการเติบโตของเงินปันผลโดยใช้ 2 โมเดล คือ กำไร และ กระแสเงินสดอิสระ กลุ่มตัวอย่างเป็นบริษัทจดทะเบียนใน 2 กลุ่มดัชนี คือ ดาวันโจนส์ (DJIA30) และแนสแดก (NASDAQ100) ใช้ข้อมูลรายไตรมาสครอบคลุมระยะเวลา 30 มิถุนายน 1989 ถึง 30 มีนาคม 2011 ผลการศึกษาพบว่า อัตราการเติบโตของเงินปันผลมาจากการรวมกันของทั้ง 2 โมเดล, อัตราการเติบโตของเงินปันผลมีความสัมพันธ์เชิงบวกกับการเติบโตของยอดขายและต้นทุนขายเท่านั้น และส่วนประกอบของกำไร และกระแสเงินสดอิสระสามารถอธิบายความผันแปรของอัตราการเติบโตของเงินปันผลได้น้อยมาก

Coville and Kleinman (2015) ได้ทำการศึกษาเรื่อง ความเป็นอิสระของกรรมการและการจ่ายเงินปันผลหลังจากเริ่มใช้ SARBANES-OXLEY กลุ่มตัวอย่างใช้จากฐานข้อมูล จำนวน 2 ฐานข้อมูลคือ IRRC และ CRSP จำนวน 333 บริษัท ระหว่างปี 1999-2006 สถิติที่ใช้คือ การวิเคราะห์สมการถดถอย (Linear regression) และการวิเคราะห์ความแตกต่าง (Differences-in-Differences) ผลการศึกษาพบว่า มีความสัมพันธ์เชิงบวกระหว่างบริษัทที่เปลี่ยนคณะกรรมการตามการบังคับใช้ของหลักเกณฑ์และการเพิ่มขึ้นของค่าเฉลี่ยการจ่ายเงินปันผล และเปอร์เซ็นต์การเปลี่ยนแปลงการจ่ายเงินปันผลระหว่างบริษัทที่ใช้เกณฑ์ของ SARBANES-OXLEY ก่อนการบังคับใช้ และยังพบว่ามีความสัมพันธ์เชิงบวกสำหรับการเพิ่มขึ้นของค่าเฉลี่ยการเปลี่ยนแปลงในการกระจายจำนวนเงินดอลลาร์ โดยที่การซื้อหุ้นคืนถูกรวมไปกับการจ่ายเงินปันผล

Benjamin et al. (2015) ได้ทำการศึกษา โครงสร้างธุรกิจครอบครัวและการจ่ายเงินปันผลในประเทศมาเลเซีย ข้อมูลที่ใช้ในการวิจัย รายงานทางการเงิน คณะกรรมการบริษัท และโครงสร้างธุรกิจครอบครัวของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์ Bursa จำนวน 160 บริษัท ระหว่างปี 2005-2010 ใช้สถิติเชิงพรรณนา การวิเคราะห์ถดถอยโทบิต (Tobit regression) และการวิเคราะห์ 3 ชั้นของ LSR (least square regression) ผลการศึกษาพบว่า โครงสร้างธุรกิจครอบครัวที่มีการกระจายการถือหุ้น ระหว่าง 0-5 เปอร์เซ็นต์จะมีความสัมพันธ์เชิงลบกับการจ่ายเงินปันผล แต่การกระจายการถือหุ้นระหว่าง 5-33 เปอร์เซ็นต์จะมีความสัมพันธ์เชิงบวกกับการจ่ายเงินปันผล

Chansarn S. and Chansarn T. (2016) ได้ทำการศึกษา การบริหารกำไรและนโยบายการจ่ายเงินปันผลของบริษัทขนาดเล็กและขนาดกลางในประเทศไทย กลุ่มตัวอย่างเป็นบริษัทขนาดเล็กและขนาดกลางที่จดทะเบียนในตลาด MAI จำนวน 51 บริษัท ระหว่างปี 2005-2012 โดยการบริหารกำไรวัดจากรายการคงค้างโดยใช้ดุลพินิจตามตัวแบบของ Kasznik (Kasznik, 1999) และ Kothari (Kothari et al., 2015) การศึกษาเพื่อตรวจสอบว่าการบริหารกำไรมีอิทธิต่อนโยบายการจ่ายเงินปันผล ซึ่งมีตัวชี้วัด 2 ตัว คือ อัตราการจ่ายเงินปันผลและอัตราผลตอบแทนเงินปันผล ผลการศึกษาพบว่า บริษัทจดทะเบียนในตลาด MAI มีการบริหารกำไรผ่านรายการคงค้างโดยใช้ดุลพินิจ มีค่าเท่ากับร้อยละ 11.91 ของสินทรัพย์รวมตามตัวแบบของ Kasznik และร้อยละ 12.55 ของสินทรัพย์รวมตามตัวแบบของ Kothari และยังพบว่าการบริหารกำไรมีอิทธิพลเชิงบวกต่ออัตราผลตอบแทนเงินปันผล โดยที่การเพิ่มขึ้นร้อยละ 1 ของรายการคงค้างโดยใช้ดุลพินิจเมื่อเทียบกับร้อยละของสินทรัพย์รวมจะทำให้ผลตอบแทนจากเงินปันผลเพิ่มขึ้นร้อยละ 0.20 ในทางตรงกันข้ามการบริหารกำไรพบว่าไม่มีผลกระทบต่ออัตราการจ่ายเงินปันผล

Benjamin, Zain and Wahab (2016) ได้ทำการศึกษา ความสัมพันธ์ทางการเมือง นักลงทุนสถาบัน และการจ่ายเงินปันผลในประเทศมาเลเซีย โดยใช้การสุ่มเลือกตัวอย่าง จำนวน 2458 บริษัท ระหว่างปี 2004-2009 สถิติที่ใช้คือ สมการถดถอยโทบิต เพื่อทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรทั้ง 3 ตัว และทดสอบด้วย 3 ชั้นของ LSR (least square regression) ผลการศึกษาพบว่า บริษัทที่มีความสัมพันธ์ทางการเมืองมีแนวโน้มที่จะจ่ายเงินปันผลน้อยลง ในขณะที่นักลงทุนสถาบันมีความสัมพันธ์กับการจ่ายเงินปันผลที่สูง นอกจากนี้ยังพบว่า ตัวแปรนักลงทุนสถาบันที่เพิ่มสูงขึ้นจะทำให้ตัวแปรความสัมพันธ์ทางการเมืองกับการจ่ายเงินปันผลมีความสัมพันธ์เชิงลบ

Michiels, Uhlener and Dekker (2017) ได้ทำการศึกษา ผลกระทบของธุรกิจครอบครัวที่มีความเชี่ยวชาญต่อการจ่ายเงินปันผล โดยใช้กลุ่มตัวอย่างเพื่อทดสอบสมมติฐาน จำนวน 492 บริษัท ครอบครัวขนาดกลางและขนาดเล็กในประเทศเบลเยียม โดยแบ่งธุรกิจครอบครัวตามตัวแบบ โทบิต ผลการศึกษาพบว่า บริษัทครอบครัวที่มีความเชี่ยวชาญมีการจ่ายเงินปันผลมากกว่าบริษัทที่มีความเชี่ยวชาญน้อยกว่า โดยเฉพาะอย่างการใช้ระบบควบคุมทางการเงิน การมีส่วนร่วมในระบบการกำกับดูแล และการใช้ระบบควบคุมทรัพยากรมนุษย์มีความสัมพันธ์เชิงบวกอย่างมีนัยสำคัญต่อระดับเฉลี่ยของการจ่ายเงินปันผล

Singla and Samanta (2018) ได้ทำการศึกษา ปัจจัยที่กำหนดการจ่ายเงินปันผลของบริษัท ในกลุ่มรับเหมาก่อสร้าง : การวิเคราะห์ข้อมูลแบบพาเนล (panel) กลุ่มตัวอย่าง 45 บริษัทในประเทศ อินเดีย ระหว่างปี 2011-2016 ตัวแปรที่ใช้ในการศึกษาคือการจ่ายเงินปันผลต่อหุ้น และความสามารถในการทำกำไร ความไม่มีเสถียรภาพของกำไร การลงทุนสถาบัน กระแสเงินสด สินทรัพย์มีตัวตน สภาพคล่อง โอกาสการเติบโต อายุของกิจการ วงจรชีวิตธุรกิจ การใช้ประโยชน์ ขนาดของบริษัท และภาษีเงินได้ การวิเคราะห์ใช้สถิติการถดถอยพาเนล ผลการศึกษาพบว่า ความสามารถในการทำกำไร วงจรชีวิตธุรกิจ และขนาดของบริษัทมีความสัมพันธ์เชิงบวกกับการจ่ายเงินปันผลต่อหุ้น ในขณะที่กระแสเงินสดมีความสัมพันธ์เชิงลบ

Bae Elhousseiny (2018) ได้ทำการศึกษา ความสัมพันธ์ระหว่างรูปแบบการจ่ายเงินปันผล และลักษณะบริษัท โดยมีวัตถุประสงค์การวิจัยเพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการวัดข้อมูลทางการเงินกับนโยบายการจ่ายเงินปันผล ผลการศึกษาพบว่า บริษัทที่มีหนี้สินที่ค่อนข้างมากมักจะจ่ายเงินปันผลน้อยกว่าบริษัทที่มีหนี้สินน้อย และยังชี้ให้เห็นว่าข้อมูลทางการเงินที่ดีมีแนวโน้มที่บริษัทจะจ่ายเงินปันผลได้อย่างสม่ำเสมอ นอกจากนี้ บริษัทที่มีความเสี่ยงทางการเงินสูงมักจะจ่ายเงินน้อยกว่าบริษัทที่มีความเสี่ยงทางการเงินต่ำ



บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

บริษัทที่ทำการวิจัย

งานวิจัยฉบับนี้ครอบคลุมบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย กลุ่มธุรกิจ ประกันภัยและประกันชีวิต จำนวน 16 บริษัท (ข้อมูล ณ วันที่ 12 พ.ย.2561) ประกอบด้วย

1.บริษัท ศรีอยุธยา แคปปิตอล จำกัด (มหาชน) ปัจจุบันเปลี่ยนชื่อเป็น บริษัท อลิอันซ์ อยุธยา แคปปิตอล จำกัด (มหาชน)

เมื่อวันที่ 26 เมษายน 2562 ที่ประชุมสามัญผู้ถือหุ้นของบริษัทและบริษัทย่อยมีมติ อนุมัติให้เปลี่ยนชื่อบริษัทจาก “บริษัท ศรีอยุธยา แคปปิตอล จำกัด (มหาชน)” เป็น “บริษัท อลิอันซ์ อยุธยา แคปปิตอล จำกัด (มหาชน)” และ “บริษัท ศรีอยุธยา เจนเนอรัล ประกันภัย จำกัด (มหาชน)” เป็น “บริษัท อลิอันซ์ อยุธยา ประกันภัย จำกัด (มหาชน)” โดยบริษัทและบริษัทย่อยได้ จดทะเบียนเปลี่ยนชื่อดังกล่าวกับกระทรวงพาณิชย์แล้วเมื่อวันที่ 30 เมษายน 2562

- 2.บริษัท กรุงเทพประกันภัย จำกัด (มหาชน)
- 3.บริษัท กรุงเทพประกันชีวิต จำกัด (มหาชน)
- 4.บริษัท บางกอกสหประกันภัย จำกัด (มหาชน)
- 5.บริษัท จริฎุประกันภัย จำกัด (มหาชน)
- 6.บริษัท อินทราประกันภัย จำกัด (มหาชน)
- 7.บริษัท เมืองไทยประกันภัย จำกัด (มหาชน)
- 8.บริษัท นวกิจประกันภัย จำกัด (มหาชน)
- 9.บริษัท นำสินประกันภัย จำกัด (มหาชน)
- 10.บริษัท สินมั่นคงประกันภัย จำกัด (มหาชน)
- 11.บริษัท ไทยรับประกันภัยต่อ จำกัด (มหาชน)
- 12.บริษัท ไทยริประกันชีวิต จำกัด (มหาชน)
- 13.บริษัท ไทยประกันภัย จำกัด (มหาชน) บริษัทขอเพิกถอนหลักทรัพย์ออกจาก การเป็นหลักทรัพย์จดทะเบียนโดยสมัครใจ ตั้งแต่วันที่ 31 กรกฎาคม 2562
- 14.บริษัท ทิพยประกันภัย จำกัด (มหาชน)
- 15.บริษัท ไทยเศรษฐกิจประกันภัย จำกัด (มหาชน)

16.บริษัท ประกันภัยไทยวิวัฒน์ จำกัด (มหาชน)

ข้อมูลและแหล่งข้อมูล

งานวิจัยฉบับนี้ นำข้อมูลทางการเงินของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย กลุ่มธุรกิจประกันภัยและประกันชีวิต จำนวน 16 บริษัทข้างต้น ในรูปแบบข้อมูลอนุกรมรายปี ซึ่งได้มาจากแหล่งข้อมูลทุติยภูมิ (Secondary Source) ได้แก่ งบการเงินประจำปีของแต่ละบริษัท ที่ประกอบด้วย งบแสดงฐานะการเงิน งบกำไรขาดทุนเบ็ดเสร็จ หมายเหตุประกอบงบการเงิน และแบบแสดงรายการข้อมูลประจำปี และแบบแสดงรายการข้อมูลประจำปี (แบบ 56-1) ของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย กลุ่มธุรกิจประกันภัยและประกันชีวิต จำนวน 16 บริษัท และมีข้อมูลที่ต้องใช้ในการวิจัยอย่างครบถ้วน ทั้งนี้ข้อมูลที่นำมาวิเคราะห์เป็นข้อมูลรายปี ระหว่างปี พ.ศ.2556-2560 โดยสืบค้นจากเว็บไซต์สำนักงานคณะกรรมการกำกับหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย (ก.ล.ต.) ฐานข้อมูล DataStream และข้อมูลต่าง ๆ ที่ใช้ประกอบรายละเอียดเพื่อช่วยเสริมให้งานวิจัยมีความสมบูรณ์มากยิ่งขึ้นมาจากตำราเรียน บทความ งานวิจัย วิทยานิพนธ์ รวมไปถึงสื่ออิเล็กทรอนิกส์อื่น ซึ่งข้อมูลที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้มีรายละเอียดดังนี้

ตารางที่ 1 ข้อมูลที่ใช้ในการวิจัย

| ลำดับ | ข้อมูลที่ใช้ในการวิจัย | หน่วย | แหล่งที่มาของข้อมูล |
|-------|------------------------------|---------|-----------------------|
| 1 | สินทรัพย์รวม | ล้านบาท | งบแสดงฐานะการเงิน |
| 2 | หนี้สินรวม | ล้านบาท | งบแสดงฐานะการเงิน |
| 3 | ส่วนของผู้ถือหุ้น | ล้านบาท | งบแสดงฐานะการเงิน |
| 4 | รายได้รวม | ล้านบาท | งบกำไรขาดทุนเบ็ดเสร็จ |
| 5 | รายได้ค่าเบี้ยประกัน (สุทธิ) | ล้านบาท | งบกำไรขาดทุนเบ็ดเสร็จ |
| 6 | กำไรจากการดำเนินงาน | ล้านบาท | งบกำไรขาดทุนเบ็ดเสร็จ |
| 7 | กำไรสุทธิ | ล้านบาท | งบกำไรขาดทุนเบ็ดเสร็จ |
| 8 | เงินปันผล | บาท | รายงานเงินปันผล |

การวิเคราะห์ข้อมูล

กระบวนการการวิเคราะห์ข้อมูลสำหรับงานวิจัยนี้แบ่งออกเป็น 4 ส่วน ได้แก่ (1) การวิเคราะห์ข้อมูลทางการเงิน ด้วยสถิติเชิงพรรณนา (2) การวิเคราะห์อัตราส่วนทางการเงิน (3) การวิเคราะห์การจ่ายเงินปันผลด้วยสถิติเชิงพรรณนา (4) การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างเงินปันผลกับอัตราส่วนความสามารถในการก่อหนี้ และอัตราส่วนความสามารถในการทำกำไร

(1) การวิเคราะห์ข้อมูลทางการเงิน ด้วยสถิติเชิงพรรณนา

ในส่วนการวิเคราะห์ข้อมูลทางการเงินของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย กลุ่มธุรกิจประกันภัยและประกันชีวิต จำนวน 16 บริษัท โดยอาศัยสถิติเชิงพรรณนา ได้แก่ ค่าเฉลี่ย (Mean Value) ค่าสูงสุด (Maximum Value) ค่าต่ำสุด (Minimum Value) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) โดยการวิเคราะห์ด้วยสถิติเชิงพรรณนา

(2) การวิเคราะห์อัตราส่วนทางการเงิน โดยนำเสนอด้วยสถิติเชิงพรรณนาของอัตราส่วนทางการเงิน ดังนี้

- (2.1) อัตราส่วนหนี้สินรวมต่อสินทรัพย์รวม (D/A)
- (2.2) อัตราส่วนหนี้สินรวมต่อส่วนของผู้ถือหุ้น (D/E)
- (2.3) อัตราส่วนกำไรจากการดำเนินงาน (Operating Profit Margin)
- (2.4) อัตราส่วนกำไรสุทธิ (Net Profit Margin)
- (2.5) อัตราผลตอบแทนจากสินทรัพย์รวม (ROA)
- (2.6) อัตราผลตอบแทนจากส่วนของผู้ถือหุ้น (ROE)

(3) การวิเคราะห์การจ่ายเงินปันผลด้วยสถิติเชิงพรรณนา ในส่วนนี้ผู้วิจัยจะทำการคำนวณการจ่ายเงินปันผล โดยใช้วิธีการคำนวณ ดังนี้

$$\text{อัตราการจ่ายเงินปันผล} = \frac{\text{เงินปันผลต่อหุ้น}}{\text{กำไรสุทธิต่อหุ้น}} \times 100$$

เมื่อทำการคำนวณได้แล้วจะนำมาวิเคราะห์ด้วยสถิติเชิงพรรณนาเพื่อสะท้อนอัตราการจ่ายเงินปันผลของแต่ละบริษัทที่ทำการจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย กลุ่มธุรกิจ ประกันภัยและประกันชีวิต

(4) การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างเงินปันผล กับอัตราส่วนความสามารถในการก่อหนี้ และอัตราส่วนความสามารถในการทำกำไร

ในส่วนนี้ทำการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างเงินปันผล กับอัตราส่วนความสามารถในการก่อหนี้ และอัตราส่วนความสามารถในการทำกำไร โดยใช้การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ Pearson Correlation โดยโปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติ ซึ่งตัวแปรที่ใช้ในการศึกษา ได้แก่ อัตราการจ่ายเงินปันผล (DP) กับกลุ่มอัตราส่วนความสามารถในการก่อหนี้ ประกอบด้วย อัตราส่วนหนี้สินต่อสินทรัพย์ (DA) และอัตราส่วนหนี้สินต่อส่วนผู้ถือหุ้น (DE) และกลุ่มอัตราส่วนความสามารถในการทำกำไร ประกอบด้วย อัตราส่วนกำไรจากการดำเนินงาน (OPM) อัตรากำไรสุทธิ (NPM) อัตราผลตอบแทนต่อสินทรัพย์รวม (ROA) การคำนวณตัวแปรอัตราส่วนเป็นดังนี้

$$\text{อัตราส่วนหนี้สินรวมต่อสินทรัพย์รวม (D/A)} = \frac{\text{หนี้สินรวม}}{\text{สินทรัพย์รวม}}$$

$$\text{อัตราส่วนหนี้สินรวมต่อส่วนของผู้ถือหุ้น (D/E)} = \frac{\text{หนี้สินรวม}}{\text{ส่วนของผู้ถือหุ้น}}$$

$$\text{อัตราส่วนกำไรจากการดำเนินงาน (Operating Profit Margin)} = \frac{\text{กำไรจากการดำเนินงาน}}{\text{รายได้รวม}} \times 100$$

$$\text{อัตราส่วนกำไรสุทธิ (Net Profit Margin)} = \frac{\text{กำไรสุทธิ}}{\text{รายได้รวม}} \times 100$$

$$\text{อัตราผลตอบแทนจากสินทรัพย์รวม (ROA)} = \frac{\text{กำไรสุทธิ}}{\text{สินทรัพย์รวม}} \times 100$$

$$\text{อัตราผลตอบแทนจากส่วนของผู้ถือหุ้น (ROE)} = \frac{\text{กำไรสุทธิ}}{\text{ส่วนของผู้ถือหุ้น}} \times 100$$

โดยที่

กำไรจากการดำเนินงาน = กำไรก่อนภาษีเงินได้นิติบุคคล

รายได้รวม = รายได้เบี่ยประกันภัยที่ถือเป็นรายได้สุทธิ

(สำหรับปี 2556 – 2558) และ เบี่ยประกันภัยที่ถือเป็นรายได้

สุทธิจากการประกันภัยต่อ (สำหรับปี 2559-2560)

สมมติฐานงานวิจัย

ในการวิจัยนี้ เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการจ่ายเงินปันผลกับอัตราส่วนกลุ่มความสามารถในการทำกำไร และอัตราส่วนกลุ่มความสามารถในการก่อหนี้ โดยสมมติฐานงานวิจัย มีดังนี้

สมมติฐานที่ 1 อัตราส่วนหนี้สินรวมต่อสินทรัพย์รวมมีความสัมพันธ์กับอัตราการจ่ายเงินปันผล

สมมติฐานที่ 2 อัตราส่วนหนี้สินรวมต่อส่วนของผู้ถือหุ้นมีความสัมพันธ์กับอัตราการจ่ายเงินปันผล

สมมติฐานที่ 3 อัตราส่วนกำไรจากการดำเนินงานมีความสัมพันธ์กับอัตราการจ่ายเงินปันผล

สมมติฐานที่ 4 อัตราส่วนกำไรสุทธิมีความสัมพันธ์กับอัตราการจ่ายเงินปันผล

สมมติฐานที่ 5 อัตราผลตอบแทนต่อสินทรัพย์รวมมีความสัมพันธ์กับอัตราการจ่ายเงินปันผล

สมมติฐานที่ 6 อัตราผลตอบแทนต่อส่วนของผู้ถือหุ้นมีความสัมพันธ์กับอัตราการจ่ายเงินปันผล

บทที่ 4

ผลการวิจัย

ผลการศึกษาวินิจฉัยเรื่องนี้แบ่งการนำเสนอออกเป็น 4 ส่วน ได้แก่ (1) ผลการวิเคราะห์ข้อมูลทางการเงิน ด้วยสถิติเชิงพรรณนา (2) การวิเคราะห์อัตราส่วนทางการเงิน (3) การวิเคราะห์การจ่ายเงินปันผลด้วยสถิติเชิงพรรณนา (4) การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างเงินปันผล กับอัตราส่วนความสามารถในการก่อหนี้ และอัตราส่วนความสามารถในการทำกำไร โดยมีรายละเอียดดังนี้

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลทางการเงินด้วยสถิติเชิงพรรณนา

ในส่วนนี้จะทำการนำเสนอผ่านค่าเฉลี่ย (Mean Value) ค่าสูงสุด (Maximum Value) ค่าต่ำสุด (Minimum Value) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) ของข้อมูลทางการเงินของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย กลุ่มธุรกิจประกันภัยและประกันชีวิต จำนวน 16 บริษัท ระหว่างปี พ.ศ. 2556-2560 ซึ่งผลการคำนวณสามารถสรุปได้ดังตารางที่ 4.1 ต่อไปนี้

ตารางที่ 4.1 ข้อมูลทางการเงินของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย กลุ่มธุรกิจประกันภัยและประกันชีวิต

| บริษัท | ข้อมูลงบการเงิน | | | | | | |
|--------|------------------------|--|--------------------------------|-------------------------|------------------------------------|--|----------------------------|
| | รายได้รวม (ล้านบาท) | รายได้ค่า เบี้ยประกัน (สุทธิ) (ล้านบาท) | สินทรัพย์ รวม (ล้าน บาท) | หนี้สินรวม (ล้านบาท) | ส่วนของผู้ ถือหุ้น (ล้านบาท) | กำไรจาก การ ดำเนินงาน (ล้านบาท) | กำไรสุทธิ (ล้าน บาท) |
| AYUD | 2,633.74 | 1,830.14 | 10,630.18 | 3,926.01 | 6,704.17 | 585.52 | 841.36 |
| BKI | 12,974.05 | 10,836.11 | 56,030.08 | 25,530.14 | 30,499.94 | 2,654.44 | 2,243.49 |
| BLA | 54,939.40 | 43,818.67 | 245,609.17 | 216,224.34 | 29,384.83 | 4,685.30 | 3,976.84 |
| BUI | 706.42 | 581.29 | 1,610.42 | 977.63 | 632.80 | 44.33 | 30.93 |
| CHARAN | 210.15 | 172.36 | 803.78 | 222.88 | 580.90 | 31.62 | 19.63 |
| INSURE | 557.96 | 321.85 | 1,196.44 | 1,011.35 | 185.09 | 16.62 | 12.18 |
| MTI | 7,896.31 | 6,059.67 | 18,552.46 | 14,024.70 | 4,527.75 | 964.94 | 761.48 |
| NKI | 2,541.81 | 2,211.49 | 5,606.72 | 3,443.05 | 2,163.67 | 153.64 | 137.65 |
| NSI | 1,809.45 | 1,645.64 | 3,267.79 | 2,011.32 | 1,256.47 | 174.48 | 139.95 |

ตารางที่ 4.1 ข้อมูลทางการเงินของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย กลุ่มธุรกิจประกันภัย และประกันชีวิต (ต่อ)

| บริษัท | ข้อมูลทางการเงิน | | | | | | |
|-----------|------------------------|--|--------------------------------|-------------------------|------------------------------------|--|----------------------------|
| | รายได้รวม (ล้านบาท) | รายได้ค่า เบี้ยประกัน (สุทธิ) (ล้านบาท) | สินทรัพย์ รวม (ล้าน บาท) | หนี้สินรวม (ล้านบาท) | ส่วนของผู้ ถือหุ้น (ล้านบาท) | กำไรจาก การ ดำเนินงาน (ล้านบาท) | กำไรสุทธิ (ล้าน บาท) |
| SMK | 9,526.23 | 8,937.70 | 13,773.36 | 9,234.23 | 4,539.13 | 1,123.08 | 893.92 |
| THRE | 5,079.10 | 4,126.92 | 16,903.34 | 12,440.69 | 4,462.65 | -532.97 | -386.17 |
| THREL | 1,851.18 | 1,775.71 | 2,047.57 | 763.52 | 1,284.05 | 460.86 | 380.16 |
| TIC | 1,496.52 | 1,281.63 | 2,979.20 | 2,403.94 | 575.26 | 62.91 | 47.83 |
| TIP | 9,843.50 | 5,759.25 | 61,519.79 | 55,544.54 | 5,975.26 | 1,852.65 | 1,442.61 |
| TSI | 644.76 | 522.34 | 2,440.53 | 2,239.43 | 201.10 | -71.25 | -84.48 |
| TVI | 2,668.15 | 2,322.74 | 4,651.57 | 3,570.58 | 1,080.99 | 99.75 | 72.43 |
| Mean | 7,211.17 | 5,762.72 | 27,976.40 | 22,098.02 | 5,878.38 | 769.12 | 658.11 |
| Std. Dev. | 13,319.58 | 10,629.64 | 60,961.80 | 53,647.61 | 9,635.76 | 1,318.42 | 1,108.60 |
| Max | 54,939.40 | 43,818.67 | 245,609.17 | 216,224.34 | 30,499.94 | 4,685.30 | 3,976.84 |
| Min | 210.15 | 172.36 | 803.78 | 222.88 | 185.09 | -532.97 | -386.17 |

หมายเหตุ :

- 1) ตัวเลขในตาราง คือ ค่าเฉลี่ยของข้อมูลแต่ละบริษัท ระหว่างปี พ.ศ.2556-2560
- 2) AYUD = บมจ.อลิอันซ์ อยุธยา แคปปิตอล, BKI = บมจ.กรุงเทพประกันภัย, BLA = บมจ.กรุงเทพประกันชีวิต, BUI = บมจ.บางกอกสหประกันภัย, CHARAN = บมจ.เจริญประกันภัย, INSURE = บมจ.อินทระประกันภัย, MTI = บมจ.เมืองไทยประกันภัย, NKI = บมจ.นวกิจประกันภัย, NSI = บมจ.นำสินประกันภัย, SMK = บมจ.สินมั่นคงประกันภัย, THRE = บมจ.ไทยรับประกันภัยต่อ, THREL = บมจ.ไทยรีประกันชีวิต, TIC = บมจ.ไทยประกันภัย, TIP = บมจ.ทิพยประกันภัย, TSI = บมจ.ไทยเศรษฐกิจประกันภัย, TVI = บมจ.ประกันภัยไทยวิวัฒน์

จากตารางที่ 4.1 ข้อมูลทางการเงินของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย กลุ่มธุรกิจประกันภัยและประกันชีวิต ด้วยสถิติเชิงพรรณนา พบว่ารายได้รวมของทั้ง 16 บริษัทมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 7,211.17 ล้านบาท และมีค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 13,319.58 ล้านบาท โดยบริษัทที่มีรายได้รวมมากที่สุด คือ บมจ.กรุงเทพประกันชีวิต (BLA) มีค่าเท่ากับ 54,939.40 ล้านบาท และบริษัทที่มีรายได้รวมน้อยที่สุด คือ บมจ.เจริญประกันภัย (CHARAN) มีค่าเท่ากับ 210.15 ล้านบาท

นอกจากนี้พบว่ารายได้ค่าเบี้ยประกัน(สุทธิ) ของทั้ง 16 บริษัทมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 5,762.72 ล้านบาท และมีค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 10,629.64 ล้านบาท โดยบริษัทที่มีรายได้ค่าเบี้ยประกัน(สุทธิ) มากที่สุด คือ บมจ.กรุงเทพประกันชีวิต (BLA) มีค่าเท่ากับ 43,818.67 ล้านบาท และบริษัทที่มีรายได้ค่าเบี้ยประกัน(สุทธิ) น้อยที่สุด คือ บมจ.จรัญประกันภัย (CHARAN) มีค่าเท่ากับ 172.36 ล้านบาท

ในส่วนของสินทรัพย์รวมของทั้ง 16 บริษัทมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 27,976.40 ล้านบาท และมีค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 60,961.80 ล้านบาท โดยบริษัทที่มีสินทรัพย์รวมมากที่สุด คือ บมจ.กรุงเทพประกันชีวิต (BLA) มีค่าเท่ากับ 245,609.17 ล้านบาท และบริษัทที่มีสินทรัพย์รวมน้อยที่สุด บมจ.จรัญประกันภัย (CHARAN) คือ มีค่าเท่ากับ 803.78 ล้านบาท

สำหรับหนี้สินรวมของทั้ง 16 บริษัทมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 22,098.02 ล้านบาท และมีค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 53,647.61 ล้านบาท โดยบริษัทที่มีหนี้สินรวมมากที่สุด คือ บมจ.กรุงเทพประกันชีวิต (BLA) มีค่าเท่ากับ 216,224.34 ล้านบาท และบริษัทที่มีหนี้สินรวมน้อยที่สุด คือ บมจ.จรัญประกันภัย (CHARAN) มีค่าเท่ากับ 222.88 ล้านบาท

สำหรับส่วนของผู้ถือหุ้น พบว่าส่วนของผู้ถือหุ้นของทั้ง 16 บริษัทมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 5,878.38 ล้านบาท และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน เท่ากับ 9,635.76 ล้านบาท โดยบริษัทที่มีส่วนของผู้ถือหุ้นมากที่สุด คือ บมจ.กรุงเทพประกันภัย (BKI) มีค่าเท่ากับ 30,499.94 ล้านบาท และบริษัทที่มีส่วนของผู้ถือหุ้นน้อยที่สุด คือ บมจ.อินทระประกันภัย (INSURE) มีค่าเท่ากับ 185.09 ล้านบาท

ในส่วนของกำไรจากการดำเนินงานของทั้ง 16 บริษัท มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 769.12 ล้านบาท และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน เท่ากับ 1,318.42 ล้านบาท โดยบริษัทที่มีกำไรจากการดำเนินงานมากที่สุด คือ บมจ.กรุงเทพประกันชีวิต (BLA) มีค่าเท่ากับ 4,685.30 ล้านบาท และบริษัทที่มีกำไรจากการดำเนินงานน้อยที่สุด คือ บมจ.ไทยรับประกันภัยต่อ (THRE) มีค่าเท่ากับ -532.97 ล้านบาท (ขาดทุน)

สำหรับกำไรสุทธิ มีค่าเฉลี่ยของทั้ง 16 บริษัทเท่ากับ 658.11 ล้านบาท และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน เท่ากับ 1,108.60 ล้านบาท โดยบริษัทที่มีกำไรสุทธิมากที่สุด คือ บมจ.กรุงเทพประกันชีวิต (BLA) มีค่าเท่ากับ 3,976.84 ล้านบาท และบริษัทที่มีกำไรสุทธิน้อยที่สุด คือ บมจ.ไทยรับประกันภัยต่อ (THRE) มีค่าเท่ากับ -386.17 ล้านบาท (ขาดทุน)

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลอัตราส่วนทางการเงินของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย กลุ่มธุรกิจประกันภัยและประกันชีวิต

ในส่วนนี้ทำการนำเสนอค่าเฉลี่ย (Mean Value) ค่าสูงสุด (Maximum Value) ค่าต่ำสุด (Minimum Value) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) ของข้อมูลอัตราส่วนทาง

การเงินของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย กลุ่มธุรกิจประกันภัยและประกันชีวิต จำนวน 16 บริษัท ระหว่างปี พ.ศ.2556-2560 ซึ่งผลการคำนวณสามารถสรุปได้ดังตารางที่ 4.2 ดังนี้

ตารางที่ 4.2 อัตราส่วนทางการเงินของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย กลุ่มธุรกิจประกันภัยและประกันชีวิต

| บริษัท | D/A (เท่า) | D/E (เท่า) | OPM (%) | NPM (%) | ROA (%) | ROE (%) |
|-----------|------------|------------|---------|---------|---------|---------|
| AYUD | 0.37 | 0.61 | 19.02 | 29.79 | 7.85 | 12.74 |
| BKI | 0.46 | 0.88 | 20.43 | 17.25 | 4.00 | 7.44 |
| BLA | 0.88 | 7.37 | 8.70 | 7.38 | 1.68 | 14.00 |
| BUI | 0.60 | 1.55 | 6.90 | 4.80 | 1.98 | 5.02 |
| CHARAN | 0.28 | 0.39 | 14.67 | 9.06 | 2.44 | 3.34 |
| INSURE | 0.84 | 5.99 | 2.55 | 2.13 | 1.18 | 3.64 |
| MTI | 0.76 | 3.13 | 12.64 | 9.92 | 4.15 | 17.33 |
| NKI | 0.61 | 1.59 | 6.40 | 5.74 | 2.45 | 6.29 |
| NSI | 0.61 | 1.60 | 9.91 | 7.92 | 4.38 | 11.22 |
| SMK | 0.67 | 2.13 | 11.83 | 9.41 | 6.51 | 20.55 |
| THRE | 0.70 | 3.35 | (8.06) | (6.63) | (0.95) | (19.82) |
| THREL | 0.37 | 0.60 | 25.38 | 20.93 | 18.66 | 29.87 |
| TIC | 0.81 | 4.20 | 4.17 | 3.16 | 1.56 | 8.19 |
| TIP | 0.90 | 9.89 | 18.97 | 14.78 | 2.45 | 24.35 |
| TSI | 0.89 | 14.71 | (12.59) | (14.23) | (4.97) | (53.08) |
| TVI | 0.77 | 3.31 | 3.90 | 2.79 | 1.64 | 6.89 |
| Mean | 0.66 | 3.83 | 9.05 | 7.76 | 3.44 | 6.12 |
| Std. Dev. | 0.20 | 3.94 | 10.04 | 10.29 | 4.98 | 19.26 |
| Max | 0.90 | 14.71 | 25.38 | 29.79 | 18.66 | 29.87 |
| Min | 0.28 | 0.39 | (12.59) | (14.23) | (4.97) | (53.08) |

หมายเหตุ :

1) ตัวเลขในตาราง คือ ค่าเฉลี่ยของข้อมูลแต่ละบริษัท ระหว่างปี พ.ศ.2556-2560

2) D/A=อัตราส่วนหนี้สินรวมต่อสินทรัพย์รวม ; D/E=อัตราส่วนหนี้สินรวมต่อส่วนของผู้ถือหุ้น ; OPM=อัตรากำไรจากการดำเนินงาน ; NPM=อัตรากำไรสุทธิ ; ROA=อัตราผลตอบแทนจากสินทรัพย์รวม ; ROE=อัตราผลตอบแทนจากส่วนของผู้ถือหุ้น ;

จากตารางที่ 4.2 ผลการวิเคราะห์อัตราส่วนทางการเงินของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย กลุ่มธุรกิจประกันภัยและประกันชีวิต ด้วยสถิติเชิงพรรณนา พบว่า

อัตราส่วนหนี้สินรวมต่อสินทรัพย์รวม (D/A) มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 0.66 เท่า และมีค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.20 เท่า โดยบริษัทที่มีอัตราส่วนหนี้สินรวมต่อสินทรัพย์รวมมากที่สุด คือ บริษัท ทิพยประกันภัย จำกัด (มหาชน) (TIP) มีค่าเท่ากับ 0.90 เท่า และบริษัทที่มีอัตราส่วนหนี้สินรวมต่อสินทรัพย์รวมน้อยที่สุด คือ บริษัท จรณูประกันภัย จำกัด (มหาชน) (CHARAN) มีค่าเท่ากับ 0.28 เท่า

อัตราส่วนหนี้สินรวมต่อส่วนของผู้ถือหุ้น (D/E) มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.83 เท่า และมีค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน เท่ากับ 3.94 เท่า โดยบริษัทที่มีอัตราส่วนหนี้สินรวมต่อส่วนของผู้ถือหุ้นมากที่สุด คือ บริษัท ไทยเศรษฐกิจประกันภัย จำกัด (มหาชน) (TSI) มีค่าเท่ากับ 14.71 เท่า และบริษัทที่มีอัตราส่วนหนี้สินต่อส่วนของผู้ถือหุ้นน้อยที่สุด คือ บริษัท จรณูประกันภัย จำกัด (มหาชน) (CHARAN) มีค่าเท่ากับ 0.39 เท่า

อัตรากำไรจากการดำเนินงาน (OPM) มีค่าเฉลี่ยเท่ากับร้อยละ 9.05 และมีค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับร้อยละ 10.04 โดยบริษัทที่มีอัตรากำไรจากการดำเนินงานมากที่สุด คือ บริษัท ไทยรีประกันชีวิต จำกัด (มหาชน) (THREL) มีค่าเท่ากับร้อยละ 25.38 และบริษัทที่มีอัตรากำไรจากการดำเนินงานน้อยที่สุด คือ บริษัท ไทยเศรษฐกิจประกันภัย จำกัด (มหาชน) (TSI) มีค่าเท่ากับร้อยละ -12.59

อัตรากำไรสุทธิ (NPM) มีค่าเฉลี่ยเท่ากับร้อยละ 7.76 และมีค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับร้อยละ 10.29 โดยบริษัทที่มีอัตรากำไรสุทธิมากที่สุด คือ บริษัท อลิอันซ์ อยุธยา แคปปิตอล จำกัด (มหาชน) (AYUD) มีค่าเท่ากับร้อยละ 29.79 และบริษัทที่มีอัตรากำไรสุทธิน้อยที่สุด คือ บริษัท ไทยเศรษฐกิจประกันภัย จำกัด (มหาชน) (TSI) มีค่าเท่ากับร้อยละ -14.23

อัตราผลตอบแทนจากสินทรัพย์รวม (ROA) มีค่าเฉลี่ยเท่ากับร้อยละ 3.44 และมีค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับร้อยละ 4.98 โดยบริษัทที่มีอัตราผลตอบแทนจากสินทรัพย์รวมมากที่สุด คือ บริษัท ไทยรีประกันชีวิต จำกัด (มหาชน) (THREL) มีค่าเท่ากับร้อยละ 18.66 และบริษัทที่มีอัตราผลตอบแทนจากสินทรัพย์รวมน้อยที่สุด คือ บริษัท ไทยเศรษฐกิจประกันภัย จำกัด (มหาชน) (TSI) มีค่าเท่ากับร้อยละ -4.97

อัตราผลตอบแทนจากส่วนของผู้ถือหุ้น (ROE) มีค่าเฉลี่ยเท่ากับร้อยละ 6.12 และมีค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับร้อยละ 19.26 โดยบริษัทที่มีอัตราผลตอบแทนจากส่วนของผู้ถือหุ้นมากที่สุด คือ บริษัท ไทยรีประกันชีวิต จำกัด (มหาชน) (THREL) มีค่าเท่ากับร้อยละ 29.87 และบริษัทที่มี

อัตราผลตอบแทนจากส่วนของผู้ถือหุ้นน้อยที่สุด คือ บริษัท ไทยเศรษฐกิจประกันภัย จำกัด (มหาชน) (TSI) มีค่าเท่ากับร้อยละ -53.08

ผลการวิเคราะห์อัตราการจ่ายเงินปันผลของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย กลุ่มธุรกิจประกันภัยและประกันชีวิต ด้วยสถิติเชิงพรรณนา

ในส่วนนี้จะนำเสนอข้อมูลอัตราการจ่ายเงินปันผลของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย กลุ่มธุรกิจประกันภัยและประกันชีวิต จำนวน 16 บริษัท ระหว่างปี พ.ศ.2556-2560 รวมถึงแสดงค่าเฉลี่ย (Mean Value) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) ซึ่งผลการคำนวณสามารถสรุปได้ดังตารางที่ 4.3 ดังนี้

ตารางที่ 4.3 อัตราการจ่ายเงินปันผลของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย กลุ่มธุรกิจประกันภัยและประกันชีวิต

| บริษัท | 2556 | 2557 | 2558 | 2559 | 2560 | Mean | SD. |
|--------|---------|--------|--------|--------|---------|--------|--------|
| AYUD | 76.27 | 33.56 | 73.80 | 81.30 | 40.54 | 61.09 | 19.90 |
| BKI | 66.57 | 55.61 | 54.55 | 61.46 | 62.03 | 60.04 | 4.44 |
| BLA | 35.27 | 32.05 | 26.56 | 25.00 | 25.35 | 28.85 | 4.09 |
| BUI | 77.67 | 19.8 | 65.05 | N/A | 42.74 | 51.31 | 22.08 |
| CHARAN | 1000.00 | 69.44 | 66.67 | 70.75 | 90.09 | 259.39 | 370.40 |
| INSURE | N/A | N/A | N/A | N/A | N/A | N/A | N/A |
| MTI | 40.03 | 40.00 | 40.08 | 40.07 | 41.03 | 40.24 | 0.40 |
| NKI | 40.96 | 41.39 | 136.62 | 103.09 | 46.20 | 73.65 | 39.23 |
| NSI | 49.35 | 50.63 | 87.12 | 60 | 58.89 | 61.20 | 13.64 |
| SMK | 339.08 | 349.69 | 390.07 | 42.96 | 45.01 | 233.36 | 155.56 |
| THRE | N/A | N/A | N/A | 214.29 | -333.33 | -59.52 | 273.81 |
| THREL | 63.38 | 72.58 | 76.92 | 74.07 | 68.49 | 71.09 | 4.72 |
| TIC | 40.64 | 40.20 | 40.28 | 40.70 | 30.86 | 38.54 | 3.84 |
| TIP | 38.96 | 50.11 | 50.51 | 52.58 | 31.70 | 44.77 | 8.09 |
| TSI | N/A | N/A | N/A | N/A | N/A | N/A | N/A |
| TVI | 96.97 | 10.00 | 71.43 | 62.50 | 63.64 | 60.91 | 28.33 |
| Mean | 151.16 | 66.54 | 90.74 | 71.44 | 22.37 | 64.06 | |

ตารางที่ 4.3 อัตราการจ่ายเงินปันผลของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย กลุ่มธุรกิจประกันภัยและประกันชีวิต (ต่อ)

| บริษัท | 2556 | 2557 | 2558 | 2559 | 2560 | Mean | SD. |
|--------|---------|--------|--------|--------|---------|--------|--------|
| SD. | 267.35 | 86.87 | 93.97 | 47.50 | 103.84 | | 110.66 |
| Max | 1000.00 | 349.69 | 390.07 | 214.29 | 90.09 | 259.39 | |
| Min | 35.27 | 10.00 | 26.56 | 25.00 | -333.33 | -59.52 | |

หมายเหตุ :

1. ค่าที่แสดงในตาราง คือ ค่าเฉลี่ยอัตราการจ่ายเงินปันผลของบริษัท ตั้งแต่ปี พ.ศ.2556-2560
2. หน่วย : ร้อยละ

จากตารางที่ 4.3 ผลการวิเคราะห์อัตราการจ่ายเงินปันผลของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย กลุ่มธุรกิจประกันภัยและประกันชีวิต ด้วยการคำนวณค่าสถิติเชิงพรรณนา พบว่า อัตราการจ่ายเงินปันผลของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย กลุ่มธุรกิจประกันภัยและประกันชีวิต จำนวน 16 บริษัท มีค่าเฉลี่ยเท่ากับร้อยละ 64.06 และมีค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับร้อยละ 110.66 โดยบริษัทที่มีอัตราการจ่ายเงินปันผลของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย กลุ่มธุรกิจประกันภัยและประกันชีวิต มากที่สุด คือ บริษัท จรฎุประกันภัย จำกัด (มหาชน) (CHARAN) มีค่าเท่ากับร้อยละ 259.39 และบริษัทที่มีอัตราการจ่ายเงินปันผลของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย กลุ่มธุรกิจประกันภัยและประกันชีวิต น้อยที่สุด คือ บริษัท ไทยริประกันภัย จำกัด (มหาชน) (THRE) มีค่าเท่ากับร้อยละ -59.52

ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างเงินปันผล กับอัตราส่วนความสามารถในการก่อหนี้ และอัตราส่วนความสามารถในการทำกำไรของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย กลุ่มธุรกิจประกันภัยและประกันชีวิต

การนำเสนอผลการวิเคราะห์ในส่วนนี้ ผู้วิจัยได้ทำการทดสอบสมมติฐานที่ตั้งไว้ โดยใช้สถิติ Pearson Correlation ด้วยโปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติ ซึ่งผลการวิจัยอธิบายได้ดังนี้

สมมติฐานที่ 1 อัตราส่วนหนี้สินรวมต่อสินทรัพย์รวมมีความสัมพันธ์กับอัตราการจ่ายเงินปันผลหรือไม่ ผลการวิจัยพบว่า อัตราส่วนหนี้สินรวมต่อสินทรัพย์รวมมีความสัมพันธ์กับอัตราการจ่ายเงิน

ปันผล และมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับความเชื่อมั่น 95% แต่เป็นไปในทางลบ ตามผลการวิจัยที่แสดงในตารางที่ 4.4 ดังนี้

ตารางที่ 4.4 ความสัมพันธ์ของอัตราส่วนหนี้สินรวมต่อสินทรัพย์รวมกับอัตราการจ่ายเงินปันผล

| | อัตราการจ่ายเงินปันผล |
|------------------------------------|-----------------------|
| อัตราส่วนหนี้สินรวมต่อสินทรัพย์รวม | -0.238* |
| Sig. (2-tailed) | 0.033 |
| N | 80 |

สมมติฐานที่ 2 อัตราส่วนหนี้สินรวมต่อส่วนของผู้ถือหุ้นมีความสัมพันธ์กับอัตราการจ่ายเงินปันผลหรือไม่ ผลการวิจัยพบว่า อัตราส่วนหนี้สินรวมต่อส่วนของผู้ถือหุ้นมีความสัมพันธ์กับอัตราการจ่ายเงินปันผล แต่เป็นไปในทางลบ และไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ตามผลการวิจัยที่แสดงในตารางที่ 4.5 ดังนี้

ตารางที่ 4.5 ความสัมพันธ์ของอัตราส่วนหนี้สินรวมต่อส่วนของผู้ถือหุ้นกับอัตราการจ่ายเงินปันผล

| | อัตราการจ่ายเงินปันผล |
|---|-----------------------|
| อัตราส่วนหนี้สินรวมต่อส่วนของผู้ถือหุ้น | -0.162 |
| Sig. (2-tailed) | 0.150 |
| N | 80 |

สมมติฐานที่ 3 อัตราส่วนกำไรจากการดำเนินงานมีความสัมพันธ์กับอัตราการจ่ายเงินปันผลหรือไม่ ผลการวิจัย พบว่า อัตราส่วนกำไรจากการดำเนินงานมีความสัมพันธ์กับอัตราการจ่ายเงินปันผล และเป็นไปในทางบวก แต่ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ตามผลการวิจัยที่แสดงในตารางที่ 4.6 ดังนี้

ตารางที่ 4.6 ความสัมพันธ์ของอัตราส่วนกำไรจากการดำเนินงานกับอัตราการจ่ายเงินปันผล

| | อัตราการจ่ายเงินปันผล |
|------------------------------|-----------------------|
| อัตราส่วนกำไรจากการดำเนินงาน | 0.150 |
| Sig. (2-tailed) | 0.184 |
| N | 80 |

สมมติฐานที่ 4 อัตราส่วนกำไรสุทธิมีความสัมพันธ์กับอัตราการจ่ายเงินปันผลหรือไม่ ผลการวิจัย พบว่า อัตราส่วนกำไรสุทธิมีความสัมพันธ์กับอัตราการจ่ายเงินปันผล และเป็นไปในทางบวก แต่ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ตามผลการวิจัยที่แสดงในตารางที่ 4.7 ดังนี้

ตารางที่ 4.7 ความสัมพันธ์ของอัตราส่วนกำไรสุทธิกับอัตราการจ่ายเงินปันผล

| | อัตราการจ่ายเงินปันผล |
|--------------------|-----------------------|
| อัตราส่วนกำไรสุทธิ | 0.070 |
| Sig. (2-tailed) | 0.538 |
| N | 80 |

สมมติฐานที่ 5 อัตราผลตอบแทนต่อสินทรัพย์รวมมีความสัมพันธ์กับอัตราการจ่ายเงินปันผลหรือไม่ ผลการวิจัย พบว่า อัตราผลตอบแทนต่อสินทรัพย์รวมมีความสัมพันธ์กับอัตราการจ่ายเงินปันผล และเป็นไปในทางบวก แต่ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ตามผลการวิจัยที่แสดงในตารางที่ 4.8 ดังนี้

ตารางที่ 4.8 ความสัมพันธ์ของอัตราผลตอบแทนต่อสินทรัพย์รวมกับอัตราการจ่ายเงินปันผล

| | อัตราการจ่ายเงินปันผล |
|------------------------------|-----------------------|
| อัตราผลตอบแทนต่อสินทรัพย์รวม | 0.098 |
| Sig. (2-tailed) | 0.386 |
| N | 80 |

สมมติฐานที่ 6 อัตราผลตอบแทนต่อส่วนของผู้ถือหุ้นมีความสัมพันธ์กับอัตราการจ่ายเงินปันผลหรือไม่ ผลการวิจัยพบว่า อัตราผลตอบแทนต่อส่วนของผู้ถือหุ้นมีความสัมพันธ์กับอัตราการจ่ายเงินปันผล และเป็นไปในทางบวก แต่ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ตามผลการวิจัยที่แสดงในตารางที่ 4.9 ดังนี้

ตารางที่ 4.9 ความสัมพันธ์ของอัตราผลตอบแทนต่อส่วนของผู้ถือหุ้นกับอัตราการจ่ายเงินปันผล

| | อัตราการจ่ายเงินปันผล |
|-----------------------------------|-----------------------|
| อัตราผลตอบแทนต่อส่วนของผู้ถือหุ้น | 0.126 |
| Sig. (2-tailed) | 0.264 |
| N | 80 |

บทที่ 5

สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

สรุปผลการวิจัย

งานวิจัยฉบับนี้ได้ทำการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างอัตราส่วนความสามารถในการก่อหนี้และอัตราส่วนความสามารถในการทำกำไรกับอัตราการจ่ายเงินปันผลของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย กลุ่มธุรกิจประกันภัยและประกันชีวิต จำนวน 16 บริษัท โดยอาศัยกระบวนการทางสถิติเชิงพรรณนาเพื่อทำการวิเคราะห์ข้อมูลอนุกรมเวลารายปีในช่วงปี พ.ศ.2556-2560 ด้วยวิธีการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ Pearson Correlation โดยมีตัวแปรอิสระทั้งหมด 6 ตัว ได้แก่ อัตราส่วนหนี้สินต่อสินทรัพย์รวม อัตราส่วนหนี้สินต่อส่วนของผู้ถือหุ้น อัตราส่วนกำไรจากการดำเนินงาน อัตราส่วนกำไรสุทธิ อัตราผลตอบแทนต่อสินทรัพย์รวม และอัตราผลตอบแทนต่อส่วนของผู้ถือหุ้น ตัวแปรตามมี 1 ตัว ได้แก่ อัตราการจ่ายเงินปันผล

จากการศึกษาปัจจัยที่กำหนดการจ่ายเงินปันผลของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย กลุ่มธุรกิจประกันภัยและประกันชีวิต ทั้ง 16 บริษัท มีค่าเฉลี่ยเท่ากับร้อยละ 64.06 และมีค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับร้อยละ 110.66 โดยบริษัทที่มีอัตราการจ่ายเงินปันผลมากที่สุด คือ บริษัท จรฎุประกันภัย จำกัด (มหาชน) (CHARAN) มีค่าเท่ากับร้อยละ 259.39 และบริษัทที่มีอัตราการจ่ายเงินปันผลน้อยที่สุด คือ บริษัท ไทยรีประกันภัย จำกัด (มหาชน) (THRE) มีค่าเท่ากับร้อยละ -59.52

จากผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระและตัวแปรตามโดยวิธีวิเคราะห์สหสัมพันธ์ พบว่า อัตราส่วนทางการเงินที่มีความสัมพันธ์ในทิศทางเดียวกันกับอัตราการจ่ายเงินปันผล ได้แก่ อัตราส่วนกำไรจากการดำเนินงาน อัตราส่วนกำไรสุทธิ อัตราผลตอบแทนต่อสินทรัพย์รวม และอัตราผลตอบแทนต่อส่วนของผู้ถือหุ้น ในขณะที่อัตราส่วนทางการเงินที่มีความสัมพันธ์ในทางตรงกันข้ามกับอัตราการจ่ายเงินปันผล ได้แก่ อัตราส่วนหนี้สินรวมต่อสินทรัพย์รวม และอัตราส่วนหนี้สินรวมต่อส่วนของผู้ถือหุ้น แต่มีเพียงอัตราส่วนหนี้สินรวมต่อสินทรัพย์รวมที่มีความสัมพันธ์ในทิศทางตรงกันข้ามกับอัตราการจ่ายเงินปันผลและมีนัยสำคัญทางสถิติ

อภิปรายผล

จากผลการศึกษาปัจจัยที่กำหนดการจ่ายเงินปันผลของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย กลุ่มธุรกิจประกันภัยและประกันชีวิต มีประเด็นที่สามารถนำมาอภิปรายได้ ดังนี้

สมมติฐานที่ 1 อัตราส่วนหนี้สินรวมต่อสินทรัพย์รวมมีความสัมพันธ์กับอัตราการจ่ายเงินปันผล จากการศึกษาพบว่า อัตราส่วนหนี้สินรวมต่อสินทรัพย์รวมมีความสัมพันธ์กับอัตราการจ่ายเงินปันผล ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานนี้ โดยอาจเป็นเพราะประเภทธุรกิจที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้เป็นธุรกิจประกันภัยและประกันชีวิต ซึ่งมีภาระหนี้สินจากการรับประกันซึ่งอาจส่งผลต่อโครงสร้างเงินทุนของกิจการได้ ซึ่งแตกต่างจากงานวิจัยของ (นพดล, 2559 ; อรทิตา, 2559) ที่ไม่พบความสัมพันธ์ของอัตราส่วนหนี้สินต่อสินทรัพย์รวมกับการจ่ายเงินปันผล อาจเป็นเพราะผู้วิจัยใช้กลุ่มตัวอย่างเป็นบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย และตลาดหลักทรัพย์เอ็ม เอ ไอ

สมมติฐานที่ 2 อัตราส่วนหนี้สินรวมต่อส่วนของผู้ถือหุ้นมีความสัมพันธ์กับอัตราการจ่ายเงินปันผล จากการศึกษาพบว่า อัตราส่วนหนี้สินรวมต่อส่วนของผู้ถือหุ้นไม่มีความสัมพันธ์กับอัตราการจ่ายเงินปันผล ซึ่งไม่สอดคล้องกับสมมติฐานนี้ และงานวิจัยของ (Jim, 2015) ที่พบความสัมพันธ์เชิงบวกของการจ่ายเงินปันผลกับโครงสร้างความเป็นเจ้าของ โดยอาจเป็นเพราะธุรกิจประกันภัยและประกันชีวิตมีลักษณะโครงสร้างเงินทุนที่มีความแตกต่างจากธุรกิจประเภทอื่น ส่วนงานวิจัยของ (ปาไลตา, 2560) พบความสัมพันธ์ของอัตราส่วนหนี้สินต่อส่วนผู้ถือหุ้นกับอัตราการจ่ายเงินปันผลแต่ในทิศทางตรงกันข้ามอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

สมมติฐานที่ 3 อัตราส่วนกำไรจากการดำเนินงานมีความสัมพันธ์กับอัตราการจ่ายเงินปันผล จากการศึกษาพบว่า อัตราส่วนกำไรจากการดำเนินงานไม่มีความสัมพันธ์กับอัตราการจ่ายเงินปันผล ซึ่งไม่สอดคล้องกับสมมติฐานนี้ และงานวิจัยของ (เอมจิรา, 2556) ที่พบความสัมพันธ์ระหว่างการจ่ายเงินปันผลกับกำไรจากการดำเนินงานหลักของธนาคารพาณิชย์ และยังสามารถนำข้อมูลเพื่อคาดการณ์การจ่ายเงินปันผล และงานวิจัยของ (สิริสุดา, 2556) ที่พบว่ากำไรจากการดำเนินงานมีความสัมพันธ์กับการจ่ายเงินปันผลน้อยที่สุด

สมมติฐานที่ 4 อัตราส่วนกำไรสุทธิมีความสัมพันธ์กับอัตราการจ่ายเงินปันผล จากการศึกษาพบว่า อัตราส่วนกำไรสุทธิไม่มีความสัมพันธ์กับอัตราการจ่ายเงินปันผล ซึ่งไม่สอดคล้องกับสมมติฐานนี้ และงานวิจัยของ (สิริสุดา, 2556 ; เอมจิรา, 2556) ที่พบว่ากำไรสุทธิมีความสัมพันธ์กับการจ่ายเงินปันผล

สมมติฐานที่ 5 อัตราผลตอบแทนต่อสินทรัพย์รวมมีความสัมพันธ์กับอัตราการจ่ายเงินปันผล จากการศึกษาพบว่า อัตราผลตอบแทนต่อสินทรัพย์รวมไม่มีความสัมพันธ์กับอัตราการจ่ายเงินปันผล ซึ่งไม่สอดคล้องกับสมมติฐานนี้ โดยอาจเป็นเพราะหากนำกำไรสุทธิที่เกิดขึ้นเปรียบเทียบกับสินทรัพย์รวมแล้วในมุมมองของบริษัทหากอัตราผลตอบแทนต่อสินทรัพย์รวมเพิ่มขึ้นจะทำให้การจ่ายเงินปันผล

ลดลง ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ (นพตล, 2559) ที่ผลการวิจัยพบว่า อัตราผลตอบแทนต่อสินทรัพย์รวมมีความสัมพันธ์ในทิศทางตรงกันข้ามกับการจ่ายเงินปันผล

สมมติฐานที่ 6 อัตราผลตอบแทนต่อส่วนของผู้ถือหุ้นมีความสัมพันธ์กับอัตราการจ่ายเงินปันผล จากการศึกษาพบว่า อัตราผลตอบแทนต่อส่วนของผู้ถือหุ้นไม่มีความสัมพันธ์กับอัตราการจ่ายเงินปันผล ซึ่งไม่สอดคล้องกับสมมติฐานนี้ โดยอาจเป็นเพราะเมื่อกิจการมีเงินลงทุนในส่วนของเจ้าของ ควรได้รับผลตอบแทนกลับคืนมาจากการดำเนินกิจการที่สามารถสร้างกำไร ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ (สิริสุตา, 2556) ที่ผลการวิจัยพบว่า อัตราผลตอบแทนจากส่วนของผู้ถือหุ้นมีความสัมพันธ์กับการจ่ายเงินปันผลให้แก่ผู้ถือหุ้นมากที่สุด

ข้อเสนอแนะ

1. การวิจัยนี้เป็นการศึกษาเฉพาะอัตราส่วนทางการเงินกลุ่มความสามารถในการทำกำไรและความสามารถในการก่อหนี้ของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย กลุ่มธุรกิจประกันชีวิตและประกันภัย ซึ่งมีลักษณะเฉพาะในด้านโครงสร้างของธุรกิจ ดังนั้นการศึกษาในครั้งต่อไปอาจเป็นการศึกษาเปรียบเทียบระหว่างอุตสาหกรรม เพื่อให้เห็นถึงแนวทางการบริหารเงินของแต่ละอุตสาหกรรม
2. การศึกษาในครั้งนี้เป็นการศึกษาเฉพาะกลุ่มอัตราส่วนทางการเงินโดยไม่ได้คำนึงถึงปัจจัยภายนอกอื่น ๆ ที่อาจมีผลกระทบต่อค่าการจ่ายเงินปันผล

บรรณานุกรม

- Al-Najjar, B., & Hussainey, K. (2009). The association between dividend payout and outside directorships. *Journal of Applied Accounting Research Vol.10 No.1*, 4-19.
- Ameer, R. (2008). Product market competition, regulation and dividend payout policy of Malaysian banks. *Journal of Financial Regulation and Compliance Vol.16 No.4*, 318-334.
- Bae, B., & Elhousseiny, M. F. (2018). The Relationship between dividend payment patterns and firm characteristics. *Growing Presence of Real Options in Global Financial Markets Vol.33*, 33-42.
- Benjamin, J. S., Wasiuzzaman, S., Mokhtarinia, H., & Nejad, N. R. (2016). Family ownership and dividend payout in Malaysia. *International Journal of Managerial Finance Vol.12 No.3*, 314-334.
- Benjamin, S. J., Zain, M. M., & Wahab, E. A. (2016). Political connections, institutional investors and dividend payouts in Malaysia. *Pacific Accounting Review*, 153-179.
- Chansarn, S., & Chansarn, T. (2016). Earnings Management and Dividend Policy of Small and Medium Enterprises in Thailand. *International Journal of Business and Society*, 17(2), 307-328.
- Coville, T. G., & Kleinman, G. (2015). Independent Directors and Dividend Payouts in the post Sarbanes-oxley ERA. *Sustainability and Governance Vol.18*, 57-98.
- Dasilas, A., Lyroudi, K., & Ginoglou, D. (2008). Joint effects of interim dividend and earning announcements in Greece. *Studies in Economics and Finance Vol.25 No.4*, 212-232.

Eldomiatty, T., Attia, O., Mostafa, W., & Kamal, M. (2015). How Do Managers Manage Dividend Growth Rates? *Overlaps of Private Sector with Public Sector Around the Globe Vol.31*, 105-134.

Michiels, A., Uhlaner, L., & Dekker, J. (2017). The effect of family business professionalization on dividend payout. *Journal of Small Business and Enterprise Development Vol.24 No.4*, 971-990.

Singla, H. K., & Sumanta, P. K. (2019). Determinants of dividend payout of construction companies: a panel data analysis. *Journal of Financial Management of Property and Construction Vol.24 No.1*, 19-38.

Sirait, F., & Siregar, S. V. (2014). Dividend payment and earnings quality; evidence from Indonesia. *International Journal of Accounting and Information Management Vol.22 No.2*, 103-117.

Tse, C.-B. (2005). Use Dividends to Signal or Not: An Examination of the UK Dividend Payout Patterns. *Managerial Finance Vol.31 No.4*, 12-33.

Wei, J. G., Zhang, W., & Xiao, J. Z. (2015). Dividend payment and ownership structure in China. *Corporate Governance Advances in Financial Economics Vol.9*, 187-219.

กนกพร หัวใจเจริญ. (2559). ความสัมพันธ์ระหว่างคุณภาพกำไรกับการจ่ายเงินปันผลของบริษัทที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย กลุ่มอุตสาหกรรมก่อสร้างและก่อสร้าง. *คณะบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี*.

กฤษฎา เสกตระกูล. (2013). *การวิเคราะห์งบการเงิน*. เรียกใช้เมื่อ 26 มกราคม 2563 จาก www.set.or.th:
https://www.set.or.th/dat/vdoArticle/attachFile/AttachFile_1472551305959.pdf

คอนเทนท์ เบเกอร์ . (2563, กรกฎาคม 3). Retrieved from www.moneybuffalo.in.th:
<https://www.moneybuffalo.in.th/หุ้น/บริษัท-เงินปันผล>

ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย. (12 พฤศจิกายน 2561). ข้อมูลรายบริษัท/หลักทรัพย์. เข้าถึงได้จาก www.set.or.th:

<https://www.set.or.th/set/commonslookup.do?language=th&country=TH>

ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย. (n.d.). การจ่ายปันผล. Retrieved กรกฎาคม 1, 2563, from www.set.or.th:

https://www.set.or.th/th/regulations/simplified_regulations/dividend_p1.html

นิมมณี ปาลิตา. (2560). ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่ออัตราการจ่ายเงินปันผลของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย : กรณีศึกษาบริษัทในกลุ่มอุตสาหกรรมอาหารและเครื่องดื่มของประเทศไทย. วิทยาศาสตร์มหาบัณฑิต สาขาวิชาการเงิน มหาวิทยาลัยกรุงเทพ.

ประชาชาติธุรกิจออนไลน์. (2562, มีนาคม 9). Retrieved from

<https://www.prachachat.net/finance/news-299104>

ประชาชาติออนไลน์. (8 กันยายน 2561). ชวนคลังสั่งปิด "เจ้าพระยาประกันภัย" แล้ว. เข้าถึงได้จาก

<https://www.prachachat.net/finance/news-216567>

ปิยภรณ์ แซ่เตียว. (2558). ความสัมพันธ์ระหว่างการจ่ายเงินปันผลกับคุณภาพกำไรของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย. บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

พวงสมบัติ จุฑามาศ. (2558). การศึกษาลักษณะการจ่ายปันผลกับผลการดำเนินงานในอนาคตของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย. บัญชีมหาบัณฑิต ภาควิชาการบัญชี สาขาบัญชี คณะพาณิชยศาสตร์และการบัญชี มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

สังข์ลาย นพดล. (2559). ความสัมพันธ์ระหว่างวงจรธุรกิจกับการจ่ายปันผลของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย. หลักสูตรบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารธุรกิจ วิทยาลัยพาณิชยศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา.

สิริสุดา เนียมมาศ. (2556). การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างเงินปันผลกับความสามารถในการทำกำไรของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย. ปริญญาบริหารธุรกิจ มหาบัณฑิต วิชาเอกการบัญชี คณะบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี.

สุเทพ พงษ์พิทักษ์. (5 ธันวาคม 2561). การจ่ายเงินปันผลของบริษัทจำกัด. เรียกใช้เมื่อ 14 กันยายน 2563 จาก taxguruthai: www.taxguruthai.com/topic/122/การจ่ายเงินปันผลของบริษัทจำกัด

สุมาวงศ์ เขมฤทัย, เจริญประยูร พิระพัฒน์, เจริญธิดกุล รินทร์ธिया, สุมาวงศ์ ธีวรา, และ ถาวรพงศ์ สติธัย ศศิวิมล. (2558). การศึกษาหลักเกณฑ์สากลและกฎหมายต่างประเทศที่เกี่ยวข้องกับการดูแลการประกอบธุรกิจประกันภัยเพื่อการพัฒนากฎหมายประกันภัยของไทย. สำนักงานเศรษฐกิจการคลัง กระทรวงการคลัง.

โสภา มุลสม. (2555). ความสัมพันธ์ระหว่างคุณภาพกำไรกับการเปลี่ยนแปลงการจ่ายเงินปันผลของธุรกิจกลุ่มอุตสาหกรรมการเกษตรและอาหารที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย. บัณฑิตมหาบัณฑิต บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.

อรทิชา อินทาปัจ. (2559). ปัจจัยที่กำหนดการจ่ายเงินปันผลของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์ เอ็ม เอ ไอ. วิทยาศาสตร์มหาบัณฑิต สาขาวิชาการเงิน มหาวิทยาลัยกรุงเทพ.

อุษณีย์ ลิ่วรัตน์. (2561). วิเคราะห์หุ้นราย Sector หุ้นกลุ่มประกันภัย. กรุงเทพมหานคร: บริษัท พรินซ์ตี้ จำกัด.

เอมจิรา เดชแพ. (2556). การเปรียบเทียบความสัมพันธ์ระหว่างการเปลี่ยนแปลงของเงินปันผลจ่ายต่อหุ้นกับกำไรจากการดำเนินงานและกำไรสุทธิของกลุ่มธนาคารพาณิชย์. หลักสูตรบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต สาขาวิชาการเงิน บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยหอการค้าไทย.

ไม่มีเนื้อหาจากต้นฉบับ

ประวัติย่อผู้วิจัย

| | | |
|-----------------------------|---|----------------------|
| ชื่อ - นามสกุล (ภาษาไทย) | นางสาว สุพัตรา อภิชัยมงคล | |
| ชื่อ - นามสกุล (ภาษาอังกฤษ) | Miss Supattra Apichaimongkol | |
| ตำแหน่งปัจจุบัน | อาจารย์ประจำสาขาวิชาการบัญชี คณะบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร | |
| ประวัติการศึกษา | | |
| ปริญญาโท | บริหารธุรกิจมหาบัณฑิต (บัญชีบริหาร) | มหาวิทยาลัยบูรพา |
| ปริญญาตรี | บริหารธุรกิจบัณฑิต (การจัดการทั่วไป) | ม.สุโขทัยธรรมมาธิราช |
| ปริญญาตรี | บริหารธุรกิจบัณฑิต (การบัญชี) | ม.สุโขทัยธรรมมาธิราช |

